

Obsah

OBSAH

1.1	ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	6
1.1.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	6
1.1.1.1	Obsahové vymezení předmětu	6
1.1.1.2	Formy realizace	6
1.1.1.3	Časové vymezení předmětu	6
1.1.1.4	Organizace předmětu	7
1.1.2	Výchovné a vzdělávací strategie	7
1.1.2.1	Metody výuky	7
1.1.2.2	Klíčové kompetence.....	8
1.1.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	10
1.1.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	11
1.1.2.5	Evaluace v předmětu	19
1.2	ANGLICKÝ JAZYK.....	20
1.2.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	20
1.2.1.1	Obsahové vymezení předmětu	20
1.2.1.2	Formy realizace	20
1.2.1.3	Časové vymezení předmětu	21
1.2.1.4	Organizace předmětu	21
1.2.2	Výchovné a vzdělávací strategie	21
1.2.2.1	Metody výuky	21
1.2.2.2	Klíčové kompetence.....	22
1.2.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	24
1.2.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	26
1.2.2.5	Evaluace v předmětu	31
1.3	NĚMECKÝ JAZYK	32
1.3.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	32
1.3.1.1	Obsahové vymezení předmětu	32
1.3.1.2	Formy realizace	32
1.3.1.3	Časové vymezení předmětu	33
1.3.1.4	Organizace předmětu	33
1.3.2	Výchovné a vzdělávací strategie	33
1.3.2.1	Metody výuky	34
1.3.2.2	Klíčové kompetence.....	37
1.3.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	39
1.3.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	41
1.3.2.5	Evaluace v předmětu	48
1.4	MATEMATIKA.....	49
1.4.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	49
1.4.1.1	Obsahové vymezení předmětu	49
1.4.1.2	Formy realizace	49
1.4.1.3	Časové vymezení předmětu	50

1.4.1.4	Organizace předmětu	50
1.4.2	Výchovné a vzdělávací strategie	50
1.4.2.1	Metody výuky	51
1.4.2.2	Klíčové kompetence.....	52
1.4.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	54
1.4.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	56
1.4.2.5	Evaluační v předmětu	64
1.5	INFORMATIKA	65
1.5.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	65
1.5.1.1	Obsahové vymezení předmětu	65
1.5.2	Výchovné a vzdělávací strategie	66
1.5.2.1	Metody výuky	66
1.5.2.2	Klíčové kompetence.....	68
1.5.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	69
1.5.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	71
1.5.2.5	Evaluační v předmětu	76
1.6	DĚJEPIS.....	77
1.6.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	77
1.6.1.1	Obsahové vymezení předmětu	77
1.6.1.2	Formy realizace	77
1.6.1.3	Časové vymezení předmětu	77
1.6.1.4	Organizace předmětu	78
1.6.2	Výchovné a vzdělávací strategie	78
1.6.2.1	Metody výuky	78
1.6.2.2	Klíčové kompetence.....	79
1.6.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	81
1.6.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	84
1.6.2.5	Evaluační v předmětu	94
1.7	OBČANSKÁ VÝCHOVA.....	96
1.7.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	96
1.7.1.1	Obsahové vymezení předmětu	96
1.7.1.2	Formy realizace	97
1.7.1.3	Časové vymezení předmětu	98
1.7.1.4	Organizace předmětu	98
1.7.2	Výchovné a vzdělávací strategie	98
1.7.2.1	Metody výuky	98
1.7.2.2	Klíčové kompetence.....	99
1.7.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	101
1.7.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	105
1.7.2.5	Evaluační v předmětu	116
1.8	FYZIKA.....	117
1.8.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	117
1.8.1.1	Obsahové vymezení předmětu	117
1.8.1.2	Formy realizace	117
1.8.1.3	Časové vymezení předmětu	117
1.8.1.4	Organizace předmětu	118
1.8.2	Výchovné a vzdělávací strategie	118

1.8.2.1	Metody výuky	118
1.8.2.2	Klíčové kompetence.....	119
1.8.2.3	Hodiny A - charakteristika a vymezení aktivit	121
1.8.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	122
1.8.2.5	Evaluační v předmětu	132
1.9	CHEMIE	133
1.9.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	133
1.9.1.1	Obsahové vymezení předmětu	133
1.9.1.2	Formy realizace	133
1.9.1.3	Časové vymezení předmětu	134
1.9.1.4	Organizace předmětu	134
1.9.2	Výchovné a vzdělávací strategie	134
1.9.2.1	Metody výuky	134
1.9.2.2	Klíčové kompetence.....	135
1.9.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	137
1.9.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	138
1.9.2.5	Evaluační v předmětu	144
1.10	BIOLOGIE	145
1.10.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	145
1.10.1.1	Obsahové vymezení předmětu	145
1.10.1.2	Formy realizace	145
1.10.1.3	Časové vymezení předmětu	146
1.10.1.4	Organizace předmětu	146
1.10.2	Výchovné a vzdělávací strategie	146
1.10.2.1	Metody výuky	146
1.10.2.2	Klíčové kompetence.....	148
1.10.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	150
1.10.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	153
1.10.2.5	Evaluační v předmětu	159
1.11	ZEMĚPIS	160
1.11.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	160
1.11.1.1	Obsahové vymezení předmětu	160
1.11.1.2	Formy realizace	160
1.11.1.3	Časové vymezení předmětu	161
1.11.1.4	Organizace předmětu	161
1.11.2	Výchovné a vzdělávací strategie	161
1.11.2.1	Metody výuky	161
1.11.2.2	Klíčové kompetence.....	162
1.11.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	164
1.11.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	166
1.11.2.5	Evaluační v předmětu	173
1.12	HUDEBNÍ VÝCHOVA	174
1.12.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	174
1.12.1.1	Obsahové vymezení předmětu	174
1.12.1.2	Formy realizace	175
1.12.1.3	Organizace předmětu	175
1.12.2	Výchovné a vzdělávací strategie	176

1.12.2.1	Metody výuky	176
1.12.2.2	Klíčové kompetence.....	176
1.12.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	178
1.12.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	180
1.12.2.5	Evaluační v předmětu	188
1.13	VÝTVARNÁ VÝCHOVA.....	191
1.13.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	191
1.13.1.1	Obsahové vymezení předmětu	191
1.13.1.2	Formy realizace	192
1.13.1.3	Časové vymezení předmětu	192
1.13.1.4	Organizace předmětu	192
1.13.2	Výchovné a vzdělávací strategie	193
1.13.2.1	Metody výuky	193
1.13.2.2	Klíčové kompetence.....	193
1.13.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	195
1.13.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	198
1.13.2.5	Evaluační v předmětu	202
1.14	TĚLESNÁ VÝCHOVA.....	203
1.14.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	203
1.14.1.1	Obsahové vymezení předmětu	203
1.14.1.2	Formy realizace	204
1.14.1.3	Časové vymezení předmětu	204
1.14.1.4	Organizace předmětu	204
1.14.2	Výchovné a vzdělávací strategie	205
1.14.2.1	Metody výuky	205
1.14.2.2	Klíčové kompetence.....	205
1.14.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	207
1.14.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	210
1.14.2.5	Evaluační v předmětu	212
1.15	VÝCHOVA KE ZDRAVÍ	214
1.15.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	214
1.15.1.1	Obsahové vymezení předmětu	214
1.15.1.2	Formy realizace	214
1.15.1.3	Časové vymezení předmětu	215
1.15.1.4	Organizace předmětu	215
1.15.2	Výchovné a vzdělávací strategie	215
1.15.2.1	Metody výuky	215
1.15.2.2	Klíčové kompetence.....	216
1.15.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	218
1.15.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	221
1.15.2.5	Evaluační v předmětu	225
1.16	ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	226
1.16.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	226
1.16.1.1	Obsahové vymezení předmětu	226
1.16.1.2	Formy realizace	227
1.16.1.3	Časové vymezení předmětu	227
1.16.1.4	Organizace předmětu	228

1.16.2	Výchovné a vzdělávací strategie	228
1.16.2.1	Metody výuky	228
1.16.2.2	Klíčové kompetence.....	229
1.16.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	231
1.16.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	233
1.16.2.5	Evaluační v předmětu	238
1.17	MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	240
1.17.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	240
1.17.1.1	Obsahové vymezení předmětu	240
1.17.1.2	Formy realizace	241
1.17.1.3	Časové vymezení předmětu	241
1.17.1.4	Organizace předmětu	241
1.17.2	Výchovné a vzdělávací strategie	242
1.17.2.1	Metody výuky	242
1.17.2.2	Klíčové kompetence.....	243
1.17.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	244
1.17.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	246
1.17.2.5	Evaluační v předmětu	247
1.18	VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA.....	248
1.18.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	248
1.18.1.1	Obsahové vymezení předmětu	248
1.18.1.2	Formy realizace	248
1.18.1.3	Časové vymezení předmětu	248
1.18.1.4	Organizace předmětu	249
1.18.2	Výchovné a vzdělávací strategie	249
1.18.2.1	Metody výuky	249
1.18.2.2	Klíčové kompetence.....	250
1.18.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit	252
1.18.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	253
1.18.2.5	Evaluační v předmětu	256
1.19	ROBOTIKA.....	257
1.19.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	257
1.19.1.1	Obsahové vymezení předmětu	257
1.19.1.2	Formy realizace předmětu	257
1.19.1.3	Časové vymezení předmětu	257
1.19.1.4	Organizace předmětu	258
1.19.2	Výchovné a vzdělávací strategie	258
1.19.2.1	Metody výuky	258
1.19.2.2	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence	259
1.19.2.3	Hodiny A – charakteristika a vymezení.....	261
1.19.2.4	Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva	261
1.19.2.5	Evaluační v předmětu	263

Učební osnovy

1.1 Český jazyk a literatura

1.1.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.1.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Český jazyk a literatura je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vzdělávací obsah tvoří tři složky, které se ve výuce vzájemně prolínají. Jedná se o komunikační a slohovou výchovu, jazykovou výchovu a literární výchovu. Vzdělávací obor Český jazyk a literatura tvoří nutný základ nejen pro jazykové vzdělání, ale je důležitý i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání.

Důraz se klade na zdokonalení vyjadřovacích schopností v mateřském jazyce v mluvené i písemné podobě, prohloubení pravopisných znalostí, pochopení základních pravidel fonetiky, morfologie a syntaxe.

V literární výchově se obsah zaměřuje na základní tematické oblasti literatury a základní literární pojmy.

Komunikační a slohová výchova vede k pochopení různých jazykových sdělení, ke čtení s porozuměním, kultivovanému psaní a mluvě. Nezbytnou součástí všech složek předmětu je práce s textem.

V průběhu výuky jsou v rámci aktivizace a kreativity žáků využívány moderní technologie.

1.1.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině A.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

Součástí hodin je i podpora využívání moderních technologií, používání webových aplikací apod.

1.1.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden

Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima až kvarta - 4 hodiny (tj. 136 za rok)

1.1.1.4 Organizace předmětu

Vyučovací hodiny probíhají většinou v běžné školní třídě, jedna hodina týdně může být dělena na skupiny. V hodinách literární výchovy se občas využívá školní knihovny. V případě besed a exkurzí je hodina realizována v některé z poboček Městské knihovny. Výuka probíhá při plném počtu žáků, hodiny nejsou děleny. V multimediální učebně probíhá nejčastěji výuka v hodině A.

1.1.2 Výchovné a vzdělávací strategie

1.1.2.1 Metody výuky

Tradičně se uplatňuje hromadná a frontální výuka, dále problémové vyučování, projektová výuka, hodina informační, aplikační, skupinová a kooperativní výuka a výuka zaměřená na evaluaci.

V hodinách může být využíváno více výukových forem najednou, vzájemně se mohou doplňovat.

Metody ve standardních hodinách

K dosažení konkrétních vzdělávacích cílů vyučující budou využívat rozmanité metody výuky, z nichž uvádíme tyto:

- Výklad
- Vysvětlování
- Přednáška
- Vyprávění
- Beseda
- Diskuse
- Práce s odbornou publikací
- Práce s uměleckým textem
- Dramatizace
- Brainstorming
- Myšlenková mapa
- Práce s webovou aplikací

Formy výuky v hodinách A

V hodinách A se mají u žáků rozvíjet klíčové kompetence. Činnost v těchto hodinách vede žáky k iniciativě, komunikaci, řešení problémů, samostatné práci.

K tomuto účelu je připraven soubor typů aktivit, ze kterých si vyučující bude vybírat. Soubor bude průběžně obměňován, doplňován osvědčenými typy aktivit.

V hodinách A se využívá individuální přístup, uplatňuje se skupinová výuka, je vhodné i projektové vyučování.

Metody v hodinách A

Jednotlivé typy aktivit budou rozpracovány ve zvláštní kapitole, jako příklad uvádíme:

- Dialog ve skupině
- Simulovaný dialog
- Dramatizace
- Vlastní literární tvorba
- Procvičování jazykových schopností
- Kvízové hry
- Ankety
- Hry na principu televizních soutěží
- Soutěže v rámci využití moderních technologií

1.1.2.2 Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- vyhledává a třídí informace, dokáže je propojovat a užívat v procesu učení i praktickém životě
- pracuje s jazykovou i literární terminologií, vytváří si komplexní pohled na kulturní jevy
- projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- využívá vlastního úsudku a zkušeností k řešení problému
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, dokáže je kriticky zhodnotit
- nenechá se odradit nezdarem, je schopen obhájit svá rozhodnutí, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí
- problémy dokáže řešit samostatně

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu, své myšlenky formuluje v logickém sledu
- umí naslouchat projevu druhých lidí, vhodně na něj reaguje, zapojuje se do diskuse, obhájí svůj názor, vhodně argumentuje
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření kvalitní spolupráce s ostatními žáky

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel práce v týmu, pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- oceňuje zkušenosti druhých žáků, respektuje, co si druzí myslí a dělají

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- je schopen vcítit se do situací ostatních žáků, odmítá útlak a hrubé zacházení
- poskytne dle svých možností účinnou pomoc
- respektuje a ocení naše tradice a kulturní dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- využívá získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

1.1.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Vynikajícím prostředníkem k tomu, jak se naučit řešit různé situace a úkoly, jsou hry a jiná cvičení podporující kreativitu.

Hra umožňuje učení, jehož ústředním bodem je poznávání, objevování, zkoumání. Učení podle pravidel se při ní spojuje s učením plným fantazie. Při hře žáci získávají nové životní zkušenosti bez obav ze selhání a ze špatného hodnocení. Zábrany v učení a v myšlení mohou být odbourány a vytvářejí se nové návyky.

Při hře se klade velký důraz na kreativitu, která při tradičním vyučování přicházela zkrátka. Při hře můžeme využívat prostor, vyzkoušet neobvyklé možnosti, bavit se s napětím i uvolněně hrou, při níž se střídá konvergentní a divergentní myšlení, experimentovat beze strachu z chyb.

Hry vyžadují aktivitu při jednání, odrážejí všechny duševní procesy (strategii, logiku, řešení problémů, kreativitu, paměť), podporují komunikaci, simulují sociální procesy (zkoušejí se nové role), obohacují životní zkušenosti, rozvíjejí osobnost a kromě toho je při nich ještě zábava.

Druhy aktivit:

Jazykové hry „formální“ – do této kategorie se řadí křížovky a doplňovačky, jejichž podstatou je řešení sestavené někým jiným

Přesmyčky – hra je založena na tom, že slova podle určitých pravidel rozkládáme na nižší elementy a pak je zase skládáme

Scrabble – písmenková desková hra, při které jde o schopnost sestavit ze zadaných písmen maximum slov; rozšiřuje se slovní zásoba a pěstují se kombinatorické schopnosti

Slovní fotbal – v nejjednodušším případě znamená řetězec, ve kterém je konec slova zároveň jeho začátkem; existuje řada variant této hry, kde se pracuje buď s výslovností nebo psanou podobou slov, množina povolených slov se může omezit na podstatná jména

Stupido – hra podobná slovnímu fotbalu, ale založená spíše na bohatství asociací, má blíže ke křížovce

Hry se šiframi – převedení jednoho typu sdělení na jiné

Volné psaní – uvolnění myšlenek; rozvíjí vyjadřovací schopnosti, umožňuje lepší pochopení souvislostí; stanoví se určitý časový limit, kdy žáci písemně vyjadřují názor k danému tématu, dobrovolně pak prezentují svou práci, následuje diskuse

Práce s textem – umožňuje lepší porozumění textu, vede k samostatnému zpracování psaného materiálu; každý žák pracuje s vlastní kopií textu, formuluje základní myšlenku textu, formou řízené diskuze se vysvětlují nejasnosti

Tvorba textu podle zadání – vytvořit povídku o písmenech, sestavit příběh podle zvuků, napsat příběh podle viděné situace, vést monology za neživé věci, vyjadřovat vztah k majiteli, vést dialog dvou předmětů atd.

Dramatizace – touto formou hry „na hru“ se dá předvést jakákoli část textu, důležité je zdůraznění improvizace textu, které vede k jeho lepšímu pochopení

Tvorba miniprojektů – žáci vytvoří svoji čítanku, uspořádají Burzu knih (každý žák prezentuje svou knížku tak, aby získal ostatní pro přečtení), zmodernizují staré texty, přepracují povídku tak, že skončí úplně jinak atd.

Využití moderních technologií – aplikace Kahoot atd.

Literatura:

Ječná K.: Miniprojekty v českém jazyce, Mladá Boleslav 2001

Hrajeme si při češtině

Houser P.: Hry se slovy a jazykem, Portál, Praha 2002

Martinková V.: Teorie literatury netradičně, Trizonia, Praha 1995

Portmannová R.: Hry pro tvořivé myšlení, Portál, Praha 2004

1.1.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy

I. JAZYKOVÁ VÝCHOVA

1. rozlišování spisovné a nespisovné vrstvy jazyka
2. samostatná práce s jazykovými příručkami
3. spisovná výslovnost čteného textu – slov domácích
4. rozlišování způsobů tvoření slov a stavby slova
5. zvládnutí pravopisu lexikálního a slovotvorného
6. správné třídění slovních druhů
7. tvoření spisovných tvarů slov a jejich vědomé používání v písemném i ústním projevu
8. rozlišování jednoduché věty a souvětí
9. pochopení vztahů mezi větnými členy
10. zvládnutí pravopisu syntaktického ve větě jednoduché a souvětí
11. zvládnutí pravopisu morfologického
12. pochopení bohatosti slovní zásoby českého jazyka a její správné užívání v praxi
13. pochopení souvislosti mezi větným členem a vedlejší větou
14. rozlišení souvětí podřadného a souřadného
15. pojmenování nepravidelností ve větné stavbě
16. spisovná výslovnost čteného textu – slov přejatých
17. zvládnutí pravopisu slov přejatých
18. vnímání vývoje mateřského jazyka v historických souvislostech
19. využívání běžných informačních zdrojů

II. KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

1. sestavení gramaticky a formálně správně jednoduchého písemného sdělení, krátkého textu
2. vyplnění základních údajů do formulářů
3. formulování základních myšlenek odborného textu, vyhledávání klíčových slov
4. vytváření stručných poznámek, výpisků nebo výtahu z přečteného textu
5. zvládnutí výstižného popisu předmětu, prostředí a děje

6. rozlišení vnitřní a vnější charakteristiky osoby
7. vyjádření posloupnosti činností v popisu pracovního postupu
8. osvojení si obecné kompozice vypravovaného příběhu
9. práce s osnovou, sestavení textu na základě osnovy
10. přesné, výstižné vylíčení vlastních pocitů
11. prohloubení dovednosti zajímavě vypravovat příběh
12. tvorba ústního a písemného jazykového projevu v praxi
13. výstavba odborného textu
14. výstižné formulování vlastních myšlenek, názorů
15. pochopení zvláštností publicistického stylu
16. rozlišování subjektivního a objektivního sdělení a komunikačního záměru partnera v hovoru

III. LITERÁRNÍ VÝCHOVA

1. vyjadřování vlastních dojmů z četby a jejich zaznamenávání
2. volná reprodukce textu
3. společná dramatizace jednoduchého textu
4. charakterizování hlavní postavy díla
5. používání elementárních literárních pojmů
6. rozvíjení schopnosti chápat význam textu, záměr autora
7. rozlišování základních literárních druhů
8. objasňování základní stavby díla
9. vnímání a prožívání textu, přiměřené vyjadřování svého zážitku z četby
10. spojení znalostí z kulturních dějin s literárními texty
11. práce s literárními příručkami, orientace v knihovně
12. pochopení souvislostí literárního vývoje s vývojem společnosti
13. odhalení charakteristických znaků literatury daného období v konkrétních literárních památkách
14. srovnání literárního vývoje na našem území s vývojem světové literatury

IV. PRŮŘEZOVÉ TÉMA OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

1. orientace v sociální komunikaci

PRIMA - 1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Hodinová dotace
Jazyková výchova	<i>I.2,5,6,7,11</i>	
Práce s jazykovými příručkami		2
Slovní druhy		3
Tvarosloví substantiv, adjektiv		10
Tvarosloví zájmen, číslovek		5
Tvarosloví sloves		12
Komunikační výchova	<i>II.1,2,5,12,14,16, IV.1</i>	
Oznámení, zpráva		4
Dopis, předtištěné formuláře		6
Popis budovy, místnosti, krajiny		8
Mluvní cvičení		průběž.
Literární výchova	<i>III.1,2,3,4,5,6,7,11</i>	
Úvod do čtenářství, exkurze v knihovně		2
Lidová slovesnost		4
Literární druhy a žánry		2
Epika, epické žánry		10

PRIMA - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Hodinová dotace
Jazyková výchova	<i>I.1,2,3,8,9</i>	
Nauka o jazyce		2
Základní a rozvíjející větné členy		12
Věta jednoduchá, souvětí		8
Valenční syntax		2
Základy fonetiky		8
Komunikační výchova	<i>II.3,4,6,7,8,9,12,14,16, IV.1</i>	
Popis osoby		4
Popis pracovního postupu		3
Výtah a výpisky		3
Vypravování		8
Mluvní cvičení		průběž.
Literární výchova	<i>III.4,5,6,7</i>	
Epické žánry		
Lyrika, lyrické žánry		12
Lyrickoepické žánry		2
Drama		2
Komiks		2

SEKUNDA - 1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Hodinová dotace
Jazyková výchova	I.6,7,12	
Nauka o významu slov		10
Nauka o tvoření slov		10
Tvarosloví zájmen a sloves		8
Neohebné slovní druhy		6
Komunikační výchova	II.5,6,7,10,12,14	
Popis výrobku, umělec.díla, prac.postupu	IV.1	11
Charakteristika, líčení		7
Mluvní cvičení		průběž.
Literární výchova	III.1,2,3,4,5,6,7,8,9	
Literární věda		3
Tematická a jazyková vrstva lit. díla		
Próza		9
Poezie		6
Starověká literatura, antika, orient		

SEKUNDA - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Hodinová dotace
Jazyková výchova	I.1,3,5,8,9,10,11,13	
Druhy vět podle postoje mluvčího		2
Věty jednočlenné, dvojčlenné		4
Základní a rozvíjející větné členy		6
Věta hlavní a vedlejší, druhy vedlejších vět		14
Pravopis i/y, velká písmena		6
Komunikační výchova	II.1,4,8,9,10,12,16	
Odborné texty, výtah, výpisky	IV.1	4
Úřední dopis, přihláška, žádost		3
Životopis - administrativní		2
Vlastní životopis, beletrist. biografie		3
Vypravování - prohloubení		6
Mluvní cvičení		průběž.
Literární výchova	III.10,12,13,14,	
Starověká literatura, antika, orient		5
Středověká literatura		4
Renesance a humanismus ve světě a v české literatuře		4
Barokní literatura		3
Klasicismus		2

TERCIE - 1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Hodinová dotace
Jazyková výchova	<i>I.5,7,8,11,12,16,17</i>	
Obohacování slovní zásoby		4
Výslovnost a pravopis přejatých slov		2
Skloňování přejatých jmen obecných		6
Skloňování cizích jmen vlastních		6
Slovesa, slovesný vid		8
Pravopis skupin bě/pě/vě/mě, předpony s-/z-/vz-		8
Věta jednoduchá a souvětí		4
Komunikační výchova	<i>II.3,4,6,12,13,14,16</i>	
Psané a mluvené projevy	<i>IV.1</i>	3
Charakteristika literární postavy		7
Odborné texty - výtah, výklad		8
Mluvní cvičení		průběž.
Literární výchova	<i>III.5,8,9,10,11,12,13,14</i>	
Kompoziční vrstva literárního díla		1
Osvícenství		3
Preromantismus, romantismus		7
Realismus		7

TERCIE - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Hodinová dotace
Jazyková výchova Věta jednoduchá, souvětí - opak. Druhy vedlejších vět Souvětí podřadné a souřadné Stavba souřadného souvětí, interpunkce Věta neúplná, vsuvka, samostatný větný člen Jazykové rozbory Obecné výklady o jazyce, slovanské jazyky	<i>I.1,8,9,13,14,15,18</i>	6 8 2 8 4 4 4
Komunikační výchova Úvaha Publicistický styl, práce s denním tiskem, zpravodajství Úřední písemnosti-reklamace, výpověď, urgence Mluvní cvičení	<i>II.1,2,12,14,15,16</i> <i>IV.1</i>	9 6 3 průběž.
Literární výchova Realismus Naturalismus Literatura na přelomu 19. a 20. století Česká moderna a buřiči Meziválečná literatura	<i>III.9,10,12,13,14</i>	2 3 6 7

KVARTA - 1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Hodinová dotace
Jazyková výchova	<i>I.1,2,5,6,7,8,9,11,12,13,14,19</i>	
Informatika, prameny, knihovny, výpůjční systém; metody racionálního studia, práce s odbornou literaturou		3
Slovní zásoba a význam slova		10
Slohové rozvrstvení slovní zásoby		2
Práce se slovníky a příručkami, bibliografie		2
Tvoření slov		3
Tvarosloví – ohebné druhy slov		10
Příslovce, předložky a spojky		3
Pravopis - opak.		průběž.
Psaní velkých písmen		3
Komunikační výchova	<i>II.5,7,8,9,11,13,16</i>	
Funkční styly, slohotvorní činitelé	<i>IV.1</i>	4
Odborné vyjadřování, výklad, referát		6
Popis, líčení		4
Vypravování		4
Literární výchova	<i>III.1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14</i>	
Světová literatura 2. pol. 20. stol.		10
Česká literatura 1945 - 1948		4
Česká literatura 1948 - polovina 50. let		4

KVARTA - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Hodinová dotace
Jazyková výchova	<i>I.2,3,5,8,10,11,13,14,15,17,18</i>	
Opakování tvarosloví a pravopisu, korektury textu		průběž.
Stavba věty, souvětí		3
Věty dvojčlenné a jednočlenné		2
Věta jednoduchá a souvětí		8
Mluvnický zápor		1
Stavba podřadného a souřadného souvětí		5
Složitě souvětí		3
Řeč přímá a nepřímá		2
Aktuální členění věty (slovosled)		3
Nepravidelnosti ve větné stavbě		3
Zvuková stránka jazyka - prohloubení		3
Obecné výklady o jazyce		3
Komunikační výchova	<i>II.10,12,14,15,16</i>	
Úvaha		6
Reportáž, líčení		4
Fejeton		4
Proslov, diskuse (řečnický styl)		4
Literární výchova	<i>III.1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14, IV.1</i>	
Česká literatura 2. pol. 50. a 60. let		8
Česká literatura 70. a 80. let		5
Česká literatura po r. 1989		5

1.1.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP ZV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem ústního i písemného ověřování. Jde tedy o vcelku tradiční způsoby zkoušení jakými jsou testy, ústní zkoušení, frontální zkoušení, zkoušení zábavnou formou a soutěžemi i písemnými pracemi za větší časový úsek. Výsledky výše zmíněných ověřovacích metod mohou být formulovány různým způsobem, preferován je tradiční systém známkování. Toto známkování tvoří významný podklad při tvorbě klasifikace.

Vedle vnitřního hodnocení je pro školu velmi významné hodnocení vnější vyplývající ze srovnání znalostí žáků různých škol.

Ověřování kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Vyučující stanoví dle své úvahy, jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje, co považuje za klady a zápory, a podle toho bude stanovovat známku.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V rámci předmětu Český jazyk budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení. Zámka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

vědomosti a dovednosti
aktivní přístup k zadaným úkolům
samostatnost při řešení úkolů
ústní projev, používání terminologie předmětu
schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
schopnost sebehodnocení

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení, přičemž známky mají za různé výkony různou váhu. Nejvyšší hodnotu mají známky z pololetních písemných prací, které zahrnují všechny složky jazyka a prověřují dlouhodobé znalosti žáka. Zohledněný je fakt, že učení nemůže probíhat bez chyb.

1.2 Anglický jazyk

1.2.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.2.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Anglický jazyk je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Výuka anglického jazyka kontinuálně navazuje na výuku anglického jazyka na základní škole. Vzdělávací obsah si klade za cíl především rozvoj řečových dovedností, které zahrnují dovednosti:

- produktivní, tj. schopnost sestavení jednoduchého ústního i písemného sdělení týkajícího se situací souvisejících s probíranými tématy,
- receptivní, tj. porozumění slyšenému cizojazyčnému projevu i čtenému textu, který jazykově, obsahově i rozsahem odpovídá jazykové úrovni žáků,
- interaktivní, tj. schopnost dorozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit o jednoduchých tématech.

Žáci si osvojí slovní zásobu v rámci následujících tematických okruhů: domov, rodina, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost, osobní dopis, formulář, dotazník, sport, péče o zdraví, stravování, město, oblékání, nákupy, příroda, počasí, člověk a společnost, cestování, sociokulturní prostředí příslušných jazykových oblastí a České republiky.

Výuka anglického jazyka je mezipředmětově spjata s českým jazykem, zeměpisem, dějepisem, občanskou naukou, hudební, výtvarnou a dramatickou výchovou.

Výuka anglického jazyka se uskutečňuje v britské angličtině. Žáci jsou však během studia postupně receptivně seznamováni i s variantou americkou.

Znalost cizího jazyka poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Osvojení cizích jazyků, zvláště anglického jazyka, který je považovaný za lingua franca dnešní doby, pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění.

1.2.1.2 Formy realizace

Anglický jazyk stejně jako ostatní jazyky bude organizován dle základní strategie obsažené v ŠVP. Část hodin bude především orientována na zvládnutí očekávaných výstupů. Hodina A se soustředí na rozvoj kompetencí prostřednictvím maximálně možné aktivity žáků.

1.2.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima a sekunda 4 hodiny (tj. 136 h / rok)

tercie a kvarta 3 hodiny (tj. 102 h / rok)

1.2.1.4 Organizace předmětu

Vyučovací předmět je dotován třemi až čtyřmi hodinami týdně. Výuka probíhá ve třídách dělených na dvě stejně velké skupiny, přičemž skupiny nejsou diferenciovány. Pro výuku se využívá nejen klasických učeben, ale také jazykové učebny, která je vybavena audio-vizuální technikou.

Na výuku ve škole navazují akce vztahující se k předmětu – např. návštěvy divadelních představení, filmů, kontakty s rodilým mluvčím a mezinárodní výměnné pobyty se společnými projekty.

Žáci se v kvartě účastní jazykového kurzu, během kterého získávají znalosti a dovednosti pro praxi a mezipředmětové vztahy.

1.2.2 Výchovné a vzdělávací strategie

1.2.2.1 Metody výuky

Základní strategií výuky v anglickém jazyce je naplnit očekávané výstupy a zejména rozvíjet kompetence dětí. Obě tyto složky se rozvíjejí ve dvou typech hodin tzv. standardní a A.

Ve standardních hodinách je kladen důraz na rozvoj očekávaných výstupů, hodiny A rozvíjejí klíčové kompetence, jsou charakterizovány vysokým stupněm aktivity dětí, které se vzdělávají pokud možno zábavnou formou.

K aktivizujícím metodám výuky v anglickém jazyce řadíme: problémové metody, projektové metody, besedu, brainstorming, skupinové vyučování a párové vyučování. K aktivizačním metodám lze zařadit didaktickou hru, soutěž, simulaci, inscenaci nebo dramatizaci.

Převládající formy v rámci výuky anglického jazyka jsou individuální, skupinová, diferencovaná, frontální a projektová práce.

Při práci ve skupinách jsou žáci vedeni ke kolektivní spolupráci, ale také k odpovědnosti za své výkony. Při projektové formě výuky se žáci snaží řešit

prostřednictvím aktivizujících metod jeden či více problémů, posléze poznatky zveřejní a prezentují. O metodách v hodinách A viz níže.

1.2.2.2 Klíčové kompetence

Smyslem a cílem vzdělávání v anglickém jazyce je vybavit všechny žáky souborem takových kompetencí, které umožní všem žákům dosáhnout úrovně A2 podle SERR a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.

Kompetence k učení

- nabízíme žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží problematiku anglického jazyka a povedou k ochotě se o studium jazyka dále zajímat
- předkládáme žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů s tematikou života v anglicky mluvících zemích a vedeme je k jejich pravidelnému využívání

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- dokáže efektivně volit vhodné způsoby, metody; je schopen samostatně plánovat a organizovat vlastní učení, má zájem na dalším sebevzdělávání
- získané informace využívá tvůrčím způsobem jak v procesu učení, tak v běžném životě
- samostatně získává potřebné informace o jednotlivých stránkách anglického jazyka - fonetické, ortografické, gramatické, stylistické a syntagmatické
- je schopen samostatně práce s encyklopediemi, mluvnickými a pravopisnými přehledy, cizojazyčnou literaturou za účelem získání potřebných informací
- za účelem získání komplexnějšího pohledu na cizí jazyk využívá multimediálních zdrojů (internet, DVD, CD)
- stává se objektem i subjektem výchovného působení. Jako subjekt působí na své okolí, je k sobě a svému okolí přiměřeně kritický, jako objekt se sám zdokonaluje jak praktickou činností, tak sebevzděláváním

Kompetence k řešení problémů

- předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících se studiem jazyka

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- umí samostatně překonávat jazykové obtíže vznikající v průběhu ústního a písemného vyjadřování
- má osvojenou dovednost kompenzačního vyjadřování
- dokáže samostatně ztvárnit určitý myšlenkový obsah, na základě řečových cvičení směřujících k tvořivému syntetickému užívání lexikálních, gramatických, grafických a pravopisných prostředků
- má osvojenou dovednost „odhadu“, odhad uplatňuje při receptivním užívání anglického jazyka (čtení, poslech) za ztížených podmínek; odhad přispívá k rozvoji jeho logického myšlení, stimuluje myšlenkovou aktivitu
- umí řešit složitější problémové úkoly, které zahrnují řešení dílčích problémů; žák se učí identifikovat dílčí problémy, stanovit etapy řešení a vyhledávat informace
- pracuje s neúplným zadáním úkolů, které nutí žáka orientovat se v informacích a třídit je

Kompetence komunikativní

- nabízíme žákům dostatek možností k porozumění cizojazyčných textů a obrazových materiálů
- vedeme žáky k formování vlastních názorů na problematiku cizích kultur a k ověřování si některých praktických dovedností v modelových situacích
- tato kompetence je rozvíjena poslechem (příjmem) určitých informací se zřetelem k potřebám vyplývajícím ze zájmů žáků, jejich profesního zaměření

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- osvojí si správné vnímání fonetických jevů anglického jazyka sluchem, zároveň umí tyto fonetické jevy správně vyslovovat, což zásadně přispívá k rozvoji komunikativní kompetence - poslech ovlivňuje rozvíjení dovednosti ústního vyjadřování v anglickém jazyce
- využívá jazykových prostředků různých plánů při vyjadřování svých myšlenek (hovorová cvičení)
- ovládá čtení anglického grafického textu zaměřené na porozumění tomuto textu - čtení je jedním z prostředků komunikace, je prostředkem k rozvíjení řečových dovedností a jazykových prostředků
- umí vyřešit danou komunikativní situaci pomocí těch prostředků, které jsou součástí jeho jazykového inventáře

Kompetence sociální a personální

- navozujeme dostatek situací, které vedou k vědomí odlišnosti i jedinečnosti každého člověka a budou rozvíjet pozitivní sebedůvěru a vědomí vlastních možností
- vytváříme dostatek situací k poznání potřeby vzájemného respektu i pomoci v každodenních situacích
- personální kompetence se výrazně rozvíjejí při kolektivních organizačních formách práce (sborové, skupinové a párově - kolektivní)

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- účinně spolupracuje při realizaci mluvených projevů ve dvou základních formách- v monologu a dialogu
- podílí se na spolupráci při trojčlenném dialogickém řetězci;
- umí konstruktivně řešit problémové úkoly v týmu, uznává názory druhých, dokáže prosadit svůj názor
- při práci v kolektivu poskytuje pomoc dle svých schopností a možností

Kompetence občanské

- nabízíme žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností souvisejících s cestováním a životem v zahraničí
- nabízíme dostatek modelových situací k prokázání praktických dovedností domluvit se v běžných i krizových situacích

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- navazuje přátelské styky s anglicky hovořícími cizinci a následně chápe rozdíly mezi národy, je tolerantní, ohleduplný, respektuje druhé lidi
- respektuje nejen naše tradice, kulturní a historické dědictví, ale uznává a studuje tradice jiných národů

- má základní znalosti o státním uspořádání zemí Evropské unie, USA, Kanady

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- samostatně vypracovává písemný úkol a dbá na jeho vnější úpravu
- osvojí si takové pracovní dovednosti, které směřují k překonání určité konkrétní obtíže (práce se slovníkem jako pramenem všestranných informací o slovech)
- samostatně pracuje s encyklopediemi, mluvnickými a pravopisnými přehledy, cizojazyčnou literaturou

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

1.2.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Hra je stejně stará jako kultura a civilizace. Psychologové v ní rozeznali důležitý vývojový činitel, sociologové zjistili, že hra má významný podíl na integraci jedince do společnosti a psychiatři objevili hru jako účinný terapeutický prostředek.

Také v hodinách výuky cizích jazyků má hra svou nezastupitelnou roli. Nejenže pomáhá vytvářet zdravou osobnost u žáků, ale zároveň rozvíjí jejich komunikační schopnosti, vztahy ve skupině a zvyšuje vzájemné pochopení. Hra dává možnost rozletu tvůrčí fantazie. Umožňuje jedinci sociální kontakt, ve hře se stává plnoprávným členem i slabší, nesmělý žák. Žáci se učí aktivně překonávat překážky, řešit modelové situace týkající se nejrůznějších témat: vztahů mezi lidmi, národy, globalizace, terorismu, vztahů k přírodě apod.

Během hodin A žáci mají možnost nenásilnou formou rozvíjet kompetence užitečné v běžném životě. Osvojené způsoby jednání a prožívání působí jako prevence problémů s agresivitou, pasivitou a závislostí. Hra probouzí u žáků zájem, zvyšuje jejich chuť do studia, navozuje dobrou náladu.

Druhy aktivit :

aktivizující hry – uvolňují napětí, zlepšují náladu (Kdo jsem? – hádat podle popisu osobu, zvíře, zaměstnání; ANO/NE odpovědi)

hry pro rozvoj spolupráce - rozvoj tolerance, komunikace ve skupině (Mafie; Personální kancelář – zaměstnanci hledají vhodného kandidáta)

dramatické hry – žáci se učí hrát různé „role“; cílem hry je rozvíjení schopnosti dětí nakonec odhodit masky a být sebou samými (modelové situace – U lékaře, V restauraci, Na návštěvě apod.)

hry o přežití – jedná se jednání v těžkých a nouzových situacích; hra navozuje krizové situace; hráči ve skupinách pracují na vybraném tématu např. požár školy, nedostatek potravin, sněhová kalamita apod., úkolem je vyhledat informace k tématu a cílem je prověrka znalostí a schopností účinně jednat za daných okolností

volné psaní – podstatou je uvolnění myšlenek, rozvíjí vyjadřovací schopnosti (téma „rasismus“ – žáci se v limitu 2-5 minut písemně vyjádří k tomuto tématu a následně se diskutují jejich asociace, názory)

práce s textem – umožňuje lepší porozumění textu, vyjasnění málo srozumitelných pasáží, odstraňuje případná nepochopení; každý žák pracuje s vlastní kopií textu; žáci ve skupinkách formulují základní myšlenku textu, během řízené diskuze dochází k vysvětlování nejasností

projektové vyučování – dlouhodobá metoda, při které žáci pracují na řešení určitého problému; v počáteční fázi je zadán žákům konkrétní úkol; dále je sledován vývoj prací, konzultují se dílčí výsledky; projekty se prezentují a následně diskutují

Speciální součástí výuky v anglickém jazyce je jako u ostatních předmětů možnost vytvářet projekty v rámci Gladiátorských her. Zadání, která si žáci mohou, ale nemusí vybrat, se většinou orientují na problematiku životního stylu v anglicky hovořících zemích, problematiku mezinárodních vztahů, životního prostředí apod.

1.2.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy (prima – kvarta)

I. Receptivní řečové dovednosti - čtení

1. hlasité, plynulé a foneticky správné čtení textů přiměřeného rozsahu
2. porozumění obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, vyhledávání známých výrazů, frází
a odpovědí na otázky v textech
3. porozumění jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
4. odvozování pravděpodobného významu nových slov z kontextu
5. používání dvojjazyčného slovníku, vyhledávání informací nebo významu slova ve vhodném výkladovém slovníku

II. Produktivní řečové dovednosti

1. sestavování jednoduchého (ústní i písemné) sdělení týkajícího se situací souvisejících se životem v rodině, škole a probíranými tématy
2. tvoření a obměňování jednoduchých vět a krátkých textů jak písemně, tak gramaticky správně
3. stručná reprodukce obsahu přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
4. vyžádání jednoduché informace

III. Interaktivní řečové dovednosti

1. jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích

PRIMA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Konverzace Welcome to my world ; Going places Gramatika Present simple / present continuous Articles Past simple Past simple / past continuous	I. 1,2,3,4; II.1,2,3,4; III.1 I. 2,3; II.1,2,3,4; III. 1	68

PRIMA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Konverzace Spoiled for choice Personal space Gramatika Determiners Indefinite pronouns and adverbs Relative pronouns and adverbs Comparative and superlative adjectives (not)as...as, too, enough Verbs + infinitive or <i>-ing</i> form	I. 1,2,3,4; II.1,2,3,4 I. 2,3; II.1,2,3,4	68

SEKUNDA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Konverzace Film and TV; History Adventure; Myths and legends; Possessions Gramatika there is/there are; Question words; Present continuous for future arrangements; Present and past tenses; Adv. of frequency; Past time expressions; could/couldn't Comp and superlatives; when/while; a/an, some, any; much/many/a lot of	I. 1,2,3,4 II. 1,2,3,4 III.1 I. 2,3 II. 1,2,3,4 III. 1	68

SEKUNDA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Konverzace Make a difference; Ambitions; The world we live in; Fun and games Gramatika be going to; should/shouldn't; must/mustn't; will/won't; Future time expres.; First conditional; Present perfect; ever and never; Tense review; Time expressions	I. 1,2,3,4 II. 1,2,3,4 III.1 I. 2,3 II. 1,2,3,4 III. 1	68

TERCIE - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Konverzace Free time, Technology Special places, Heroes Extraordinary events and situations Gramatika present simple and adverbs of frequency; present continuous and time expressions; gerund, past tenses, present perfect; informal letter; comparatives; too, enough; past simple vs. continuous; present and past tenses	I.1,2,3,4,5; II.1,2,3,4; III. 1 I.1,2,3; II.1,2,3,4; III. 1	51

TERCIE - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Konverzace Travelling; Films; Friendship,; Music Gramatika present perfect vs. past simple; quantity, expressing future; conditional types I, II; obligation, prohibition and advice formal letter; passive	I.1,2,3,4,5; II.1,2,3,4; III. 1 I.1,2,3; II.1,2,3,4; III. 1	51

KVARTA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Konverzace Life changing events; Literature; The world around us; Work and money Followers of fashion Gramatika Present simple and past simple; Used to; Past continuous; Past perfect; Present perfect; Subject and object questions; Relative pronouns; The future; <i>Some/any</i> , no compounds; The first and second conditional; Gerunds and infinitives	I.1,2,3,4,5 II.1,2,3,4 III. 1 I.1,2,3 II.1,2,3,4 III. 1	51

KVARTA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Konverzace Crime and criminals; Sports; Virtual world; Communication Gramatika Modals of deduction and possibility; The third conditional; The passive; Reported speech and questions; Tense review	I.1,2,3,4,5; II.1,2,3,4; III.1 I.1,2,3; II.1,2,3,4; III.1	51

1.2.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP ZV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem ústního i písemného ověřování. Jde tedy o vcelku tradiční způsoby zkoušení jakými jsou testy, ústní zkoušení, frontální zkoušení, zkoušení zábavnou formou a soutěžemi i písemnými pracemi za větší časový úsek. Výsledky výše zmíněných ověřovacích metod mohou být formulovány různým způsobem, preferován je tradiční systém známkování. Toto známkování tvoří významný podklad při tvorbě klasifikace.

Vedle vnitřního hodnocení je pro školu velmi významné hodnocení vnější vyplývající ze srovnání znalostí žáků různých škol. V tomto ohledu budeme pokračovat v již delší dobu trvajících aktivitách, kterých se zúčastňujeme: srovnávací testy Cermat, Kalibro a Scio.

Ověřování kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Vyučující stanoví dle své úvahy, jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje, co považuje za klady a zápory, a podle toho bude stanovovat známku.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V rámci předmětu Anglický jazyk budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení. Zámka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

vědomosti a dovednosti
aktivní přístup k zadaným úkolům
samostatnost při řešení úkolů
ústní projev, používání terminologie předmětu
schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
schopnost autoevaluace

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení, přičemž známky mají za různé výkony různou váhu. Nejvyšší hodnotu mají známky z pololetních písemných prací, které zahrnují všechny složky jazyka a prověřují dlouhodobé znalosti žáka. Zohledněn je fakt, že učení nemůže probíhat bez chyb.

1.3 Německý jazyk

1.3.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.3.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Německý jazyk jako další cizí jazyk je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a je vymezen jako samostatný předmět.

Obsahem výuky je systematické rozvíjení řečových dovedností zahrnujících dovednosti:

- receptivní, tj. porozumění vyslechnutému projevu a čtenému textu,
- produktivní, tj. ústní a písemné vyjadřování na základě osvojení přiměřeného rozsahu jazykových prostředků, tj. slovní zásoby, mluvnice, zvukové a grafické stránky jazyka, reálie německy mluvících států, pracovních návyků, vedoucích k pozdějšímu efektivnímu studiu cizího jazyka

Znalost jazyka přispívá k objevování a pochopení skutečností, které dalece přesahují rámec zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje nezbytný základ a předpoklady pro komunikaci v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování cizího jazyka pomáhá překonávat jazykové bariéry a přispívá ke kvalitnímu uplatnění jedince nejen v osobním životě, ale i v dalším studiu a v neposlední řadě i na trhu práce.

Učivo zahrnuje základní slovní zásobu k tematickým okruhům: domov, rodina, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost, osobní dopis, formulář, dotazník, sport, péče o zdraví, stravování, město, oblékání, nákupy, příroda, počasí, člověk a společnost, cestování, sociokulturní prostředí příslušných jazykových oblastí. Cílem je zvládnutí jednoduchých sdělení a pochopení základních vztahů v souvislosti s výše uvedenými tématy a za pomoci základních gramatických struktur a lexikálního principu pravopisu slov.

1.3.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina.

V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině A.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.3.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima a sekunda - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

tercie a kvarta - 3 hodiny (tj. 102 za rok)

1.3.1.4 Organizace předmětu

Předmět je vyučován od primy.

Výuka německého jazyka probíhá ve třídách dělených na dvě početně rovnoměrné skupiny. Převážná část výuky se realizuje v klasické třídě, některé hodiny probíhají v učebnách vybavených audiovizuální technikou a počítači, popř. ve školní knihovně.

Výuka může být doplněna o týdenní jazykový kurz (kvarta). V průběhu jazykového kurzu řeší žáci s pomocí vyučujícího určitý úkol komplexního charakteru, který je úzce spojen s praxí, a to v rámci aktuálně probírané učební látky (projektová výuka).

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Cíl a obsah vyučování cizího jazyka vychází především z jeho **komunikativní funkce**. Žáci si mají jazyk osvojit tak, aby se uměli dorozumět a dokázali porozumět i jednodušším textům. To znamená, že v průběhu prvního cyklu osmiletého studia musí zvládnout základní řečové dovednosti: **poslech, mluvení, čtení a psaní**. K dosažení tohoto cíle existuje celá řada metod. Základem vyučovacích metod je dodržení konkrétních **didaktických zásad**.

Didaktické zásady výuky cizího jazyka

Již od prvních hodin je vhodné usilovat o postupnou komunikativní kompetenci. Je důležité navodit cizojazyčnou atmosféru ve vyučování (výzdoba, pokyny, jména atd.)

Východiskem veškerého nácviku mluvení by se měly stát jednoduché otázky a odpovědi, které postupně vedou k samostatnějšímu projevu.

Žáci by se neměli přetěžovat zadáváním velkého rozsahu slovní zásoby. Práce se slovní zásobou by měla probíhat výlučně ve škole, měla by být systematická, žáci by se měli vést k tomu, aby dokázali z již naučeného odhadnout významy slov. Nezbytné by mělo být také používání slovníků. Při práci s objasňováním významu

je velmi důležitá názorná sémantika (optická nebo akustická). Žáci se seznamují s novou slovní zásobou třemi způsoby:

1. pomocí mateřštiny přímým překladem
2. pomocí německého jazyka, např. příbuzným slovem
3. znázorněním pomocí obrázků

Při osvojování si cizího jazyka je prvořadým úkolem osvojení si fonologicko-fonetického systému a až na druhém místě jeho ostatních rovin (např. fonematická interference je kazem řečového projevu a může se stát příčinou snížené srozumitelnosti).

Při osvojování nové slovní zásoby je nezbytné, aby poznávání, nácvik i upevňování zvukové podoby jazyka bylo zprostředkováno především sluchem. Co se týče pořadí získávání stereotypů, má nácvik fonematického sluchu prioritu před nácvikem artiklace.

U čtení je v prvním stádiu důležitý nácvik techniky čtení, později výcvik v porozumění čtenému textu. Před vlastní prací s textem musí být žáci seznámeni s úkoly s ním souvisejícími.

Psaní nastupuje až po čtení. Žáci mají psát jen to, s čím se již dříve v jakékoli formě seznámili. Při psaní je třeba zachovávat postup nácviku: ucho - ústa – oko - ruka.

Při výuce gramatiky, která bývá ústředním didaktickým problémem, je potřebné vycházet z komunikativní funkce jazyka. Protože lexika a gramatika jsou úzce spjaté, neučíme žáky abstraktní gramatická pravidla, ale jejich realizaci v komunikativním procesu. V počátcích výuky převažuje intuitivní a imitační postup. Nový gramatický jev se zásadně procvičuje na zažité slovní zásobě a obráceně.

1.3.2.1 Metody výuky

Cílem výuky cizího jazyka je zvládnout základní dovednosti: **poslech, mluvení, čtení a psaní**. Vycházíme-li z komunikativní funkce jazyka, existuje k dosažení tohoto cíle celá řada metod, které je možné aplikovat ve vyučování. Není možné vymezit striktně metody vhodné jen pro nacvičování poslechu nebo psaní, často jednu metodu aplikujeme u nácviku více dovedností a obráceně.

V první etapě výuky (prima) jde o úvod do cizojazyčného vzdělávání, o probuzení zájmu o německý jazyk a vytvoření pozitivního vztahu k předmětu. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Výuka je na počátku výrazně propojena nejen s mateřským jazykem, ale i s hudební, pohybovou, výtvarnou a dramatickou výchovou, z nichž přebírá některé techniky a obohacuje je novými prvky, např. hraní rolí, dramatické improvizace. Využívá se nahrávek, říkanek, básniček, písniček a textů v interpretaci rodilých mluvčích. Vyučující probouzejí představivost dětí, podněcují a oceňují jejich aktivitu a invenci, jejich přístup k činnostem.

Ve druhé etapě (sekunda až kvarta) jde již více o osvojování cizího jazyka jako prostředku dorozumívání a získávání dalších poznatků. Zavádějí se další metody, které vyžadují uvědomělý přístup k osvojování gramatického a lexikálního učiva a samostatnou práci žáků. Více se uplatňuje logičnost a tvořivost, např. samostatné projekty.

Výuka bude realizována v rámci celoškolního systému „jedna ze čtyř“, v němž budou v přiměřeném poměru střídány hodiny motivační, aplikační a hodiny věnované hram a tvorbě projektů. Tomu bude odpovídat i různé využití metod vhodných pro jednotlivé typy hodin.

1. Metody pro výuku poslechu

Poslech, přesněji poslech nebo poslech s porozuměním je primárním jazykovým procesem, to znamená, že v procesu dorozumívání má klíčové postavení. Rozlišujeme několik druhů porozumění: jazykové, věcné a logické porozumění.

Metody, kterých je možné využít:

Práce s textem (texty v učebnicích, články, písně, říkadla, rozpočítadla).

Práce s poslechovým textem (audiovizuální technika).

2. Metody pro výuku mluvení (ústní projev)

Mluvení patří spolu s poslechem a poslechem s porozuměním k primárním jazykovým procesům. K metodám, kterých je možné využít u nácviku této dovednosti patří:

Otázka a odpověď - žáci se vzájemně tážou a podávají si základní informace o běžných životních situacích.

Situační rozhovor - tento typ konverzace se váže na konkrétní situaci a má za cíl požádání o jistou službu, resp. Vysvětlení.

Zpráva, popis - monologická forma ústního projevu (věcný popis předmětu, činnosti, jevu atd.).

Vyprávění, reprodukce - je velmi vhodná pro nácvik ústního projevu; na začátku se praktikuje reprodukce dějové osnovy čteného textu, náročnější je vyprávění vlastního zážitku, zkušeností a pozorování.

Řízená konverzace, práce ve skupinách - je možné uplatnit u všech předcházejících metod, jde spíše o organizaci hodiny.

Imitace, hraní rolí, modelování konkrétní situace - při použití těchto metod je na tomto stupni výuky potřeba vybírat jednoduché situace, které jsou žáci schopni zvládnout.

Brainstorming - pomáhá nalézt nová a někdy neobvyklá řešení velkého množství nejrozličnějších problémů; od žáků se požaduje vymýšlet co nejvíce nápadů.

Projektové vyučování - je dlouhodobá metoda, při které žák, skupina žáků nebo celá třída pracuje na řešení určitého problému.

3. Metody pro výuku čtení

Pod čtením rozumíme zvukovou realizaci nebo porozumění graficky fixovaného jazykového projevu. Čtení patří k sekundárním jazykovým procesům. K metodám, které je možné využít u nácviku této dovednosti patří:

Práce s textem - ve smyslu osvojení si techniky čtení (konečným cílem je ovšem porozumění textu a to je zdrojem ústního projevu), přičemž volíme různé způsoby čtení:

Analytické čtení - cílem je porozumění textu v oblasti gramatické, lexikální, fonemické, jako i obsahové.

Syntetické čtení - to je čtení, při kterém žák bez analýzy a bez překladu pochopí text.

Orientační čtení - to je čtení, při kterém chce žák získat jen orientační, zběžné informace.

Kurzorické čtení - žák se snaží zachytit jen podstatné složky obsahu a nepodstatné, vedlejší věci nechává stranou.

Statarické čtení - žák čte text po částech a ty se podrobně vysvětlují; tato metoda je vhodná nejen při čtení jednoduchých textů, ale i těžších literárních.

4. Metody pro výuku psaní

Psaní je složitý, specifický, převážně produktivní jazykový úkon. Psát znamená vyjádřit jazykovou skutečnost v grafické podobě. Základní podmínkou rozvíjení zručnosti v písemném projevu je vytvoření grafomotorických návyků. Didaktickým cílem je, aby se žáci naučili gramaticky, stylisticky a ortograficky správně vyjadřovat v cizím jazyce. K dosažení tohoto cíle existuje celá řada metodických forem a to jsou různá cvičení.

Přepisování - patří k receptivním metodám pro rozvíjení zručnosti psaní v počáteční fázi učení.

Diktát, autodiktát - je vyšším typem psaní.

Jazyková cvičení - jsou spojením cvičení opisováním s pravopisným cvičením.

Popis obrázku.

Převod dialogu do psané formy.

Dopis.

Reprodukce - psanou reprodukcí se hodnotí porozumění textu a vyjadřovací schopnosti; nejjednodušší formou reprodukce je otázka a odpověď, složitější formou je souvislá reprodukce obsahu.

Kreativní psaní – je vzdálený, ale nutný cíl vzhledem k omezeným znalostem; v počátcích výuky vyžaduje pomoc a vedení učitele

5. Metody práce s žáky se specifickými poruchami učení

6. Metody práce s nadanými žáky

U žáků zmíněných v bodě 5 a 6 jsou využívány metody vycházející z kapitoly 2.7 ŠVP GV.

1.3.2.2 Klíčové kompetence

Smyslem a cílem vzdělávání v německém jazyce je vybavit všechny žáky souborem takových kompetencí, které jim umožní dosáhnout požadované a plánem vytčené úrovně a tím je připravit na další vzdělávání a jejich následné uplatnění ve společnosti.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- dokáže efektivně volit vhodné způsoby a metody, je schopen samostatně plánovat a organizovat vlastní učení, má zájem o další sebevzdělávání
- získané informace využívá tvůrčím způsobem a to jak v procesu učení, tak i v běžném životě
- je schopen samostatně získávat různé potřebné informace o jednotlivých stránkách německého jazyka – fonetické, ortografické, gramatické, stylistické a syntagmatické
- pracuje samostatně s encyklopediemi, mluvnickými a pravopisnými přehledy, ale také s cizojazyčnou literaturou za účelem získávání potřebných informací
- za účelem získávání komplexnějšího pohledu na německý jazyk využívá všech přístupných multimediálních zdrojů (internet, CD, DVD, noviny, časopisy)
- se stává objektem i subjektem výchovného působení; jako subjekt působí na své okolí, je k sobě a ke svému okolí přiměřeným způsobem kritický; jako objekt se samostatně zdokonaluje a to jak činností praktickou, tak sebevzděláváním

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujících :

- umí samostatně překonávat jazykové obtíže vznikající v průběhu ústního a písemného vyjadřování
- má již osvojenou dovednost kompenzačního vyjadřování
- dokáže samostatně ztvárnit určitý myšlenkový obsah a na základě řečových cvičení směřuje k tvořivému systematickému užívání lexikálních, gramatických, grafických a pravopisných prostředků
- má osvojenou dovednost „odhadu“, kterou pak uplatňuje především při receptivním užívání německého jazyka (čtení, poslech) za ztížených podmínek; odhad přispívá k rozvoji logického myšlení a stimuluje myšlenkovou aktivitu
- umí řešit složitější problémové úlohy, které zahrnují identifikaci a řešení dílčích problémů, stanovení etapy řešení a vyhledávání informace
- pracuje s neúplným zadáním úkolů, které vyžadují např. orientaci v informacích a jejich třídění

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- má osvojeno správné vnímání fonetických jevů německého jazyka sluchem, umí tyto správně vyslovovat, což následně přispívá k rozvoji této kompetence, neboť poslech významně a účinně ovlivňuje rozvíjení dovednosti ústního vyjadřování v německém jazyce

- využívá všech jazykových prostředků při vyjadřování svých vlastních myšlenek
- ovládá čtení německého grafického textu zaměřené na jeho porozumění, neboť čtení je jedním z prostředků komunikace, který vede k rozvíjení řečových dovedností a jazykových prostředků
- umí řešit danou komunikativní situaci pomocí těch prostředků, které tvoří součást jeho jazykového inventáře
- kompetence komunikativní je rozvíjena příjmem určitých informací se zřetelem k potřebám vyplývajícím ze zájmů žáků a jejich pozdějšího profesního zaměření

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- účinně spolupracuje při realizaci všech mluvených projevů a to ve dvou základních formách – v monologu a v dialogu
- podílí se na spolupráci při trojčlenném dialogickém řetězci
- umí konstruktivně řešit obtížnější úkoly ve skupině, přijímá názory druhých, ale je také schopen prosadit názor vlastní
- při práci ve skupině je schopen a ochoten poskytnout pomoc dle svých možností
- svou personální kompetenci neustále a účinně rozvíjí při kolektivních a organizačních formách práce

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- je schopen navazovat přátelské kontakty s německy hovořícími cizinci, následně rozpoznává rozdíly mezi národy, je tolerantní, ohleduplný a respektuje všechny lidi bez rozdílu
- respektuje nejen tradice vlastního národa, nýbrž uznává i tradice jiných národů a prohlubuje své znalosti o nich dalším studiem
- má základní znalosti o státním uspořádání zemí EU, především pak o zemích německy mluvících

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- vypracovává samostatně písemné úkoly, přičemž dbá i na vnější úpravu
- si osvojí i takové pracovní dovednosti, které napomáhají k překonání určitých konkrétních obtíží (práce se slovníkem jako pramenem všestranných informací o slovech)
- samostatně pracuje s encyklopediemi a cizojazyčnou literaturou

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problém použít

- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

1.3.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Hra je stejně stará jako kultura a civilizace. Psychologové v ní rozeznali důležitý vývojový činitel, sociologové zjistili, že HRA má významný podíl na integraci jedince do společnosti a psychiatři objevili hru jako účinný terapeutický prostředek.

J. H. Pestalozzi zdůrazňoval význam praxe, J. Rousseau vnesl do výchovy přirozenost a J. A. Komenský spojil všechny tyto prvky do hry.

Také v hodinách výuky cizích jazyků má hra svou nezastupitelnou roli. Nejenže pomáhá vytvářet zdravou osobnost u žáků, ale zároveň rozvíjí jejich komunikativní schopnosti, vztahy ve skupině a zvyšuje vzájemné pochopení. Hra dává možnost rozletu tvůrčí fantazie. Umožňuje jedinci sociální kontakt, ve hře se stává plnoprávným členem i slabší, nesmělý žák. Hra pomáhá aktivně překonávat překážky, řešit modelové situace týkající se nejrůznějších témat, podporuje samostatnost, tvořivost, obsahuje moment překvapení a zábavy, nutí rychle reagovat, hledat originální řešení a kombinace. Během aktivit se nenásilnou formou rozvíjejí kompetence užitečné v běžném životě. Osvojené způsoby jednání a prožívání působí jako prevence problémů s agresivitou, pasivitou a závislostí: „Kdo si hraje, nezlobí“.

I když hry slouží k uvolnění a zpestření vyučování, nejsou samospasitelným prostředkem a nenahrazují systematické učení a intenzivní procvičování. Jsou jen jednou z mnoha forem, musí být zařazovány plánovaně a cíleně, odpovídat věku a jazykové úrovni. Aby byly efektivní a splnily svůj cíl, musí jim předcházet důkladná příprava, jasné stanovení pravidel a po hře je třeba provést vyhodnocení. I při hrách platí heslo: „Pořádek je půl hry“.

Aktivity lze kategorizovat podle různých kritérií z hlediska toho, jaké si klademe cíle:

1. rozvíjení jazykových dovedností
2. nácvik a prověřování jednotlivých složek jazyka (př. lexika, gramatika, fonetika apod.)
3. rozvoj psychologických schopností a předpokladů jako je paměť, fantazie, soustředění atd.
4. rozvoj sociálně komunikativních složek (práce v týmu, pomoc slabším, rozvoj zdravého sebevědomí apod.)

Ale hlavním cílem cizího jazyka je vždy schopnost komunikace. Nelze vyčlenit hru, která by podporovala rozvoj pouze jedné z výše uvedených složek. Nácvik

kompetencí prolíná všemi metodami a formami práce, proto kategorie aktivit není možné jednoznačně vymezit. Lze uvést pouze několik základních typů jako příklad:

Gramatické hry: domino, „memory“, hry s kostkou, tvořivé psaní, volné psaní, využití multimediální techniky.

Práce s informačním materiálem:

využití časopisů, příruček, internetu, map, plakátů, slovníků.

Dramatizace: přebírání rolí, pantomima, na obrazovce, mimická písnička.

Vlastní tvůrčí činnost: psaní textů (vizitka, pozvánka, říkanky, rozpočítadla, dopis, báseň).

Projekty: zpracovávání tematických celků, řešení problémů v delším časovém úseku (např. porovnání životního prostředí školy s místem konání jazykového kurzu atd.).

Náměty pro hodiny A lze čerpat:

1. přímo v učebnicích, podle kterých se v daném ročníku vyučuje (Prima 1-3)
2. v učebnicích, které má učitel k dispozici jako doplňkový materiál a které odpovídají dané věkové kategorii (HeutehabenwirDeutsch, Das Deutschmobil, Wer? Wie? Was?, Tamburin, Ping Pong apod.)
3. V příručkách přímo zaměřených na hry:
Wechselspiele, 66 Grammatik – Spiele, Didaktische Spiele, Grammatikkreativ, Sprachspielereien für Deutschlernende, Partnerarbeit Deutsch, Kommunikative Spiele, Fertigkeit Hören, Übungen für Selbstlerner, 333 nápadů pro němčinu atd.
4. využití multimediální techniky – hry na internetu: www.google.de, www.bluewin.ch, www.oesterreich.com

1.3.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

PRIMA - SEKUNDA

Očekávané výstupy

I. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. schopnost vyslovovat a číst foneticky správně
2. rozlišení grafické a mluvené podoby jazyka
3. zvládnutí psaní písmen odlišných od češtiny
4. porozumění jednoduchým pokynům a větám, adekvátní reakce na ně
5. pochopení obsahu a smyslu jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času na porozumění
6. schopnost vyhledat v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvořit odpověď na otázku
7. využití nejjednodušších gramatických struktur
8. použití abecedního slovníku učebnice
9. použití dvojjazyčného slovníku

II. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. sestavení gramaticky a formálně správného jednoduchého písemného sdělení
2. schopnost obměnit krátký text se zachováním jeho smyslu
3. schopnost konverzace na dané téma

III. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. schopnost pozdravit a rozloučit se s dospělým i kamarádem, schopnost poskytnout požadovanou informaci

PRIMA – 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Úvodní audioorální kurz Představování, pozdravy, abeceda, dny v týdnu, měsíce, roční období, číslovky 0-20, barvy	I.1, III.1	6
Základní slovní zásoba k tématům Nábytek, sport, činnosti pro volný čas, názvy zemí, hudba	I.4,5,6,8,9, II.1,3, III.1	30
Zvládnutí písmen odlišných od češtiny	I.2,3	
Gramatika Podst. jména s určitým členem v 1. pádu Časování pravidelných sloves v přítomném čase a slovesa <i>sein</i> Slovosled ve větě oznamovací a tázací Předložky spojené s místními údaji Zápor s nicht		

PRIMA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Tematické celky Předměty ve škole, školní potřeby, jazyky Týdenní program, časové údaje Volný čas a koníčky Schůzka s kamarády	I.1,2,5,6,7,8,9, II.1,2,3, III.1	32
Gramatika Časování nepravidelných sloves a slovesa <i>haben</i> Slovosled Člen určitý a neurčitý v 1. a 4. pádu Časování slovesa <i>möchten</i> , modální slovesa <i>müssen</i> a <i>können</i> Předložky spojené s časovými údaji	I.6,9, II.2	
Práce s reáliemi německy mluvících zemí		

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Tematické celky Rodina Názvy povolání Nápoje a potraviny Nakupování a ceny	I.5,6,9, II.1,2,3, III.1	36
Gramatika: Osobní a přivlastňovací zájmena 2. pád vlastních jmen Záporný člen <i>kein</i> (1. a 4. pád) Množné číslo podst. jmen Časování slovesa <i>mögen</i> Předložky (místní a časový význam)	I.2,3,4,6,8	
Reálie německy mluvících zemí vybrané zeměpisné názvy (názvy zemí)	I.1,9	

SEKUNDA - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Tematické celky Názvy jídel Průběh dne Záliby a koníčky Místa ve městě Lidské tělo a jeho části Zdraví	I.1,2,3,4,5,6,9, II.1, 2,3, III.1	32
Gramatika Slovesa s odlučitelnou předponou Předložky (místní a časový význam) Slovesa se změnou kmenové samohlásky Rozkazovací způsob (tykání) Osobní zájmena ve 3. pádu Préteritum sloves <i>haben</i> a <i>sein</i> Předložka „in“ v místním významu Spojka <i>deshalb</i>	I.8	

TERCIE - 1. pololetí

Očekávané výstupy

I. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. schopnost vyslovovat a číst foneticky správně
2. rozlišení grafické a mluvené podoby jazyka
3. zvládnutí psaní písmen odlišných od češtiny
4. porozumění jednoduchým pokynům a větám, adekvátní reakce na ně
5. pochopení obsahu a smyslu jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času na porozumění
6. schopnost vyhledat v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvořit odpověď na otázku
7. využití nejjednodušších gramatických struktur
8. použití abecedního slovníku učebnice

II. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. sestavení gramaticky a formálně správného jednoduchého písemného sdělení
2. schopnost obměnit krátký text se zachováním jeho smyslu
3. schopnost konverzace na dané téma

III. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. schopnost pozdravit a rozloučit se s dospělým i kamarádem, schopnost poskytnout požadovanou informaci
2. texty v učebnici používat jako základ pro vyjádření svého názoru nebo vlastních zkušeností

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Tematické celky Cestování, dopravní prostředky Oblečení a móda Volnočasové aktivity, zážitky	<i>I.1,2,3,4,5,6,7,8, II.1,2, III.1,2</i>	54
Gramatika Předložky se 3. pádem Osobní zájmena ve 4. pádu Vazba es gibt Neurčité zájmeno <i>man</i> Další předložky (místní význam) Perfektum s pomocným slovesem <i>haben</i> Modální sloveso <i>können</i> (dovednost)	<i>I.7,8</i>	

TERCIE - 2. pololetí**Očekávané výstupy****I. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI**

1. schopnost vyslovovat a číst foneticky správně
2. porozumění pokynům a adekvátní reakce na ně
3. porozumění poslechovému textu, tvoření otázky a odpovědi k textu
4. porozumění textu v učebnici a jeho reprodukce
5. schopnost upravit text se zachováním smyslu
6. aplikace textu na vlastní zkušenost (porovnání)
7. pochopení obsahu a smyslu přiměřeně náročné konverzace
8. použití slovníku jako běžní součásti ústního i písemného projevu

II. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. sestavení gramaticky a formálně správného ústního i písemného sdělení
2. schopnost reprodukovat ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu
3. schopnost konverzace na dané téma

III. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. aktivní zapojení do přiměřeně obtížné konverzace, odpovědi na otázky, poskytnutí požadované informace

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Tematické celky Bydlení Prázdniny, pobyt v přírodě Svátky a oslavy Gramatika Předložky se 3. a 4. pádem Zájmeno <i>jeder a welcher</i> Předložka <i>in</i> (časové údaje) Modální sloveso <i>wollen</i> Řadové číslovky, datum Práce s reáliemi německy mluvících zemí	<i>I.1,2,3,4,5,6,7,8, II.1,2,3, III.1</i>	48

KVARTA

Očekávané výstupy

I. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. upevňování výslovnosti
2. zvládnutí dalších slovních spojení a frází
3. možnost rozšíření si i fakultativní slovní zásoby
4. zařazení i klasického čtení textů a dialogů

II. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. s větší jistotou sestavovat gramaticky správné sdělení
2. schopnost reprodukovat obsah přiměřeně obtížného textu
3. schopnost konverzace na dané téma

III. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. upevňování komunikace v běžných situacích, vyjádření vlastního názoru, případně komentovat situaci, reagovat v dialogu na dané téma, dotazovat spolužáky, řešit praktické úkoly

KVARTA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Tematické celky Rodina a rodinní příslušníci Bydlení a bytové podmínky Denní program Společné soužití Orientace v terénu Gramatika Minulý čas sloves - perfektum Vedlejší věty (spojka weil) 2. pád vlastních jmen Předložky se 3. a 4. pádem Místní a směrová příslovce	I.1,2,3,4, II.1,2,3, III.1	54

KVARTA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Tematické celky Jídlo a pití, stravovací návyky, domácnost Život ve společnosti Svět práce Volnočasové aktivity, zájmová sdružení Sport a fitness Gramatika Neurčitá zájmena v 1. a 4. pádu Vedlejší věty (spojka wenn) Konjunktiv II Zvratná slovesa Slovesa s předložkami Zájmenná příslovce Reálie německy mluvících zemí	I.1,2,3,4, II.1,2,3, III.1	48

1.3.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP ZV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem ústního i písemného ověřování. Jde tedy o vcelku tradiční způsoby zkoušení jakými jsou testy, ústní zkoušení, frontální zkoušení, zkoušení zábavnou formou a soutěžení i písemnými pracemi za větší časový úsek. Výsledky výše zmíněných ověřovacích metod mohou být formulovány různým způsobem, preferován je tradiční systém známkování. Toto známkování tvoří významný podklad při tvorbě klasifikace.

Vedle vnitřního hodnocení je pro školu velmi významné hodnocení vnější vyplývající ze srovnání znalostí žáků různých škol. V tomto ohledu budeme pokračovat v již delší dobu trvajících aktivitách, kterých se zúčastňujeme: srovnávací testy Cermat, Kalibro a Scio.

Ověřování kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Vyučující stanoví dle své úvahy, jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje, co považuje za klady a zápory, a podle toho bude stanovovat známku.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V rámci předmětu německý jazyk budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení. Zámka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

vědomosti a dovednosti
aktivní přístup k zadaným úkolům
samostatnost při řešení úkolů
ústní projev, používání terminologie předmětu
schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
schopnost autoevaluace

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení, přičemž známky mají za různé výkony různou váhu. Nejvyšší hodnotu mají známky z pololetních písemných prací, které zahrnují všechny složky jazyka a prověřují dlouhodobé znalosti žáka. Zohledněný je fakt, že učení nemůže probíhat bez chyb.

1.4 Matematika

1.4.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.4.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Vzdělávací obsah předmětu Matematika je rozdělen do čtyř tematických okruhů.

V tematickém okruhu *Číslo a proměnná* si žáci osvojují aritmetické operace - dovednost provádět operaci, porozumět algoritmu operace a jejímu významu (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V tematickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* se žáci seznamují s určitými typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných reálných situací. Uvědomují si, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je vyjadřují matematickým předpisem nebo modelují s využitím vhodného počítačového software. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu *Geometrie v rovině a v prostoru* žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, zkoumají shodnosti a podobnosti útvarů, seznamují se se vzájemnými polohami objektů v rovině i v prostoru, učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, počítají obvody a obsahy rovinných útvarů i povrchy a objemy těles, zdokonalují svůj grafický projev. Zkoumání geometrických útvarů vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Součástí všech tematických okruhů jsou *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*, při jejichž řešení je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy prolínají všemi tematickými okruhy. Žáci se učí řešit problémové situace z běžného života, pochopit a analyzovat problém, třídit údaje a vyhodnocovat je.

1.4.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (případně „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině A.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.4.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima, sekunda, kvarta - 4 hodiny (tj. 136 za rok)

tercie – 5 hodin (tj. 170 za rok)

V primě až kvartě se třída na jednu z těchto 4(5) hodin dělí.

1.4.1.4 Organizace předmětu

Předmět Matematika je realizován převážně formou tradičních vyučovacích hodin při počtu 30 žáků ve třídě, jedna z hodin v každém ročníku se dělí na dvě skupiny. Některé z těchto hodin mohou probíhat v učebně informatiky nebo v dataprojektorové učebně. Jiné se mohou uskutečnit v přírodě, kde je možné prakticky předvést a řešit některé z úkolů (např. vytyčení pravého úhlu, odhad velikosti a vzdálenosti, výpočet vzdálenosti dvou navzájem nedostupných míst).

1.4.2 Výchovní a vzdělávací strategie

Výuka je postavena na dvou typech vyučovacích hodin. Vždy si žák osvojuje klíčové kompetence prostřednictvím realizace očekávaných výstupů.

1. typ: standardní hodiny (3 ze 4), ve kterých výuka směřuje k naplnění očekávaných výstupů a v nichž se také ověřují výsledky jejich osvojení. Žáci jsou aktivní minimálně 15 minut.

2. typ: hodiny A (1 ze 4), ve kterých je hlavní důraz kladen na rozvoj klíčových kompetencí. Žáci jsou aktivní celou hodinu.

1.4.2.1 Metody výuky

Při výuce matematiky budou uplatňovány tyto **metody výuky**:

Metody používané převážně ve standardních hodinách

Metody reproduktivní, při nichž si žáci osvojují hotové vědomosti a umí je reprodukovat. K těmto metodám patří:

informačně - receptivní metoda - realizuje se formou výkladu, vysvětlováním, popisem s použitím učebnice, výukových CD a učebních pomůcek (modely těles, fólie na meotar); cílem je pochopení nových poznatků a jejich záměrné zapamatování

reproduktivní metoda – realizuje se opakováním naučených postupů na souboru typových matematických úloh; řešení úloh lze provádět ústně nebo písemně; cílem je reprodukování a záměrné i nezáměrné zapamatování

Metody produktivní, při nichž žáci získávají převážně samostatně, tvořivou činností nové poznatky. K těmto metodám patří:

heuristická metoda - žáci samostatně řeší zadanou úlohu tak, že shromažďují informace, třídí je, hledají řešení s pomocí učitele, který postupně vytyčuje dílčí problémy a společně se žáky určuje jednotlivé kroky řešení problému; tato metoda bude používána jak ve standardních hodinách, tak i v hodinách A

výzkumná metoda - vyžaduje od žáků zcela samostatné řešení zadaného problému s využitím již osvojených algoritmů řešení; tato metoda se uplatní především při zpracovávání projektů v rámci Gladiátorských her

Metoda problémového výkladu, která předpokládá jak osvojování hotových informací, tak i prvky tvořivé činnosti. Učitel zadá problémovou úlohu. Žáci po rozboru úlohy vytyčí více možných postupů řešení, z nichž jeden uskuteční. Učitel sleduje jejich postup a nakonec ho potvrdí nebo vyvrátí. Žáci se tak aktivně za pomoci učitele postupně seznamují s jednotlivými kroky řešení problému a osvojují si algoritmus správného postupu.

Metody používané v hodinách A

V hodinách A se uplatní převážně **metoda didaktických her**. Jde o alternativní přístup k výuce, kdy prostřednictvím herních situací žáci řeší různé (i složité) úlohy. Vhodné jsou zejména soutěživé hry, které žáky nejlépe motivují. Budou užívány například kvízy, křížovky, doplňovačky, testy IQ, číselné hlavolamy - sudoku, burza nápadů – nalezení cesty z bezvýchodné situace, hlavolamy sirkové, deskové, dominové, tangramy, matematická kouzla, origami, geometrie skládaného papíru atd.

Každý vyučující zváží (na základě probíraného tématu, podle schopností skupiny žáků atd.) vhodnost použití jednotlivých aktivit.

Soubor aktivit označovaných jako hry je podrobněji popsán níže.

Při výuce matematiky budou uplatňovány tyto **formy výuky**:

Hromadná a frontální výuka, v jejímž průběhu se žáci seznamují s novým učivem, plní stejné úkoly, učivo upevňují a prohlubují, používají vědomosti a dovednosti v praktických činnostech, ověřují a hodnotí výsledky svého učení.

Individualizovaná výuka poskytuje prostor pro rozvíjení schopností každého žáka individuálně. Jednotlivci plní různé zadané úkoly, musí pracovat vytrvale a překonávat překážky. Každý se musí spoléhat sám na sebe, cvičit v sebeovládání. Tento typ výuky je vhodné užívat při práci s nadanými nebo zaostávajícími žáky.

Diferencovaná výuka, při níž jsou žáci seskupováni do homogenních skupin podle určitých kritérií, nabízí možnost diferenciaci podle úrovně intelektových schopností, podle nadání, podle zájmů atd.

Skupinová výuka umožňuje přizpůsobit výuku individuálním potřebám a zájmům jednotlivých žáků. Práce ve skupině zlepšuje průběh učení a žáci tak mohou dosáhnout lepších výsledků. Při skupinové práci žáci musí volit vhodnou strategii řešení problémů a argumentovat při obhajobě svých postupů. Skupinová výuka slouží k upevňování učiva při procvičování i k vytváření nových algoritmů pomocí logického usuzování při problémové formě výuky.

Projektová výuka, při níž žáci mají s pomocí vyučujícího řešit určitý úkol komplexního charakteru, který vychází z praktických potřeb nebo je z praxí úzce spojený. Předložený úkol musí být pro žáky zajímavý a významný. Projekt souvisí s mimoškolní skutečností, vychází z prožitků žáků a vede ke konkrétním výsledkům. Žáci se učí spolupracovat, řešit problémy a je rozvíjena jejich tvořivost. Projektová výuka vede k odpovědnosti a toleranci. Jedním z hlavních znaků projektové výuky je integrace různých předmětů. Vytváření projektů bude použito např. ve statistice nebo stereometrii, kde lze spolupracovat s dalšími předměty (výtvarná výchova, zeměpis, občanská výchova).

Užití těchto organizačních forem výuky závisí na zvážení každého vyučujícího a může se lišit podle tematických celků nebo podle individuality třídy.

1.4.2.2 Klíčové kompetence

Cílem vzdělávání v matematice je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí, které by měly být uplatněny při propojování reálného světa s matematikou.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- používá vhodné metody a způsoby pro efektivní učení, umí vlastní učení organizovat, má zájem o další sebevzdělávání
- reprodukuje probírané znalosti, provádí rutinní operace, aplikuje standardní algoritmy, pracuje s výrazy obsahující symboly a se vzorci, provádí výpočty
- odhaduje výsledky, má představy o velikosti a množství
- má prostorovou představivost, zobrazuje trojrozměrná tělesa v dvojrozměrné rovině, provádí geometrické konstrukce
- vyhledává potřebné informace (v učebnici, matematických tabulkách, na internetu), třídí je a efektivně využívá v dalším studiu
- používá matematickou symboliku, umí matematizovat reálné situace
- popisuje změny jevů reálného světa jednoduchými matematickými funkcemi
- samostatně analyzuje data a zpracovává je (grafy, diagramy, tabulky), porovnává výsledky a vyvozuje z nich závěry
- posuzuje své pokroky v matematice
- kriticky hodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- aplikuje matematiku při řešení reálných problémů
- formuluje problémy, analyzuje danou situaci, navrhuje různé strategie řešení, posuzuje je a vybírá nejvhodnější strategii, navrhuje konkrétní postupy vedoucí k řešení problému a vychází přitom z vlastních zkušeností
- vyhledává a sdružuje informace potřebné k řešení úkolu
- je schopen volit matematické prostředky, kombinovat různé metody a kroky, užívá logické myšlení
- posuzuje správnost řešení, koriguje chybná řešení
- interpretuje řešení v rozmanitých situacích
- osvědčené postupy využívá v obdobných matematických úlohách, ale i při řešení problémů v jiných oblastech vzdělávání

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- srozumitelně formuluje a sděluje své myšlenky v písemném i ústním projevu, používá spisovné vyjadřování
- sděluje výstižně matematické argumenty
- srozumitelně popisuje postupy a metody, které používá při výpočtech, interpretuje svá řešení, zapojuje se do diskuze a obhájí své názory
- prezentuje přehledně a v logickém sledu získané výsledky
- vyjadřuje řešení úloh pomocí matematické symboliky (geometrické konstrukce, zápisy řešení slovních úloh) a rozumí matematickým zápisům
- přechází mezi verbální, grafickou, tabulární a symbolickou reprezentací situací
- dovede užívat výpočetní a informační techniku a rozpozná, kdy je vhodné ji použít

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- je schopen efektivně spolupracovat při skupinovém řešení zadaného problému
- při výběru vhodného postupu řešení umí přijímat názory druhých i prosazovat své vlastní názory, přijímá pomoc druhých, ale umí ji i odmítnout, sám pomoc ochotně poskytuje
- je si vědom své odlišnosti i jedinečnosti, využívá je a tím posiluje sebedůvěru
- při práci v týmu prokazuje schopnost střídát role
- respektuje práci vlastní i práci druhých
- při spolupráci s ostatními se podílí na formulaci pravidel pro práci ve skupině a dodržuje dohodnutá pravidla
- umí se vcítit do pocitů, potřeb a problémů druhých

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- respektuje ostatní a váží si jich
- je tolerantní a ohleduplný
- je si vědom svých práv a povinností
- zodpovědně se rozhoduje a chová
- chápe matematické vzdělání jako součást lidské kultury
- umí historicky začlenit jednotlivé matematické poznatky

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- má osvojené pracovní dovednosti a návyky, které vedou k rychlému, efektivnímu a správnému řešení matematických úloh
- přesně provádí geometrické konstrukce
- přehledně a srozumitelně zapisuje postupy řešení
- samostatně vypracovává zadané domácí úkoly
- umí efektivně pracovat s učebnicí, matematickými tabulkami, kalkulačkou
- vhodně používá výpočetní techniku
- účinně spolupracuje při týmovém řešení matematických problémů (skupinová práce, projekty)

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- žák dokáže vybrat a použít vhodnou aplikaci k zobrazení a prezentaci dat. (vhodný tabulkový procesor)
- žák pomocí doporučené aplikace modeluje matematické úlohy a najde jejich řešení.
- žák při řešení složitějších úloh dokáže využít aplikace k dílčím krokům řešení problému.

1.4.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Součástí výuky matematiky je pravidelné zařazování didaktických her v hodinách A nebo dle uvážení vyučujícího i ve standardních hodinách výuky. Všechny aktivity směřují k přímému rozvoji všech klíčových kompetencí.

Aktivity, pokud jsou zábavné a zajímavé, zvyšují u žáků zájem a touhu po poznání, pomáhají motivovat. Rozvíjejí tvůrčí fantazii a soustředění, posilují paměť, rozvíjejí sebevědomí, pomáhají aktivně překonávat překážky, podporují samostatnost i vzájemnou spolupráci ve skupině, tvořivost, schopnost předvídat, porovnávat, činit přesná pozorování určitých jevů, schopnost porozumět souvislostem, rychle reagovat, kombinovat a hledat řešení.

Hry jsou jednou z mnoha metod používaných ve vyučování, je třeba zařazovat je tak, aby odpovídaly věku a úrovni žáků. Vždy je nutné předem stanovit přesná pravidla hry a po jejím skončení hru vyhodnotit.

Pro výuku matematiky jsme aktivity rozdělili do čtyř skupin:

A- Aplikační – slouží k procvičování a upevňování učiva soutěživou formou, je vhodné zařadit je nejen do hodin A, ale i na úvod či závěr standardních hodin

B- Logické – rozvíjejí logické myšlení, představivost, postřeh, pozornost, vytrvalost, kombinační schopnosti, strategii a taktiku. Patří sem například:

hlavolamy číselné - sudoku atd.

hlavolamy sirkové – algebraické, geometrické, zábavné

hlavolamy dominové – čtverce nebo obdélníky, netradiční tvary

hlavolamy deskové – tangramy

hlavolamy pro rozvoj kritického myšlení – hádanky, rozdělování a skládání

obrazců, magické čtverce, posloupnosti v tabulkách, logické řetězce, číselné řady, algebrogramy, šifry

hry s tužkou a papírem

karetní triky

kouzla s čísly

hádky s kalkulačkou

matematické hříčky

geometrie skládaného papíru

C- Problémové – řešení méně obvyklých, zajímavých a složitějších úloh hravou formou

D- Testové – zjišťování schopností a dovedností řešením různých druhů testů, lze využít pracovní listy, ukázkové testy Kalibro nebo Scio, IQ testy atd., v případě možnosti také internet

1.4.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy

I. ČÍSLO A PROMĚNNÁ

1. provádění početních operací v oboru celých a racionálních čísel; užití druhé mocniny a odmocniny ve výpočtech
2. zaokrouhlování a provádění odhadů s danou přesností, účelné využívání kalkulátoru
3. modelování a řešení situací s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
4. užívání různých způsobů kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
5. řešení situací vyjádřených poměrem modelováním a výpočtem, práce s měřítky map a plánů
6. řešení aplikačních úloh na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
7. matematizace jednoduchých reálných situací s využitím proměnných; určování hodnoty výrazu, sčítání a násobení mnohočlenů, provádění rozkladu mnohočlenů na součin pomocí vzorců a vytýkáním
8. formulování a řešení reálné situace pomocí rovnic a jejich soustav
9. analýza a řešení jednoduchých problémů, modelování konkrétních situací, v nichž se využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

II. ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

1. vyhledávání, vyhodnocování a zpracování dat
2. porovnávání souborů dat
3. určování vztahu přímé anebo nepřímé úměrnosti
4. vyjádření funkčního vztahu tabulkou, rovnicí, grafem
5. matematizace jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

III. GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

1. zdůvodňování a využívání polohových a metrických vlastností základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; užívání potřebné matematické symboliky
2. charakteristika a třídění základních rovinných útvarů
3. určování velikosti úhlu měřením a výpočtem
4. odhad a výpočet obsahu a obvodu základních rovinných útvarů
5. využití pojmu množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
6. načrtnutí a konstrukce rovinných útvarů
7. užití vět o shodnosti a podobnosti trojúhelníků k argumentaci a při výpočtech
8. načrtnutí a konstrukce obrazu rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určení osově a středově souměrného útvaru

9. určení a charakteristika základních prostorových útvarů (těles), analýza jejich vlastností
10. odhad a výpočet objemu a povrchu těles
11. načrtnutí a konstrukce sítí základních těles
12. načrtnutí a konstrukce obrazu jednoduchých těles v rovině
13. analýza a řešení aplikačních geometrických úloh s využitím osvojeného matematického aparátu

IV. NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

1. užití logické úvahy a kombinačního úsudku při řešení úloh a problémů a hledání různých řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
2. řešení úloh na prostorovou představivost, aplikace a kombinace poznatků a dovedností z různých tematických a vzdělávacích oblastí

PRIMA - 1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Úvodní opakování		45
Číslo a číslice; množiny	III.1	
Přirozená čísla; desetinná čísla	I.2,4	
Číselné výrazy; rovnice; slovní úlohy	I.7	
Bod, přímka, polopřímka, úsečka; úhel	III.1,3	
Dvojice prímek; dvojice úhlů	III.1	
Kružnice, kruh; trojúhelník, čtyřúhelník	III.2	
Přímky a roviny v prostoru tělesa	III.9	
Osová a středová souměrnost	III.1,8	25
Shodnost v rovině; shodnost některých útvarů		
Osově souměrné útvary		
Osová souměrnost; obrazy útvarů v osově souměrnosti		
Středově souměrné útvary		
Středová souměrnost; obrazy útvarů ve středové souměrnosti		

PRIMA - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Kladná a záporná čísla Desetinná čísla - sčítání, odčítání, násobení a dělení Převádění jednotek Celá čísla - sčítání, odčítání, násobení a dělení Záporná desetinná čísla Číselné výrazy Číselná osa a soustava souřadnic	I.1,2,4,7, III.1	34
Dělitelnost přirozených čísel Násobek; dělitel Dělitelnost součtu, rozdílu a součinu Znaky dělitelnosti deseti, pěti, dvěma, čtyřmi, osmi, devíti, třemi Prvočísla a čísla složená; rozklad složených čísel Společný dělitel Čísla soudělná a nesoudělná Společný násobek Znaky dělitelnosti dalšími čísly Slovní úlohy	I.3 I.3, IV.1	22
Racionální čísla Zlomek a jeho velikost; zlomek jako podíl čísel, smíšené číslo Rozšiřování a krácení zlomků; desetinné zlomky	I.4,9, IV.1	10

SEKUNDA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Racionální čísla Porovnávání zlomků Sčítání, odčítání, násob. a dělení zlomků; slož. zlomky	I.1,4	24
Procenta Určování procentové části, základu, počtu procent Slovní úlohy s procenty; úrok; promile	I.2,4 I.6,9, IV.1	14
Trojúhelníky a čtyřúhelníky Trojúhelník; shodnost trojúhelníků Střední příčky trojúhelníku; těžnice trojúhelníku Kružnice opsaná a vepsaná; výšky trojúhelníku Osově souměrné trojúhelníky Konstrukce trojúhelníku Čtyřúhelník; lichoběžník; rovnoběžník; obsahy	III.1,2,4,6,7	22
Hranoly Hranol, kvádr, krychle Zobrazení hranolu; síť a povrch hranolu	III.9,11,12	10

SEKUNDA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Hranoly Jednotky povrchu a objemu; objem hranolu Slovní úlohy	III.10 III.13, IV.2	8
Mocniny a odmocniny Druhá mocnina; druhá odmocnina Třetí mocnina; třetí odmocnina; vyšší mocniny Velká a malá čísla; mocniny v geometrii Pythagorova věta a její užití; slovní úlohy	I.1,2 I.1,7,9, IV.1	35
Výrazy Číselné výrazy; výrazy s proměnnými Sčítání, odčítání, násobení mnohočlenů; dělení mnohočlenu jednočlenem	I.7	23

TERCIE - 1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Rovnice a nerovnice Rovnost a rovnice Ekvivalentní úpravy rovnic Slovní úlohy řešené rovnicemi Výpočet neznámé ze vzorce Úlohy o pohybu Nerovnosti; intervaly Nerovnice a jejich řešení	I.7,8,9, IV.1	34
Kružnice, kruh Kružnice, kruh Vzájemná poloha kružnice a přímky, dvou kružnic Části kružnice a kruhu Thaletova kružnice Délka kružnice; obsah kruhu Slovní úlohy	III.1,2,4,6 III.10, IV.1,2	20
Válec Zobrazení; síť; povrch a objem válce Slovní úlohy	III.9,10,11,12 III.10, IV.1,2	10
Úměrnosti Poměr, úměra, postupný poměr Přímá a nepřímá úměrnost Trojčlenka, měřítko, diagramy	I.4,5, II.3	26

TERCIE - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Geometrické konstrukce Základní konstrukce - osa úsečky a úhlu, rovnoběžky, kolmice, tečna ke kružnici Množiny bodů dané vlastnosti Konstrukční úlohy-polohové a nepolohové Konstrukce trojúhelníku, čtyřúhelníku Posunutí	III.1,5,6	33
Výrazy Mocniny Mnohočleny Umocňování mnohočlenů Rozklad výrazů na součin Lomené výrazy - sčítání, odčítání, násobení a dělení	I.7	47

KVARTA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Rovnice a jejich soustavy Lineární rovnice Kvadratické rovnice Slovní úlohy Soustava dvou rovnic se dvěma neznámými	<i>I.7,8,9, IV.1</i>	<i>37</i>
Funkce Závislosti veličin, funkční předpis, tabulka, graf Přímá úměrnost Lineární funkce Kvadratická funkce Nepřímá úměrnost Grafické řešení rovnic	<i>II.3,4,5, IV.1</i>	<i>33</i>

KVARTA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Funkce Slovní úlohy Diagramy	<i>I.2, II.3,4,5, IV.1</i>	<i>6</i>
Základy statistiky	<i>I.9, II.1,2, IV.1</i>	<i>4</i>
Podobnost a funkce úhlů Podobnost útvarů a její užití Goniometrické funkce ostrého úhlu a vztahy mezi nimi Řešení úloh o trojúhelníku	<i>III.3, IV.1</i>	<i>28</i>
Jehlany a kužely Přímky a roviny v prostoru Jehlany a kužely Komolé kužely a jehlany Koule	<i>III.3,9,10,11,12,13, IV.2</i>	<i>28</i>

1.4.2.5 Evaluace v předmětu

Evaluace ověřuje zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí.

Žáci jsou hodnoceni pomocí klasifikace, která používá pět klasifikačních stupňů a která může být doplněna slovním hodnocením.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, pomocí níž získává informace o zvládnutí dané problematiky, o dosaženém pokroku i o svých nedostacích. Nedílnou součástí je i návod, jak tyto nedostatky odstranit.

Známka z matematiky nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Ověřování očekávaných výstupů

Základem ověřování zvládnutí očekávaných výstupů je průběžné zjišťování dosažené úrovně vzdělávacích výsledků žáka. Je založeno na výsledcích krátkých písemných testů, ústního zkoušení, frontálního zkoušení, kontrolních prací po probrání tematického celku a pololetních prací. Pololetní písemné práce mají zásadní význam. Jejich zadání je odpovídající a jejich hodnocení má jednotná kritéria, probíhá pomocí nich srovnání výsledků paralelních tříd ve škole.

Velký význam má i srovnávání znalostí žáků stejné věkové kategorie z různých škol.

Toto srovnávání se děje prostřednictvím účasti a úspěšnosti v různých matematických soutěžích – Pythagoriáda, Klokán, v matematické olympiádě a v korespondenčních soutěžích – Pikomat aj.

Je prováděno i pomocí celorepublikových srovnávacích testů – Kalibro, Scio, Cermat, jejichž vyhodnocení probíhá mimo školu a umožňuje srovnání žáků ze stejných typů škol.

Ověřování kompetencí

Ověřování nárůstu klíčových kompetencí je velmi složité, protože na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Vyučující stanoví a jasně zformuluje, co bude předmětem hodnocení v oblasti kompetencí a podle toho hodnocení provede.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

Hodnotí se

vědomosti a dovednosti

postup práce a jeho přehlednost

aktivní přístup k zadaným úkolům

ústní projev – přesné vyjadřování a používání správné matematické terminologie

samostatnost při řešení úkolů

schopnost spolupráce s ostatními žáky během skupinové práce a jejich přínos pro skupinu

schopnost sebehodnocení (autoevaluace) a hodnocení svých spolužáků

1.5 Informatika

1.5.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.5.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Předmět Informatika je samostatným předmětem v rámci oblasti Informační a komunikační technologie. Cílem předmětu je zajistit způsobilost žáků k vhodnému používání digitální a komunikační technologie a techniky, k řešení informačních úkolů, zadání, projektů a simulací v oblasti přírodních a sociálních jevů a procesů, se kterými se jedinec setkává v informační společnosti.

Vzdělávání žáka v předmětu Informatika povede přes zvládnutí moderních softwarových a hardwarových technologií a prostředků k porozumění toku informací, k jejich získávání, organizování, hodnocení a sdílení. Cílem předmětu je zároveň naučit žáka porozumět základním etickým a legislativním aspektům, které provázejí používání a přístup k informacím.

1.5.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině A.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu hodiny.

1.5.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima – kvarta - 1 hodina (tj. 34 za rok)

1.5.1.4 Organizace předmětu

Výuka probíhá v odborné učebně informatiky ve skupinách cca 15 žáků.

1.5.2 Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu Informatika je aplikován systém „jedna ze čtyř“. Ve třech hodinách bude těžiště výchovně vzdělávacího procesu soustředěno na plnění očekávaných výstupů, v jedné hodině ze čtyř bude výuka zaměřena především na rozvoj klíčových kompetencí. To se děje realizací tzv. hodina „A“.

1.5.2.1 Metody výuky

Ve standardních hodinách využíváme těchto forem výuky:

Hromadná a frontální výuka:

Vyučující metodou výkladu, vysvětlování nebo pomocí výukového programu představí nové učivo, které si žáci během výkladu nebo ihned po něm ověřují samostatně na zadané skupinové práci nebo na učitelem předem definovaném problému (min. 15 min vyučovací hodiny). Vyhodnocení takovéto práce je okamžité a dané výstupy z takto vedené hodiny jsou brány jako znalostní a dovednostní vstupy do dalších hodin. Navíc si každý žák ověří, zda vyloženou látku pochopil.

Projektová výuka:

Vyučující seznámí žáky s tématy, časovým rozsahem a možnostmi rozdělení do skupin pro zpracovávání úkolů – projekty. Jednotlivci či skupiny si zvolí zadané téma, s vyučujícím stanoví základní požadavky: cíle projektu, časový plán, definují seznam činností a úkolů, informační zdroje, plán kontroly projektu, stanoví podklady pro hodnocení a proberou také možná rizika.

Diferencovaná, skupinová a kooperativní výuka:

Tuto formu výuky používáme nejčastěji jako navazující na hodiny hromadné výuky, neboť zde žáci ukáží svou souhrnnou orientaci v probraných tématech, schopnost spolupracovat na daném úkolu a předávat informace.

Předpokladem, pro tuto formu výuky je nezbytné znát již kolektiv, znalosti a schopnosti žáků. Vyučující rozdělí žáky do jednotlivých skupin (např. podle schopností, zájmu). Jednotlivým skupinám zadá úkol s jasnými vstupy a výstupy. Každý jedinec ve skupině vypracuje dílčí úkol, skupina na závěr výsledky zkompletuje.

Aplikační výuka:

Příprava učebních úloh pro tuto formu výuky se odvíjí ze stanovených cílů pro dané probírané téma. Jednotlivé úlohy na sebe navazují a jejich obtížnost stoupá. Žáci pracují samostatně, vyučující zde provádí individuální dohled při řešení úlohy.

Problémové vyučování:

Touto formou výuky se žák samostatně dobere k požadovaným znalostem. Vyučující stanoví problém, soubory dotazů a tzv. mantinely, které omezují šíři problému. Žák se pak pomocí metody experimentování a vyhledáváním dobere k patřičným informacím, znalostem a samozřejmě k jejich ověření. Své závěry pak využívá pro další práci (projekty, skupinové úlohy - např. využití různých typů grafů pro zadanou úlohu).

Evaluační hodiny:

V těchto hodinách vyučující ověřuje různými metodami znalosti, dovednosti a kompetence získané předchozími formami výuky. Jedná se např. o individuální písemné či ústní zkoušení, hromadné testy, vyhodnocení výstupů z projektů nebo z dílčích skupinových úloh.

Při výuce předmětu Informatika budou uplatňovány tyto metody výuky:

Metody používané převážně ve standardních hodinách

Metody reproduktivní – při nich si žáci osvojují hotové vědomosti a umí je reprodukovat. K těmto metodám patří:

-informačně – receptivní metoda – realizuje se formou výkladu, vysvětlováním, popisem s použitím učebnice, výukových CD, prezentací, popř. ukázkou HW segmentů; cílem je pochopení nových poznatků a jejich záměrné zapamatování

-reproduktivní metoda – realizuje se opakováním naučených postupů na souboru cvičení a úloh vztahujících se danému tématu; řešení úloh lze provádět ústně nebo písemně; cílem je reprodukování a záměrné i nezáměrné zapamatování

Metody produktivní – při nich žáci získávají převážně samostatně tvořivou činností nové poznatky. K těmto metodám patří:

-heuristická metoda – žáci samostatně řeší zadanou úlohu tak, že shromažďují informace, třídí je, hledají řešení; tato metoda bude používána jak ve standardních hodinách, tak i v hodinách A

-výzkumná metoda – vyžaduje od žáků zcela samostatné řešení zadaného problému s využitím již osvojených algoritmů řešení; tato metoda se uplatní především při zpracovávání projektů v rámci Gladiátorských her

Metoda problémového výkladu, která předpokládá jak osvojování hotových informací, tak i prvky tvořivé činnosti. Učitel zadá problémovou úlohu. Žáci po rozboru úlohy vytyčí více možných postupů řešení, z nichž jeden uskuteční. Učitel sleduje jejich postup a nakonec ho potvrdí nebo vyvrátí. Žáci se tak aktivně za pomoci učitele postupně seznamují s jednotlivými kroky řešení problému a osvojují si algoritmus správného postupu.

Metody používané v hodinách A

V hodinách A („jedna ze čtyř“, resp. „dvě z osmi“) se uplatní převážně **metoda didaktických her**. Jde o alternativní přístup k výuce, kdy prostřednictvím herních situací žáci řeší různé, často složité úlohy, které přímo rozvíjejí klíčové kompetence žáků. V nižších ročnících jsou vhodné i soutěživé aktivity, jednotlivců nebo skupin, které žáky nejlépe motivují.

Každý vyučující zváží na základě probíraného tématu, podle schopností skupiny žáků atd. vhodnost použití jednotlivých metod.

1.5.2.2 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence v předmětu Informační a komunikační technologie mají přispět k celkové informační gramotnosti a rozvoji jedince v informační společnosti.

Kompetence mají pomáhat při získávání všeobecného vzdělávání a vytvořit tak i základ pro další žákovo celoživotní vzdělávání. Zároveň mu mají pomoci orientovat se správně v každodenním životě. Informační a komunikační technologie mají pro současnost i budoucnost neobyčejný význam, a tak je nutno na ně klást velký důraz a naučit žáky k této problematice kladně přistupovat. Tomu by mělo být nápomocno všech šest kompetencí nového ŠVP.

Kompetence k učení:

- k zajištění této kompetence se využívá řešení jednoduchých úloh v rámci jedné aplikace tak, aby žák jejich propojováním pochopil širší a komplexnější celky (např. jednoduchá a relativně jednosměrně zaměřená cvičení v tabulkovém procesoru vedou žáka ve výsledku k pochopení náročných prací s daty a funkcemi)
- začleněním konkrétních aktivit by se žák měl naučit používat termíny, znaky a symboly (např. při tvorbě odborného článku lze použít jako technologického nástroje textový a prezentační software)
- menší projekty - např. hra na profesní výstavu, kdy jako nástroje využijeme textového, prezentačního a grafického softwaru – rozvíjejí pozitivní vztah k učení a posouzení vlastního pokroku

Kompetence k řešení problémů:

- rozvoj této kompetence spočívá v zařazení projektu, ve kterém se definuje problém, formulují se otázky, vyhledávají se informace a naplňují se způsoby řešení; žáci obhajují svá rozhodnutí, zamýšlejí se nad alternativními postoji; každá úloha vyžaduje použití jednoho nebo rovnou několika technologických nástrojů (textový procesor, vyhledání v databázích, na webových adresách, atd.)

Kompetence komunikativní:

- tato kompetence je rozvíjena zejména prostřednictvím aktivit a úkolů zaměřených na to, aby žák vyjadřoval v písemné i ústní formě své myšlenky a názory souvisle a výstižně, vhodně reagoval a spolupracoval s ostatními žáky - např. hra na učitele, kdy obsah úlohy se týká různých oblastí s využitím několika technologických nástrojů, jako jsou multimédia, prezentace nebo software

Kompetence sociální a personální:

- tato kompetence se rozvíjí zejména při kolektivních hrách, úkolech a projektech, kdy je nutné spolupracovat s druhými, respektovat jejich názor a vytvářet pozitivní pracovní atmosféru; žák posiluje důvěru ve vlastní schopnosti, při spolupráci s ostatními se podílí na formulaci pravidel pro práci ve skupině jejich dodržování

Kompetence občanské:

- tyto kompetence jsou rozvíjeny nenásilnou formou tak, aby si byl žák vědom svých práv a povinností, zodpovědně se rozhodoval a choval, chápal znalosti a dovednosti z předmětu jako nezbytnou součást gramotnosti, měl představu o právních aspektech při zacházení s technologiemi a technikou

Kompetence pracovní:

- tuto kompetenci získává žák během výuky nenásilnou, přímou i nepřímou formou; osvojí pracovní dovednosti a návyky, které vedou k rychlému, efektivnímu a správnému řešení; přehledně a srozumitelně zapisuje postupy řešení, umí efektivně pracovat a s HW i SW prostředky zaměřenými pro výuku, orientuje se v dané oblasti představující předmět Informatika, účinně spolupracuje s týmem nebo zcela samostatně řeší úlohy
- Soubor aplikačních her, projektů a jiných metod práce směřujících k rozvoji kompetencí v rámci systému „jedna ze čtyř“ bude obsahem samostatné kapitoly nazvané Hodina „A“.

Kompetence digitální

- tuto kompetenci získává žák opět během výuky nenásilnou, přímou i nepřímou formou; ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby
- samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít, získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce, osvojí si pracovní dovednosti a návyky, které vedou k rychlému, efektivnímu a správnému řešení
- účinně spolupracuje s týmem nebo zcela samostatně řeší úlohy či jiná pracovní zadání.

1.5.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

V hodinách Informatiky budou využívány hodiny „A“ vždy v rámci celoškolního systému „jedna ze čtyř“, případně „dvě z osmi“ kde jim bude věnována zvýšená pozornost. Hodiny „A“ je činnost, kde můžeme rozvíjet kreativitu, rozhodnost, odolnost řešit problémy, vytrvalost, iniciativu, schopnost spolupracovat a komunikovat různou formou, aktivitu atd. Hodina „A“ je přímo zaměřena na rozvoj kompetencí, vede žáky zejména k samostatné práci, aniž by si uvědomovali, že se při ní také učí. Zároveň vede žáky ke vzájemnému pochopení a toleranci a pomáhá spoluvytvářet zdravě se vyvíjející osobnost. Žáci se při řešení budou muset opírat i o znalosti a dovednosti z jiných předmětů.

Uvedené druhy aktivit je třeba chápat jako příklady, které lze obsahově upravovat a přizpůsobovat okamžitým podmínkám a na jejich základě lze navrhnout další možné náměty.

Druhy aktivit, jež je možné uplatňovat při výuce předmětu Informační a komunikační technologie:

A– Hodina „A“ vedoucí k soutěžení (třídní olympiády, drobné soutěže), zvyšování motivace, týmové práce

B– Hodina „A“ prohlubující znalosti v oblasti vyhledávání informací na internetu, nejen k probírané látce, ale se vztahem k ostatním vyučovaným předmětům

C– Hodina „A“ využívající freeware, shareware a software, které nabízejí jednotlivé firmy

D– Hodina „A“ sloužící pro vytváření projektů, jež budou připravovat žáky na zvládání běžných, ale i těžkých životních situací (jak využívat informatiku v těchto situacích)

E– Hodina „A“ vedoucí žáky k prohlubování technických vědomostí a dovedností (např. sestavování PC sestav, práce s robotickými sestavami)

F– využití výstav, exkurzí a návštěv, kde se mohou žáci pokusit o vedení fiktivní počítačové firmy, pořizovat rozborů a statisticky využívat přehledů novinek výpočetní techniky a jejich srovnávání, ke kterému využívají své znalosti práce s PC

G– mezitřídní soutěže, využívání počítačové sítě, zpracovávání informací z ostatních předmětů

H– propojování výpočetní techniky s ostatními druhy digitální techniky (vnější paměť, mobil, fax, tiskárna, skener)

I– Hodina „A“ používající více programů najednou a propojující je v jednom projektu, hře apod.

J– různé testy, kvízy, doplňovačky, scrabble s odbornými výrazy, televizní soutěže upravené na podmínky školní výuky

1.5.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

I.DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

žák

1. získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
2. navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
3. vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní
4. zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji
5. používá typografická pravidla a realizuje je ve vybraném textovém editoru

II.ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

žák

1. po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
2. rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení
3. vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
4. v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
5. ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu

III.INFORMAČNÍ SYSTÉMY

žák

1. vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů
2. nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
3. vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat
4. sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu

IV.DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

žák

1. popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě
2. ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
3. vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
4. poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
5. dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení

PRIMA - 1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Práce v síti školy a cloudovém školním prostředí Základní práce ve výukových prostředích, (správa souborů; práce v online učebně, elektronická pošta a IS školy)	IV.2	2
Práce s kancelářskými aplikacemi Základní orientace a práce v textovém editoru Základní orientace a práce v prezentačním editoru Zásady správné prezentace	IV.2	14

PRIMA - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Algoritmizace a programování Základní úkony spojené s algoritmizací úlohy (rozbor, tvorba) Základní úkony v blokově orientovaném jazyce (vývojové prostředí, základní funkce, vytvoření programu) Základní algoritmické struktury (cykly, větvení, proměnné,)	II.1-5	8
Digitální technologie Základní hardwarové vybavení, struktura a princip fungování počítače a periférii Základní programové vybavení, typy programů a aplikací, využití	IV.1	3
Data, informace a modelování Informace a data-význam, využití Vyhledávání, získávání, záznam Modelování dat tabulkou Základní práce v tabulkovém editoru	I.1	7

SEKUNDA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Digitální technologie Postupy a řešení základních technických a softwarových potíží	IV.4	3
Uživatelské úkony v kancelářských aplikacích Práce v textovém a tabulkovém editoru Modelování dat grafy a diagramy	I.1, IV.2	7
Algoritmizace a programování Pokročilejší úkony v blokově orientovaném jazyce (postavy, události, klonování, proměnné, složitější řídicí struktury)	II.1-5	7

SEKUNDA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Algoritmizace a programování Pokročilejší úkony v blokově orientovaném jazyce (postavy, události, klonování, proměnné, složitější řídicí struktury)	II.1-5	10
Digitální technologie Základní principy a fungování sítí, internetu a nových technologií Základní etické, právní a bezpečnostní zásady v digitálním prostředí	IV.3, IV.5	7

TERCIE - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Informační systémy	III. 1–4	10
Hromadné zpracování dat v tabulkovém procesoru Úvod do informačních systémů		
Data, informace a modelování Modelování dat schématy a grafy	I. 3, I. 4	7

TERCIE - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Data, informace a modelování Kódování a dekódování (znaky, čísla) Standardizované kódy Šifrování dat Grafika a její kódování	I.2	6
Algoritmizace a programování Seznam v blokově orientovaném jazyce Uživatelský vstup v blokově orientovaném jazyce Tvorba projektu	I. 2, II. 2-5, IV. 2	11

KVARTA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Algoritmizace a programování Programování robotické stavebnice	II.1-5	12
Pokročilá práce v textovém editoru Styly, automatický obsah, číslování stránek, rozložení, poznámkový aparát, zdroje apod.,	III. 1–4	5

KVARTA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Základy typografické úpravy textu Formální styl a pravidla	I.5	3
Algoritmizace a programování Programování robotické stavebnice Závěrečný projekt	II.1-5	17

1.5.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP ZV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si musí žáci osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem písemného a ústního ověřování. Jde tedy v celku o tradiční způsoby zkoušení, jakými jsou testy, ústní zkoušení, frontální zkoušení, zkoušení zábavnou formou (soutěžemi) nebo písemnými pracemi. Výsledky ověřování jsou vyjádřeny známkou. Pro doplnění hodnocení mohou být závěry formulovány také ústně.

Vedle vnitřního hodnocení je pro školu velmi významné hodnocení vnější vyplývající ze srovnání znalosti žáků různých škol. (např. testy Scio a Cermat).

Ověřování kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů.

Budou platit dva základní postupy:

1. Vyučující stanoví dle své úvahy, jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje, co považuje za klady a zápory a podle toho bude stanovovat známku.

2. V oblasti hodnocení kompetencí budeme využívat jako v ostatních předmětech služeb profesionálních firem, které se dlouhodobě testováním přidáné hodnoty a kompetencí zabývají.

Cílem zodpovědného hodnocení je poskytnout průběžně žákovi zpětnou vazbu, pomocí níž získává informace o zvládnutí dané problematiky, o dosaženém pokroku i o svých nedostacích. Má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v procesu učení. Nedílnou součástí je i návod, jak tyto nedostatky odstranit.

V rámci předmětu Informatika budou respektována pravidla klasifikace uvedené v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení. Znamka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

1.6 Dějepis

1.6.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.6.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Předmět Dějepis je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost podrobně charakterizované v RVP pro základní vzdělávání. Dějepis v mnoha ohledech souvisí s druhým předmětem této vzdělávací oblasti – Občanskou výchovou a dále s předměty Český jazyk a literatura, Zeměpis, Výtvarná výchova a Hudební výchova a tzv. průřezovými tématy – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova a Výchova demokratického občana.

Do předmětu Dějepis je přímo integrován tematický okruh Jsme Evropané z průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

1.6.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude výuka realizována ve třech hodinách standardních a jedné hodině A.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují především ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.6.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

tercie - 1 hodina (tj. 34 za rok)

prima, sekunda a kvarta - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.6.1.4 Organizace předmětu

Předmět je vyučován od primy do kvarty jako uzavřený celek zahrnující dějiny lidské civilizace od pravěku až po současnost.

Pro organizaci vyučovacích hodin se většinou využívají běžné školní třídy, v některých případech učebny vybavené multimediální technikou.

Vyučující mohou využít i doplňkové formy organizace výuky, což jsou především: výuka v knihovně (školní) či učebně informatiky, přednášky odborníků či pamětníků (resp. besedy), exkurze (úkoly zadané vyučujícím, připravená prezentace žáků – jednotlivců či skupin aj.).

1.6.2 Výchové a vzdělávací strategie

1.6.2.1 Metody výuky

Dějepis přijímá jednotlivé organizační formy výuky definované v ŠVP, přičemž ve standardních hodinách budou nejvíce využívány: skupinová a kooperativní výuka, hromadná a frontální výuka, problémové vyučování, výuka s aplikací poznatků a výuka zaměřená na evaluaci. Předpokládáme, že především u problémového vyučování a „aplikačních“ hodin bude často využíván individualizovaný přístup.

Pro naplňování konkrétních vzdělávacích záměrů a cílů mohou jednotliví vyučující využít řadu konkrétních metod práce (v hodinách je možno použít jednu, ale i využít kombinaci několika metod práce). Výběr konkrétních metod je na výběru vyučujícího, který však musí respektovat zásadu, že výuka nebude po metodologické stránce monotónní.

Důležitým kritériem pro aplikaci jednotlivých metod práce je též jejich přiměřenost věku žáků.

Základní metody (standardní hodiny):

metoda výkladová (informační)

metoda problémového výkladu (cíl: osvojení algoritmu řešení problému)

metoda reproduktivní (procvičování, aplikace učiva)

vysvětlování

přednáška

beseda

diskuse (různé formy – řízená, panelová)

heuristická metoda (práce s historickými prameny, jejich zpracování, interpretace)

práce s odbornou publikací (po stránce obsahové i „technické“)

práce s uměleckým textem

práce s mapou (především historickou, příp. se „slepou“ mapou)

využití filmového (či zvukového) dokumentu

využití uměleckého díla (filmového, výtvarného, hudebního)

vlastní dramatizace – např. historické události (ve standardních hodinách většinou

součástí prezentace skupinové práce) skupinová práce (skupiny mohou být

proměnlivé i stálé)

brainstorming

myšlenková mapa

metoda „expertních skupin“ („pětilístek“)

HODINY A

Hodiny A mají v dějepisu podobně jako v dalších předmětech rozvíjet u žáků klíčové kompetence. Jejich velkým pozitivem se jeví fakt, že žáci jsou aktivní celou vyučovací hodinu. Předmětová komise dějepisu má připravený soubor doporučených typů aktivit, které se v těchto hodinách mohou využívat. Konkrétní volba jejich skladby stejně jako i konkrétní náplň těchto aktivit je na jednotlivých vyučujících. Připravený soubor typů aktivit nemusí být konečný, každý z vyučujících může využívat i další typy.

V průběhu části hodin A bude využíván individuální přístup, jindy bude činnost žáků organizována do skupin. Hodiny A budou též sloužit k rozvíjení projektové formy výuky (diskuse o projektech, vzájemné sdělování si osvědčených pracovních postupů či případných problémů).

Základní metody:

Popis jednotlivých typů aktivit (s možnostmi jejich rozvíjení) bude obsahovat zvláštní kapitola, zde uvádíme pouze několik příkladů:

různé formy dialogů (a též různá míra jejich řízenosti, která závisí mimo jiné hlavně na věku a dosavadních zkušenostech žáků i vyučujícího z průběhu podobných aktivit předchozích)

dramatizace; „historická žurnalistika“

průzkum „veřejného“ mínění

burza nápadů

zážitková forma (vlastní vnímání historie, historických událostí a vyjádření představy o nich, vztahu k nim cestou vlastní umělecké tvorby – slovesné, výtvarné...)

aktivity kvízového (či testového) typu; aktivity v návaznosti na dětské hry (pexeso v kombinaci s úkoly, „cesta“ s úkoly)

aktivity vycházející z principu televizních soutěží

aktivity s využitím dobového materiálu

aktivity komplexní (forma miniprojektu – např. „...ocitli jsme se ve starověkém Řecku...“ – instruktáž na téma životní styl a zvyklosti, chování v amfiteátru, na návštěvě v domě hostitele aj.; práce průvodce cestovní kanceláře)

1.6.2.2 Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žáci se seznamují se základní faktografií a základní (věku přiměřenou) odbornou terminologií a ověřována je jejich fixace
- žáci se učí práci s textem (současným i dobovým) – vyhledávání podstatných informací, klíčových slov, tvorbu výpisků, výtahu z textu, samostatnou reprodukci
- žáci od vyučujících získávají dostatek spolehlivých zdrojů a jsou vedeni k jejich pravidelnému využívání, ke kritické práci se zdroji a ověřování získaných informací
- žáci jsou vedeni k samostatnému vyhledávání zdrojů informací – encyklopedie (v tištěné i elektronické podobě), odborná a populárně naučná literatura,

internetové stránky, prameny (dobový materiál, tisk) a poučení odborníci, pamětníci

- je poskytován prostor vlastnímu hodnocení žáka, které vede k zamyšlení se nad vlastními nedostatky a způsobem jejich nápravy
- je využíváno i vzájemné hodnocení žáků

Kompetence k řešení problémů

- je podporován rozvoj kritického myšlení žáků (poskytnutí dostateku námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů, dále rozvoj kritického čtení – zejména v případě současných publicistických příspěvků, reflektujících či komentujících historické události (např. odsun sudetských Němců)
- je podporován rozvoj kritického myšlení pomocí práce s historickým dobovým materiálem různého původu, podoby a zaměření, stejně jako s různými prezentovanými názory a hodnocením jednotlivých historických jevů a problémů

Kompetence komunikativní

- je podporován rozvoj kultivovaného ústního i písemného projevu žáků
- je podporován rozvoj schopnosti komunikovat za využití základní odborné historické terminologie (přiměřené věku) a dovednosti reprodukovat základní oborovou faktografii
- je podporována vzájemná komunikace žáků (skupinové práce, hry), jejich komunikace s vyučujícími a ostatními dospělými (rozhovory s pamětníky, zjišťování názorů na minulost, na některé významné historické události aj.)
- žáci se učí formulovat a obhajovat svůj názor, vhodně argumentovat, ale též respektovat názor ostatních

Kompetence sociální a personální

- v rámci předmětu Dějepis se pro jejich rozvoj bude často využívat metody skupinové práce
- žáci jsou vedeni ke schopnosti spolupracovat, rozdělit si úkoly v týmu, přijmout určitou „rolí“, uvažovat o zapojení členů podle schopností, stanovit ve skupině pravidla a dodržovat je, odpovídat za výsledek společné práce, umět kriticky zhodnotit postup, výsledek, spolupráci i vlastní zapojení
- cílem je také rozvoj schopnosti empatie, praktické využívání psychologických poznatků

Kompetence občanské

- žáci poznávají historické formy uspořádání a fungování společnosti, dokáží je (v komplexnosti a náročnosti přiměřené věku) popsat
- prohlubují vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje
- s využitím mezipředmětových vztahů žáci srovnávají tyto historické formy se současnou podobou občanské společnosti a objasňují rozdíly mezi nimi
- zamýšlí se nad výhodami i slabinami různých forem uspořádání společnosti analyzují strategie současných politických stran a seskupení

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k důslednému plnění povinností a závazků
- skupinová práce umožňuje žákům ověřit si, že nedostatek pracovního nasazení některého člena skupiny může ohrozit výsledek práce všech – snažíme se vést žáky k uvědomění si zodpovědnosti za svěřené úkoly
- při složitějších úkolech, skupinové práci a hodinách A jsou žáci vedeni k tomu, aby dbali na bezpečnost
- žáci jsou vedeni k úctě k práci předchozích generací – ochraně kulturních hodnot

Kompetence digitální

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problémů použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

1.6.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Označením hodina A je míněna každá organizovaná činnost, která aktivizuje třídu, vede žáky k iniciativě, komunikaci, řešení problémů, samostatné práci, ale zároveň působí nenuceně, zábavně a dovednosti předává často skrytým způsobem – žáci si „hrají“, ale nepociťují, že se zároveň učí.

Role vyučujícího: příprava – teoretické a materiální zabezpečení, koordinace a usměrňování, pomoc při hodnocení (např. „konečná soudní instance“), vyhlášení výsledků.

Role žáků: (ideální případ): aktivita a kreativita, pomoc při organizaci, spolurozhodování o výsledcích, pomoc při vytváření dalších variant aktivit (např. metodou brainstormingu).

Příklady a charakteristika několika herních aktivit, jež je možné uplatnit při výuce dějepisu:

Dramatizace (dramika):

Žáci jsou rozděleni do skupin, každá dostane (či si vybere) jedno z témat (např.: tematický celek: středověká společnost; témata: život měšťanů, život rolníků, kláštery a kapituly, život šlechty, na panovnickově dvoře, atd.). Během přípravné hodiny dojde k rozdělení témat a vyučující poskytne žákům připravené materiály (populárně naučná, odborná literatura – pozor na věkovou přiměřenost). Žáci připravují scénář. Část přípravy se odehrává mimo vyučování. Při další stanovené hodině A jsou jednotlivé scény realizovány. Žáci - diváci by měli mít vždy zadané úkoly (na co mají ve scéně zaměřit svou pozornost). Poznatky osvojené touto nenásilnou (a oblíbenou) formou lze dále využít i ve standardních hodinách.

Historické pexeso:

Tento typ je možné využít např. při hodinách uvádějících určitý tematický celek (či motivačních hodinách). Vyučující má připraveno několik stejných sad pexesa, kdy jednotlivé dvojice tvoří například významné osobnosti, termíny, problémy, události, letopočty, které se vážou k novému tematickému celku. Žáci pak hrají (ve dvojicích nebo vždy dvě dvojice proti sobě) tuto hru klasickým způsobem. Na konci aktivity si hráči získané dvojice vždy prohodí a dalším jejich úkolem je vyhledat o osobnostech či termínech další informace. Vyhledávání informací je možno věnovat další část hodiny (práce pak pokračuje i formou domácího studia). Poznatky se využijí také při standardních hodinách.

Aktivity vycházející z principu televizních soutěží:

Pro realizaci těchto aktivit je možno využít CD (např. TS Dějepis).

Žáci soutěží buď každý sám za sebe, je možné však vytvářet i soutěžní týmy. Po skončení aktivity si žáci své výsledky navzájem vyhodnocují.

Pro realizaci tohoto typu aktivit je nutná třída s dataprojektorem. Aktivita je vhodná pro nenásilnou rekapitulaci poznatků.

Expertní skupiny (Pětilístek):

Jedná se o aktivitu, kdy žáci vyhledávají a zpracovávají dílčí informace (poskytnuté vyučujícím) a odpovídají na dílčí otázky (kladené vyučujícím) v rámci tzv. expertní skupiny, aby poté mohli provést generalizaci (shrnutí) celého tématu v rámci své „domovské“ pracovní skupiny.

Tato aktivita je vhodná, chceme-li žáky seznámit s nějakými teoretickými informacemi, popřípadě je přivést k tomu, aby z nich samostatně vyvodili nějaké závěry. Namísto frontálního výkladu žáci pracují ve skupinách, z předem připravených textů sami vyhledávají nejen to nové podstatné, ale pokoušejí se i vyjasnit si mezi sebou všechny nejasnosti. Aktivita vede k samostatnosti, k schopnosti analyzovat text, vyvodit z něj nové otázky a problémy. Je vhodná jako výchozí činnost pro stanovení dalších úkolů.

Průzkum „veřejného“ mínění (úrovně historického povědomí):

Pracovní skupiny budou sestavovat dotazníky týkající se určitého historického tématu a budou sledovat úroveň znalostí a historické povědomí (v okruhu žáků naší školy, v okruhu příbuzných a známých, u různých věkových kategorií...).

Během hodin A bude probíhat vždy spíše prezentace zjištěných závěrů, diskuse nad nimi a vyhodnocení této aktivity.

Poznávání historické osobnosti:

Hra vychází z televizní soutěže „O poklad Anežky české“.

Zpočátku osobnost může představovat vyučující (na zkoušku). Později je možné vytvářet soutěžní skupiny. Jeden ze žáků je předem připraven a představuje osobnost, jeden působí v pozici arbitra, několik dalších (2 – 5) soutěží. Vyučující musí zajistit rotaci žáků v jednotlivých rolích.

V této kapitole je uvedeno pouze několik příkladů doporučených herních aktivit. Větší počet těchto aktivit bude dohodnut a stanoven v rámci předmětové komise dějepisu (dle již dříve uvedených typů aktivit) a každý vyučující si může další vlastní herní aktivity zařadit do výuky sám.

Využívání herních aktivit (interaktivních metod) není omezeno pouze na hodiny A, je možné je zařadit i do hodin standardních.

1.6.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

PRIMA - 1. pololetí

Očekávané výstupy

Žák:

I. ÚVOD DO HISTORIE

1. Dokáže demonstrovat na konkrétních příkladech význam studia historie a potřebnosti dějepisných poznatků.
2. Prokáže schopnost uvést jednotlivé typy zdrojů informací o minulosti (postihnout základní rozdíl mezi prvotními a druhotnými), mít přehled o institucích shromažďujících tyto zdroje.
3. Orientuje se (bezpečně) na časové ose. Umí použít historické mapy, ovládnout chronologii historických epoch.

II. PRAVĚK

1. Je schopen provést základní rozčlenění vývoje v pravěku, umí vysvětlit základní aspekty života lidí v období přisvojovacího hospodářství, změny ve vývoji materiální a duchovní kultury.
2. Vysvětlí, v čem tkví význam změn v neolitu a eneolitu (zemědělství, dobytkářství a metalurgie) pro vývoj lidské společnosti.

III. STAROVĚK

1. Objasní souvislosti mezi přírodními podmínkami a formováním prvních velkých zemědělských civilizací se státními formami. Objasní přínos těchto civilizací pro další vývoj (jejich kulturní dědictví).
2. Dokáže uvést a odlišit základní historické členění období antiky (Egejská oblast) a reprodukovat hlavní události historického vývoje v tomto období.

IV. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Prokáže poznání a pochopení života a díla významných Evropanů, čímž iniciuje svůj zájem o osobnostní vzory.
2. Prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu.
3. Rozvíjí pozitivní postoj k tradičním evropským hodnotám.
4. Dokáže vystihnout kořeny a zdroje evropské civilizace.
5. Chápe význam klíčových mezníků evropské historie.

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Historická propedeutika, orientace v čase	I. 1,2,3; IV.2,3	7
Dějiny pravěku	II. 1,2	9
Nejstarší starověké civilizace	III. 1	14
Dějiny Egejské oblasti ve starověku	III. 2; IV.1,2,3,4	6

PRIMA - 2. pololetí

Očekávané výstupy

Žák:

I. STAROVĚK

1. Dokáže uvést základní historické členění období antiky (Egejská oblast, Řím) a reprodukovat hlavní události historického vývoje v tomto období.
2. Chápe přínos antické kultury u konkrétních příkladů, charakterizuje okolnosti vzniku křesťanství (ve vzájemných souvislostech).
3. Vysvětlí a odliší jednotlivé formy vlády objevující se v průběhu řeckých a římských starověkých dějin, rozliší a charakterizuje postavení vrstev obyvatelstva (společenských skupin) v jednotlivých významných státech. Umí vysvětlit podstatu antické demokracie.

II. STŘEDOVĚK

1. Objasní výraznou změnu evropské situace nastalou v důsledku migrací nových etnik, christianizace a vzniku států.

III. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Prokáže poznání a pochopení života a díla významných Evropanů, čímž iniciuje svůj zájem o osobnostní vzory.
2. Prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu.
3. Rozvíjí pozitivní postoj k tradičním evropským hodnotám.
4. Dokáže vystihnout kořeny a zdroje evropské civilizace.
5. Chápe význam klíčových mezníků evropské historie.

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Dějiny Egejské oblasti ve starověku	I. 1,2,3; IV.1,2,3,4	9
Dějiny starověkého Říma	I. 1,2,3; IV.1,2,3,4	15
Stěhování národů – nový etnický obraz Evropy	II. 1	2
Utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj	II. 1; IV.1,2,3,4,5	4
Islám a islámské říše ovlivňující Evropu	II. 2	2

SEKUNDA - 1. pololetí

Očekávané výstupy

Žák:

I. STŘEDOVĚK

1. Objasní okolnosti vzniku prvních státních útvarů na našem území a situaci Velkomoravské říše a českého prostoru v 9. a na začátku 10. století.
2. Prokáže schopnost vymezit a zhodnotit úlohu křesťanské víry a křesťanské církve v životě středověkého člověka, objasnit důvody zákroků církve vůči kacířství, je schopen informovat o hlavních konfliktech mezi světskou a církevní mocí a jejich výsledcích.
3. Uvede základní znaky románské a gotické kultury (příklady).
4. Dokáže popsat vnitřní vývoj českého státu od 10. do konce 12. století, jeho zasazení do evropského kontextu.
5. Rozumí postavení a roli jednotlivých vrstev obyvatelstva středověké společnosti (vrcholný středověk).
6. Charakterizuje vývoj českého státu v období vrcholného středověku a zasadí důležité momenty do evropského kontextu (porovná především se západoevropským „jádre“).
7. Chápe význam husitské tradice pro český politický a kulturní život.
8. Vysvětlí nové myšlenky požadující reformu církve a jejich zdroje a také reakci katolické církve na tyto požadavky.

II. NOVOVĚK

1. Vysvětlí nové myšlenky požadující reformu církve a jejich zdroje a také reakci katolické církve na tyto požadavky.
2. Prokáže schopnost vysvětlit důvody vzniku renesance, znovuoobjevení antického ideálu člověka i základ myšlenek humanismu.
3. Uvede příčiny a důsledky objevných plaveb, demonstroe průběh hlavních z nich. Prezentoje názory na „střet civilizací“ a jeho důsledky

III. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Prokáže poznání a pochopení života a díla významných Evropanů, čímž iniciuje svůj zájem o osobnostní vzory.
2. Prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu.
3. Rozvíjí pozitivní postoj k tradičním evropským hodnotám.
4. Dokáže vystihnout kořeny a zdroje evropské civilizace.
5. Chápe význam klíčových mezníků evropské historie.

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Raný a vrcholný středověk: křesťanství (funkce papežství), struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev, císařství	<i>I. 1,2; III.1,2,3,4,5</i>	6
Kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost	<i>I. 2,3; III.1,2,3,4,5</i>	3
Formování raně středověkých států a počátky českého státu (10. – 12. stol.)	<i>I. 1,4; III.1,2,3,4,5</i>	6
Křížové výpravy a stručná charakteristika vývoje středověkých států v období vrcholného středověku	<i>I. 2,5</i>	1
Evropa vrcholného středověku a český stát	<i>I. 6; III.1,2,3,4,5</i>	5
Pozdní středověk – krize pozdně středověké Evropy	<i>I. 7,8; III. 3,4,5</i>	1
Krize církve a její projevy – husitství	<i>I. 7,8</i>	3
Krize církve a její projevy – reformace a její šíření	<i>II.1; III. 1,2,3,4,5</i>	2
Nové trendy a jevy – charakteristika raného novověku, hospodářské a sociální změny	<i>II.2,3; III. 1,2,3,4,5</i>	2
Renesance a humanismus	<i>II.2; III. 1,2,3,4,5</i>	2
Zámořské objevy a počátky dobývání světa, mimoevropské civilizace	<i>II.3; III. 1,2,3,4,5</i>	3

SEKUNDA - 2. pololetí

Očekávané výstupy

Žák:

I. NOVOVĚK

1. Objasní postavení českého státu v podmínkách nábožensky a mocensky rozdělené Evropy raného novověku. Charakterizuje jeho postavení v rodící se habsburské monarchii.
2. Umí vysvětlit příčiny vzniku třicetileté války a posoudit její důsledky pro Evropu i pro český stát.
3. Dokáže na konkrétních příkladech vysvětlit principy absolutismu, konstitučního systému a parlamentarismu v novověku.
4. Charakterizuje základní znaky kulturních a uměleckých slohů 17. a 18. století (baroko, rokoko), uvede jejich představitele a příklady významných děl a staveb.

II. OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE A IDEA SVOBODY, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

1. Vysvětlí významné změny, které charakterizují modernizaci společnosti (oblast ekonomická, sociální, politická a kulturní) ve vybraných státech i v českých zemích.
2. Objasní vliv událostí Velké francouzské revoluce a napoleonského období na destrukci starých (feudálních) struktur v Evropě.
3. Dokáže provést komparaci jednotlivých fází utváření moderního českého národa s průběhem národních hnutí evropských národů. Provede typologii národních hnutí.
4. Demonstruje na vybraných příkladech základní politické proudy (utvářející se v 19. století).
5. Na požadavcích formulovaných během vybraných revolucí charakterizuje emancipační úsilí některých významných sociálních skupin (nově se utvářejících).
6. Vysvětlí příčiny rozdílného tempa modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy (včetně důsledků).

III. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Prokáže poznání a pochopení života a díla významných Evropanů, čímž iniciuje svůj zájem o osobnostní vzory.
2. Prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu.
3. Rozvíjí pozitivní postoj k tradičním evropským hodnotám.
4. Dokáže vystihnout kořeny a zdroje evropské civilizace.
5. Chápe význam klíčových mezníků evropské historie.

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Český stát - stavovství, stavovský stát, jeho likvidace po Bílé hoře, absolutismus	I. 1,2,3,	4
Evropa v 15. – 18. století (do r. 1740 – vývoj velmocí, jejich vzájemné vztahy, parlamentarismus, absolutismus)	I. 2,3; III.1,2,3,4,5	4
Hospodářské a sociální změny v 17. – 18. stol., baroko a rokoko	I. 3,4; III.1,2	2
Osvícenství a jeho vliv na kulturní, společenský a politický vývoj, osvícenský absolutismus, reformy osvícenský absolutismus v habsburské monarchii	II. 1,2,3,III. 1,2,3,4,5	4
Vznik USA, utváření nového typu společnosti	II. 1,2; III. 1,2,3,4,5	2
Velká francouzská revoluce, napoleonská epocha – Evropa ve víru válečných konfliktů Industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka	II.1,2,4,5,6; III. 1,2,3,4,5 II.1,5,6; III. 1,2,3,4,5	8
Politické proudy 19. století – konzervatismus, liberalismus, socialismus; ústava, politické strany, občanská práva a jejich prosazování v jednotlivých státech	II. 4,5; III. 1,2,3,4,5	3
Národní otázka, národní hnutí velkých a malých národů	II. ,4,5; III. 1,2,3,4,5	2
České národní hnutí – problémy malého národa, formování novodobého českého národa	II. 3,5	5

TERCIE

Očekávané výstupy

Žák:

I. OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE A IDEA SVOBODY, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

1. Demonstruje na vybraných příkladech základní politické proudy (utvářející se v 19. století).
2. Na požadavcích formulovaných během vybraných revolucí charakterizuje emancipační úsilí některých významných sociálních skupin (nově se utvářejících).
3. Vysvětlí příčiny rozdílného tempa modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy (včetně důsledků).
4. Rozumí procesu kolonialismu a významu kolonií.
5. Prokáže základní přehled o významných historických událostech a problémech v období: konec 18. století – konec 20. let 20. století.

II. MODERNÍ DOBA

1. Definuje hlavní rysy soupeření mezi velmocemi před první světovou válkou.
2. Na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky. Vysvětlí příčiny velké morální devastace způsobené světovými konflikty.
3. Charakterizuje podobu mezinárodního uspořádání po první světové válce.
4. Chápe klady a nedostatky demokratických režimů.
5. Vysvětlí kořeny totalitarismu, jednotlivé totalitní systémy, příčiny a důsledky jejich nastolení v ekonomických a politických souvislostech. Uvědomuje si destruktivní síly spojené s totalitarismem a vypjatým nacionalismem.
6. Prokáže základní přehled o významných historických událostech a problémech v období: konec 18. století – konec 20. let 20. století.

III. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Prokáže poznání a pochopení života a díla významných Evropanů, čímž iniciuje svůj zájem o osobnostní vzory.
2. Prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu.
3. Rozvíjí pozitivní postoj k tradičním evropským hodnotám.
4. Dokáže vystihnout kořeny a zdroje evropské civilizace.
5. Chápe význam klíčových mezníků evropské historie.

TERCIE - 1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Evropské uspořádání vídeňského kongresu, triumf konzervatismu	<i>I. 1,3,5 III. 1,2,3,4,5</i>	2
Sjednocení Německa a Itálie	<i>I. 1,2,5; III. 1,2,3,4,5</i>	2
Vývoj velmocí v období 1850 – 1914	<i>I. 3,4; II. 1.; III. 1,2,3,4,5</i>	5
Kolonialismus a vznik impérií, problémy mimoevropských oblastí	<i>I. 3,4; II. 1.; III. 1,2,3,4,5</i>	2
Mezinárodní vývoj 1850 – 1914 (konflikty mezi velmocemi a vznik aliancí)	<i>I. 3,4; II. 1.; III. 1,2,3,4,5</i>	4
Modernizace společnosti na přelomu 19. a 20. století	<i>I. 1,2,3; III. 1,2,3,4,5</i>	2

TERCIE - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Kulturní vývoj v 19. a na začátku 20. století	<i>III. 1,2,3,4,5</i>	2
České země a habsburská monarchie 1850-1914 (od neoabsolutismu k občanské společnosti, národnostní problémy, hospodářský a kulturní vývoj)	<i>I. 1,2</i>	5
Příčiny první světové války a její průběh, ruské revoluce	<i>II. 1,2,3,4,5; III. 1,2,3,4,5</i>	7
Výsledky a důsledky války, versaillesko-washingtonský systém, revoluce	<i>II. 3,4,5; III. 1,2,3,4,5</i>	2

KVARTA

Očekávané výstupy

Žák:

I. MODERNÍ DOBA I – SITUACE V LETECH 1914-1945

1. Objasní okolnosti vzniku Československa, charakter státu a vývoj ve dvacátých letech 20. století.
2. Dokáže na příkladech vyložit kořeny antisemitismu a rasismu a jejich projevy ve 20. století, zdůvodnit jejich nepřijatelnost z hlediska současného pojetí lidských práv. Vysvětlí kořeny totalitarismu, jednotlivé totalitní systémy, příčiny a důsledky jejich nastolení v ekonomických a politických souvislostech. Uvědomuje si destruktivní síly spojené s totalitarismem a vypjatým nacionalismem.
3. Charakterizuje a hodnotí postavení Československa v mezinárodních souvislostech (a jeho proměny) a také jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí. Charakterizuje mezníky vývoje první republiky.
4. Uvědomuje si vliv druhé světové války na další vývoj světa.

II. MODERNÍ DOBA II – SOUDOBÉ DĚJINY

1. Vysvětlí příčiny, projevy a důsledky vzniku bipolárního uspořádání světa. Chápe význam propagandy v období studené války a dokáže uvést příklady střetávání obou bloků.
2. Dokáže objasnit (díky předešlému vývoji) uchopení moci v Československu komunisty. Na příkladech charakterizuje nelidskost a škodlivost československého komunistického režimu. Uvede hlavní mezníky čs. vývoje do roku 1968.
3. Vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce.
4. Objasní postup dekolonizace, zhodnotí problémy a postavení rozvojových zemí i vzestup některých států „třetího světa“. Dokáže zhodnotit vztahy „západní“ civilizace s islámskou a dalšími „východními“ civilizacemi.
5. Zhodnotí význam „pražského jara“ (i mýty o něm), charakterizuje éru normalizace a vysvětlí „letargii“ společnosti v tomto období.
6. Prokáže schopnost zhodnotit vývoj našeho státu po listopadu 1989 (proč nepřežilo Československo – hodnotit historický vývoj vztahů mezi Čechy a Slováky).
7. Orientuje se v problémech současného světa.
8. Popíše úspěchy i neúspěchy evropské integrace.
9. Vysvětlí vliv stále se zrychlujícího vědeckého a technického vývoje na utváření světa v posledních desetiletích.
10. Prokáže základní přehled o významných historických událostech a problémech v období 20. století.

III. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Prokáže poznání a pochopení života a díla významných Evropanů, čímž iniciuje svůj zájem o osobnostní vzory.
2. Prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu.
3. Rozvíjí pozitivní postoj k tradičním evropským hodnotám.
4. Dokáže vystihnout kořeny a zdroje evropské civilizace.
5. Chápe význam klíčových mezníků evropské historie.

KVARTA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Vznik Československa, charakteristika a formování nového státu - 1914 – 1922	<i>I. 1</i>	3
Velká světová hospodářská krize – příčiny, průběh, důsledky, nástup nacismu k moci v Německu	<i>I. 2,3</i>	3
Totalitarismus –pravicový a levicový extremismus (komunismus, fašismus, nacismus)	<i>I.2</i>	3
Mezinárodní vývoj ve 30. letech – cesta k nové válce	<i>I. 3,4</i>	2
Důsledky krize a vliv mezinárodní situace na vývoj Československa ve 30. letech	<i>I. 3</i>	2
Předehra k válce – vývoj v letech 1938-39, sovětsko-německé „námluvy“	<i>I. 3</i>	3
2. světová válka (charakteristika, průběh, diplomacie, vědecký a technický vývoj, genocida a holocaust)	<i>I. 2,4; II. 9</i>	5
Výsledky a důsledky 2. světové války, vznik bipolárního uspořádání	<i>I. 4; II. 1</i>	4
Československo v období 1939 – 1948 (Protektorát, obnova státu, období „omezené“ demokracie)	<i>I. 4; II. 1,2,10</i>	5
Vznik sovětského bloku, studená válka (do poloviny 50. let)	<i>I.; II. 1,3,10</i>	3
Československo 1948 – 57, budování totalitní komunistické moci	<i>II. 2,10</i>	3

KVARTA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Mezinárodní vývoj v éře Chruščovově a Brežněvově (období mezi konfrontací a uvolněním)	<i>I. 4; II. 2,3,9</i>	3
ČSR/ČSSR v období 1957 – 1968, období „pražského jara“	<i>II. 2,9</i>	4
Postupný rozklad sovětského bloku (vnitřní krize, ekonomické zaostávání)	<i>I. 4; II. 9</i>	4
Dekolonizace, třetí svět a jeho problémy, lokální mimoevropské konflikty, vliv velmocí na oblasti třetího světa	<i>II. 4,8,9</i>	3
ČSSR v období normalizace	<i>II. 5,9</i>	3
Evropská integrace - Jsme Evropané	<i>II. 7,8; III.1,2,3,4,5</i>	2
Zánik sovětského bloku, sametová revoluce v Československu	<i>II. 1,5,6</i>	4
Problémy světového vývoje v 90. letech 20. století a na začátku 21. století	<i>II. 7,8,9</i>	3
Československo po sametové revoluci, vznik ČR	<i>II. 5,6</i>	3
Rozvoj vědy, techniky ve druhé polovině 20. století, vývoj společnosti, ekologie, globalizace (opakování)	<i>II. 9,10; III.1,2,3,4,5</i>	3

1.6.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP ZV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem písemného i ústního ověřování. Jde tedy o vcelku tradiční způsoby zkoušení, jakými jsou testy, ústní zkoušení, frontální zkoušení, zkoušení zábavnou formou a soutěžemi i písemnými pracemi za větší časový úsek. Výsledky výše zmíněných ověřovacích metod mohou být formulovány různým způsobem, preferován je tradiční systém známkování. Toto známkování tvoří významný podklad při tvorbě klasifikace.

Vedle vnitřního hodnocení je pro školu velmi významné hodnocení vnější vyplývající ze srovnání znalostí žáků různých škol. V tomto ohledu budeme pokračovat v již delší dobu trvajících aktivitách, kterých se zúčastňujeme.

Ověřování kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Budou platit dva základní postupy:

1. Vyučující stanoví dle své úvahy, jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje, co považuje za klady a zápory, a podle toho bude stanovovat známku.
2. V oblasti hodnocení kompetencí budeme využívat jako v ostatních předmětech služeb profesionálních firem, které se dlouhodobě testováním přidané hodnoty a kompetencí zabývají.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V rámci předmětu dějepis budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení. Zámka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

vědomosti a dovednosti
aktivní přístup k zadaným úkolům
samostatnost při řešení úkolů
ústní projev, používání terminologie předmětu
schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
schopnost autoevaluace

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení. Zohledněný je fakt, že učení nemůže probíhat bez chyb.

1.7 Občanská výchova

1.7.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.7.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Občanská výchova je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Jejím prostřednictvím se realizuje obsah vzdělávacího oboru Výchova k občanství.

Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené RVP ZV:

Člověk ve společnosti (VO-9-1-05 - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí - byl integrován do předmětu Mediální výchova)

Člověk jako jedinec

Stát a právo

Mezinárodní vztahy, globální svět

Člověk, stát a hospodářství (celý tematický okruh byl integrován do předmětu Člověk a svět práce.)

Do předmětu Občanská výchova byly integrovány:

- výstupy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova:
 - Osobnostní rozvoj*
 - Sociální rozvoj*
 - Morální rozvoj*
- některé výstupy průřezového tématu Výchova demokratického občana:
 - Formy participace občanů v politickém životě*
- některé výstupy průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech:
 - Jsme Evropané*
- některé výstupy průřezového tématu Multikulturní výchova:
 - Kulturní difference*
 - Lidské vztahy*
 - Multikulturalita*
 - Princip sociálního smíru a solidarity*
- výstupy předmětu Etická výchova

Předmět připravuje žáky pro život v demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby se žáci naučili orientovat ve stále se proměňující sociální realitě, pružně reagovat na společenské změny i výzvy každodenního života a vyrovnávat se s novými životními situacemi.

Předmět se zaměřuje na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí občanské a právní vědomí žáků. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a

vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích. Učí se náležitě vyjadřovat své myšlenky, city a názory. Vlastní postoje jsou schopni i obhájit.

Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích. Učí je respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Přispívá k prevenci rasistických, xenofobních a extremistických postojů, vychovává k toleranci a respektování lidských práv, rozpoznání stereotypních náhledů na vztahy mezi muži a ženami (v rodině, zaměstnání i politice), k rovnosti mužů a žen.

Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Utváří pozitivní vztah k opačnému pohlaví.

Seznamuje žáky s hospodářským životem. Vychovává k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Informuje o chodu státu, jeho základních institucích. Orientuje žáky v právním řádu a principech demokratického soužití. Učí žáky přiměřeně obhajovat svá práva.

Seznamuje s principy fungování EU, s pozicí ČR v EU, s formami mezinárodní spolupráce a děním ve světě vůbec, včetně procesu globalizace.

Konečným cílem vzdělávání je to, aby se žáci byli schopni aktivně zapojit do života společnosti a využívat výhody, které moderní demokratická společnost nabízí.

Předmět Občanská výchova má multidisciplinární povahu. Zahrnuje aplikované poznatky těch společenských vědních oborů, pro které není na základní škole vymezen zvláštní vyučovací předmět. Jde zejména o aplikované poznatky z psychologie, sociologie, politologie, práva, teorie mezinárodních vztahů a etiky. Tyto poznatky jsou podávány způsobem odpovídajícím věku žáků.

Vzdělávací obsah předmětu bude průběžně aktualizován v souvislosti s nárůstem nových poznatků o společnosti, aktuálním společenským děním, novelami důležitých právních norem.

Obsah předmětu Občanská výchova koresponduje s celou řadou předmětů dalších, jako jsou Dějepis, Výchova ke zdraví, Zeměpis, Člověk a svět práce, Český jazyk a všechna průřezová témata. Členové předmětové komise budou hledat co nejvíce možností, jak s ostatními vyučujícími spolupracovat a propojit vzdělávací obsahy uvedených předmětů.

1.7.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“) bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině A.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny

bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny. V průběhu výuky jsou v rámci aktivizace žáků využívány moderní technologie.

1.7.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima – 2 hodiny (tj. 68 za rok)

sekunda - 1 hodina (tj. 34 za rok)

tercie - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

kvarta - 1 hodina (tj. 34 za rok)

1.7.1.4 Organizace předmětu

Výuka předmětu probíhá při plném počtu žáků (cca 30) v běžné školní učebně, v audiovizuální učebně nebo školní knihovně formou vyučovací hodiny (standardní nebo herní), formou besedy s odborníky nebo přednášky. Může být také realizována mimo školu formou exkurze, návštěvy výstavy, filmového představení. Dále budou žáci provádět samostatný výzkum jako součást práce na projektu a prezentace projektu.

1.7.2 Výchovné a vzdělávací strategie

1.7.2.1 Metody výuky

Organizační formy výuky ve standardních hodinách: hromadná, individualizovaná, projektová, skupinová a kooperativní výuka.

Metodické postupy ve standardních hodinách: výklad, vysvětlování, přednáška, vyprávění, instruktáž, beseda (s odborníkem), řízená diskuse, heuristická metoda, samostatná práce žáků, práce s učebnicí, odbornou publikací, uměleckým textem, dokumentárním i uměleckým filmem, práce s prameny a jejich citování, parafráze, vyhledávání klíčových slov, pořizování výpisků, výtahu, práce s tiskem a aktuálními informacemi médií, práce s výukovými programy vytvářenými profesionálními firmami.

Dále se ve výuce budou uplatňovat tyto metody interaktivní výuky:

Brainstorming

Tato metoda rozvíjí představivost a kreativitu, pomáhá nalézt řešení pro celou řadu problémů a ujasnit si podstatu mnoha pojmů. Její výhodou je možnost zapojení i

méně aktivních žáků, odstraňování ostychu, posílení sebevědomí – žáci si uvědomí, kolik toho vědí i bez obvyklého frontálního výkladu pedagoga. Takto společně „objevované“ znalosti mají navíc větší šanci na zapamatování.

Práce v menších skupinách

Práce v menších skupinách přináší řadu výhod: žáci se učí pravidlům spolupráce, ujasňují si, kdo má ve skupině dominantní postavení a jakou roli hrají sami, rozvíjejí vlastní komunikační dovednosti. Naučí se společně řešit rozdílné názory, pochopit, kdy je lepší přistoupit na kompromis a kdy je naopak nutné trvat na svém názoru. Odhalí podstatu konfliktu, naučí se od něj neutíkat, ale naopak hledat cesty k jeho řešení. I tato metoda umožňuje zapojení méně aktivních žáků.

Myšlenková mapa

Tato metoda umožňuje žákům uspořádat si vlastní myšlenky, analyzovat určitý pojem nebo problém, v rychlosti si uspořádat názory a postoje. Názorné zobrazení jednotlivých spolu souvisejících pojmů přesvědčivě ukazuje složitost problematiky v celém jejím rozsahu. Myšlenková mapa navíc nabízí motivaci pro další aktivity, pro získávání nových informací k danému problému – jasně vyvstanou otázky, na které třída nezná odpověď. Může se stát podkladem pro diskuzi na určité téma. Tuto metodu je možné kombinovat s prací ve skupině.

1.7.2.2 Klíčové kompetence

Kompetence k učení:

- učíme žáky pracovat s textem – vyhledávání a třídění podstatných informací, klíčových slov, tvorba výpisků, výtahu z textu, samostatná reprodukce
- předkládáme žákům dostatek spolehlivých zdrojů a vedeme je k jejich pravidelnému využívání, vedeme je ke kritické práci se zdroji a ověřování získaných informací
- vedeme žáky k samostatnému vyhledávání zdrojů informací – encyklopedie (v tištěné i elektronické podobě), internetové stránky, tisk, úřady, zákony a další právní normy, poučení odborníci
- často hodnotíme výsledky práce žáků, aby měli možnost uvědomit si dosažené výsledky, pokrok
- dáváme prostor vlastnímu hodnocení žáka, které vede k zamyšlení se nad vlastními nedostatky a způsobem jejich nápravy
- využíváme hodnocení žáků navzájem
- zadáváme dětem zajímavé úkoly, které přinášejí pocit radosti a uspokojení z učení
- pracujeme s dětmi v projektech, které je vedou k plánování úkolů, volbě strategií
- využíváme mezipředmětových vztahů
- vedeme žáky k zapojení do vypisovaných soutěží a projektů pořádaných organizacemi mimo školu

Kompetence k řešení problémů

- vedeme výuku tak, aby žáci vnímali problémy ve světě kolem nás a chápali své možnosti aktivního zapojení do řešení problémů; dokázali posoudit vhodnost či nevhodnost existujících řešení, hledali řešení vlastní

- předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů
- učíme žáky aplikovat osvojené postupy a řešení i na nové situace
- zadáváme netradiční úlohy
- pracujeme v projektech
- vedeme žáky k samostatné přípravě kvízů, hádanek, problémových úloh pro spolužáky

Kompetence komunikativní

- ověřujeme, zda žáci zvládli terminologii probíraného oboru s porozuměním a používají ji ve správných souvislostech
- dbáme na to, aby měli v každé vyučovací hodině všichni ze 30 žáků možnost hlasitého projevu
- využíváme interaktivní metody výuky, které podporují rozvoj komunikativních dovedností
- dbáme na kultivovaný projev ústní i písemný
- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými
- učíme žáky formulovat svůj názor, obhajovat, vhodně argumentovat, ale také respektovat názor ostatních

Kompetence sociální a personální

- používáme metodu skupinové práce a další metody interaktivní výuky. Učíme žáky dělbě rolí ve skupině, vzájemnému naslouchání a respektu ke spolužákům; chceme žáka naučit základům kooperace
- vedeme žáky k odmítavému postoji k netoleranci, xenofobii, rasismu a všem projevům nesnášenlivosti
- vytváříme ve třídě demokratické klima
- budujeme u žáků pozitivní sebedůvěru a vědomí vlastních možností
- dbáme na kultivaci vztahů mezi oběma pohlavími
- vedeme žáky k tomu, aby dokázali kultivovaně požádat o pomoc a zároveň ji i odmítnout (podpora asertivního chování)

Kompetence občanské

- formování občanských kompetencí vyplývá ze samotné podstaty předmětu
- vzbuzujeme u žáků zájem o současné společenské dění
- vedeme je k uvědomění si problémů ve světě kolem nás, hledání možných řešení, cest vlastního zapojení
- učíme je chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, uvědomovat si svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni
- vytváříme dostatek modelových situací
- vytváříme demokratické klima ve třídě
- usilujeme o to, aby žáci pochopili nutnost stanovit si pravidla a dodržovat je, uznávat opodstatněnou autoritu, pochopili rozdíl mezi svobodou a anarchií

Kompetence pracovní

- kompetence pracovní se rozvíjejí v konkrétních činnostech – čtení, psaní, zakreslování

- vedeme žáky k důslednému plnění povinností a závazků
- důsledně kontrolujeme a hodnotíme plnění zadaných úkolů
- umožňujeme žákům prostřednictvím skupinové práce ověřit si, jak nedostatek pracovního nasazení některého člena skupiny může ohrozit výsledek práce všech – vede k zodpovědnosti za svěřené úkoly
- při složitějších úkolech, skupinové práci a hodinách A vedeme žáky k tomu, aby dbali na bezpečnost
- vedeme žáky k úctě k práci předchozích generací – ochraně kulturních hodnot, varujeme před nebezpečím deviantních jevů – sprejersství, vandalismus
- vedeme žáky k pochopení funkčnosti osvojeného učiva a jeho významu pro budoucí profesní orientaci

Kompetence digitální

- vedeme žáky k běžnému používání digitálních zařízení, aplikací a služeb; jsou využívány při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; a k tomu, aby samostatně rozhodovali, které technologie pro jakou činnost či řešení problémů použít
- nabádáme žáky, aby získávali, vyhledávali, kriticky posuzovali, spravovali a sdíleli data, informace a digitální obsah a aby k tomu volili postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváříme příležitosti, aby žák tvořil a upravoval digitální obsah, kombinoval různé formáty, vyjadřoval se za pomoci digitálních prostředků
- dbáme na to, aby žák využíval digitální technologie k usnadnění práce, zautomatizování rutinní činnosti, zefektivnění či zjednodušení svých pracovních postupů a zkvalitnění výsledků své práce
- vedeme žáky k pochopení významu digitálních technologií pro lidskou společnost, ke kritickému hodnocení jejich přínosu a reflektování rizika jejich využívání, seznamujeme je s novými technologiemi,
- dáme, aby předcházeli situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních a aby při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky

1.7.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Metodické postupy v hodinách A:

Označením hodina A je míněna každá organizovaná činnost, která aktivizuje třídu, vede žáky k iniciativě, komunikaci, řešení problémů, samostatné práci, ale zároveň působí nenuceně, zábavně a dovednosti předává často skrytým způsobem.

Aktivizační metody lze rozdělit následujícím způsobem:

Aktivity motivační – vhodné např. pro úvodní hodiny nových tematických celků

kmeny a kořeny

lovci lidí

pětileté

brainstorming

myšlenková mapa
názorová škála

Aktivity sloužící k získávání nových informací

dramatika (hraní rolí)
modelování situací
projektové vyučování
práce ve dvojicích a v malých skupinách
práce s tiskem a aktuálními informacemi médií
práce s výukovými materiály připravenými profesionálními firmami
práce s webovou aplikací

Aktivity sloužící k opakování učiva

hádky, soutěže, kvízy
práce ve dvojicích a v malých skupinách

Aktivity sloužící k hodnocení a sebehodnocení

sebehodnocení vlastní aktivity, pokroku dosaženého v osvojování vědomostí a dovedností, zapojení do skupinové práce a do práce na projektu
hodnocení vzájemné spolupráce
hodnocení výsledků skupinové práce
hodnocení projektů
vše lze provádět formou evaluačních dotazníků, rozhovorem, písemným vyjádřením

Kmeny a kořeny

Účastníci se rozdělí do skupin. Skupin by mělo být tolik, kolik otázek chceme s účastníky řešit. Obvyklý počet otázek je 3 – 5. Otázky měly být formulovány tak, aby mířily k podstatě tématu, s nímž se chystáme pracovat. Účastníci si zvolí v každé skupině jednoho člena, který bude mít roli kmene. Všichni ostatní jsou kořeny. Skupina si vylosuje jednu z připravených otázek. Kořeny se vydají do terénu a postupně položí svou otázku všem v místnosti. Odpovědi nosí svému kmeni tak, aby je nezapomněli – nesmějí si je zapisovat. Kmen zapisuje odpovědi, třídí je a seskupuje. Ze sneseného materiálu vytvoří skupina přehlednou a jasnou prezentaci.

Při této aktivitě by nikdo neměl být pasivní, každý se ptá nebo zapisuje. Kořeny si musejí pamatovat otázku – musejí jí tedy porozumět. Nesmějí zapisovat získané odpovědi, musejí pozorně naslouchat, doptávat se, odpověď říci vlastními slovy. Nikdo nezůstane stranou – názor všech je přijat. Žádný žák není znevýhodněn.

Lovci lidí

Vyučující připraví formulář s vhodnými otázkami vztahujícími se k tématu lekce. Každý žák ve třídě formulář obdrží a stává se „lovcem lidí“. Jeho úkolem je ve stanoveném čase vejít do kontaktu s co největším počtem žáků ve třídě tak, aby našel ke každé otázce žáka, který na ni umí odpovědět. Po stanoveném čase uvádějí „lovci“ jména těch, kdo otázku umí zodpovědět. Příslušní žáci jsou vyzváni, aby odpověď přednesli.

Aktivita rozvíjí komunikační schopnosti, vede k tomu, že si žáci předávají informace, navzájem se učí a obohacují a zároveň se navzájem poznávají z nových úhlů.

Pětilístek

Tato aktivita je vhodná, chceme-li žáky seznámit s nějakými teoretickými informacemi, popřípadě je přivést k tomu, aby z nich samostatně vyvodili nějaké závěry. Namísto frontálního výkladu žáci pracují ve skupinách, z předem připravených textů sami vyhledávají nejen to nové podstatné, ale pokoušejí se i vyjasnit si mezi sebou všechny nejasnosti. Aktivita vede k samostatnosti, k schopnosti analyzovat text, vyvodit z něj nové otázky a problémy. Je vhodná jako výchozí činnost pro stanovení dalších úkolů.

Názorová škála

Tato aktivita se používá v případech, kdy se řeší nějaké kontroverzní téma. Úkolem žáků je vyjádřit svůj postoj označením místa na škále tak, aby co nejlépe odpovídal skutečnosti. Metodu využíváme tehdy, dají-li se srozumitelně a jasně formulovat protichůdné polohy problému, oba póly musí být oprávněné, reálné a logické. Témata, která se takto mapují, nemají jednoznačné řešení, postoj k nim odděluje odbornou i laickou veřejnost na dva tábory, které dokáží své přesvědčení podpořit velmi solidními argumenty. Aktivita rozvíjí schopnost brát v úvahu všechny postoje k dané problematice a přemýšlet o důsledcích jednotlivých alternativ.

Hraní rolí

Tato technika vyžaduje po žácích, aby přemýšleli a jednali v předem určených rolích, hrají konkrétní situace vztahující se k probíranému tématu. Někdy je pro ně těžké ztotožnit se s přidělenou rolí. Technika umožňuje žákům přemýšlet o tom, jak se cítí v určitém postavení druhých lidí, učí je rozvíjet empatii a porozumění pro motivy jednání těch, které by jindy bez tohoto prožitku třeba hned odsoudili. Metoda navíc rozvíjí fantazii a schopnost vyjadřovat postoje, názory a hodnoty, přemýšlet o různých alternativách řešení.

Modelování konkrétní situace

Metoda slouží k lepšímu pochopení konkrétních situací z běžného života, žáci se učí aplikovat některá pravidla na situace, o kterých se dovídají ze sdělovacích prostředků, knih a časopisů, nebo které sami prožili a nedovedli je vyhodnotit. Modelováním určité situace dokáží hledat vlastní myšlenky a postupy, vyvozovat z nich nové závěry, zaujímat postoje a stanoviska, která v reálu zaujmout nedokázali, nebo je volili chybně a bez očekávaného efektu. Metoda probouzí ve žácích zájem o hledání optimálního řešení, motivuje k hlubšímu zamyšlení a nezávislému rozhodování.

Projektové vyučování

Jedná se o dlouhodobou metodu, při které žák, skupina nebo celá třída pracuje na řešení určitého problému. Metoda je náročná v oblasti organizace práce, ujasnění si cílů, rozložení úkolů do delšího časového období. Součástí práce je i příprava závěrečné prezentace. Zde žáci mohou plně využít zkušenosti získané v ostatních vyučovacích předmětech. Při prezentaci demonstrují, jakým způsobem se rozvíjejí jejich komunikační dovednosti.

1.7.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy

I. ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

1. rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
2. rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
3. objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
4. vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
5. přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
6. objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
7. uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
8. dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
9. rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
10. rozpoznává protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
11. diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

II. MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

1. popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
2. uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky
3. objasní souvislosti globálních a lokálních problémů,

III. NÁBOŽENSTVÍ V ŽIVOTĚ SPOLEČNOSTI

1. chápe význam pojmu víra a význam víry v životě konkrétního člověka
2. na konkrétních příkladech uvádí, jakou roli sehrávají jednotlivá náboženství v současném světě
3. charakterizuje nejvýznamnější náboženství a odliší je v jejich projevech

VI. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

1. usiluje o porozumění sobě samému a druhým
2. učí se zvládat vlastní chování
3. přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
4. rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
5. utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
6. získává základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
7. formuje své studijní dovednosti
8. získává dovednosti a vědomosti o duševní hygieně
9. utváří si pozitivní (nezraňující) postoj k sobě samému a k druhým
10. uvědomuje si hodnoty spolupráce a pomoci
11. uvědomuje si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
12. uvědomuje si mravní rozměry různých způsobů lidského chování
13. uvědomuje si škodlivost některých sociálně patologických jevů i jiných způsobů chování

VII. VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

1. zaujímá aktivní postoj v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
2. chápe význam řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
3. projevuje úctu k zákonu
4. chová se ohleduplně a ochotně
5. posuzuje a hodnotí společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
6. respektuje kulturní, etnické a jiné odlišnosti

VIII. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. získává základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních vládních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv
2. chápe význam společenských politik a institucí EU; seznamuje se s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
3. rozvíjí svou schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv
4. utváří si pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
5. upevňuje si vzorce chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

IX. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturní kontakty k obohacení sebe i druhých
2. učí se komunikovat a žít ve skupině s příslušníky sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
3. učí se přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomuje si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
4. seznamuje se se základními pojmy multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance
5. vytváří si postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektuje zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznává je
6. uvědomuje si vlastní identitu, je sám sebou, reflektuje vlastní sociokulturní zázemí
7. ovlivňuje a koriguje svůj hodnotový systém, učí se vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoliv jako zdroj konfliktu
8. uvědomuje si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti
9. chápe nutnost angažovaného postoje při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
10. učí se vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

PRIMA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Naše škola Život ve škole Význam a činnost žákovské samosprávy Občanská společnost a škola, Práva a povinnosti žáků, společná pravidla a normy Vklad vzdělání pro život	I.3; II.1; VI.1,2,6,7; VII.2,4	6
Vztahy mezi lidmi Osobní a neosobní vztahy Mezilidská komunikace – komunikace verbální a neverbální Mezilidské vztahy, Konflikty v mezilidských vztazích Způsoby řešení konfliktů Šikana	I.3,5,; II.3; VI.2,3,4,6,10,11,12, 13; VII.4	12
Zásady lidského soužití Pravidla chování	I.3; VI.2; VII.4	7
Rok v jeho proměnách a slavnostech Kalendář lidových a křesťanských zvyků, svátků a tradic Státní svátky a významné dny Místní tradice (každý měsíc jedna hodina)	I.4; VIII.4; IX.1,6	9

PRIMA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Naše vlast - Občan, občanská společnost s státem; Pojmy vlast a vlastenectví Stát - státní symboly Zajímavá a památná místa naší vlasti Významné osobnosti Pojem národ Národnostní menšiny Rozlišení pojmů vlastenectví (národní hrdost) a nacionalismus	<i>I.1,2,4,5; VII.6</i>	<i>14</i>
Naše obec, region, kraj Orgány a instituce státní správy a místní samosprávy Zajímavá a památná místa Významní rodáci	<i>III.3,2</i>	<i>11</i>
Rok v jeho proměnách a slavnostech Kalendář lidových a křesťanských zvyků, svátků a tradic Státní svátky a významné dny Místní tradice (každý měsíc jedna hodina)	<i>I.4;VIII.4; IX.1,6</i>	<i>9</i>

SEKUNDA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Právní základy státu Znaký státu, státní občanství Prvotní a druhotné tvoření států Typy a formy států Složky státní moci, jejich orgány a instituce	III.1,2,3	8
Lidská práva, Lidská setkání Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi Základní lidská práva - formy participace občanů v politickém životě Práva dítěte Úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech Mezinárodní organizace a řešení problémů dětí a mládeže	I.4,5;II.3,VII.1,5,6; VIII.1,4; IX.1,2,3,4,5,7,8,9,10	9

SEKUNDA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Lidská práva, Lidská setkání a vztahy, princip sociálního smíru a solidarity Ochrana práv Poškozování lidských práv, diskriminace, netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy, lidská nesnášenlivost Rovnost a nerovnost Rovné postavení mužů a žen Potřební lidé ve společnosti Lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi	<i>I.4,5;II.3,VII.1,5,6; VIII.1,4; IX.1,2,3,4,5,7,8,9,10</i>	8
Kulturní život, kulturní difference, multikulturalita Kultura a umění Rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty a tradice Kulturní instituce Ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku	<i>IX.1,4,5,6,</i>	6
Globalizace Projevy, klady a zápory globalizace Významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti řešení	<i>IV.2,3; VII.5</i>	3

TERCIE - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Podobnost a odlišnost lidí Osobní vlastnosti Vrozené předpoklady, temperament Vlohy, schopnosti, dovednosti Charakter Poznávání skutečnosti, vnímání, myšlení Projevy chování - asertivní, agresivní, pasivní Konflikty mezi lidmi	<i>I.3; II.1,3; VI.1,2,3,4,5,6,11</i>	9
Vnitřní svět člověka Citový život Systém osobních hodnot Sebepoznání a sebepojetí, sebehodnocení Poznávání lidí - stereotypy v posuzování druhých lidí	<i>II.1,2,3,4; VI.1,2,9; IX.6,7</i>	10
Osobní rozvoj; Zásady lidského soužití Seberegulace a sebeorganizace, vůle Učení, paměť Psychohygiena Adaptace na životní změny Životní cíle a plány Reálné a zobrazené vzory Duchovní rozměr člověka - hledání dobra Nebezpečí vzniku závislostí – vliv náboženských sekt Význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji Kreativita a iniciativa při řešení problémů	<i>II.1,2,3,4; VI.7,8,9,12,13</i>	15

TERCIE - 2. pololetí

Zásady lidského soužití Morálka a mravnost Kooperace a kompetice Praktická etika Svoboda, svědomí	II.3,4; VI.11,12	6
Právní řád České republiky Morálka a právo Význam a funkce právního řádu Právní norma, předpis, publikování právních předpisů	III.5,9; VII.2,3	6
Protiprávní jednání Druhy protiprávního jednání včetně korupce a jejich postihy Trestní postižitelnost Orgány právní ochrany občanů Soustava soudů	III.5,9,10,11	10
Právo v každodenním životě Význam právních vztahů Důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající Vlastnictví, pracovní poměr, manželství, vztahy mezi rodiči a dětmi, náhradní rod. výchova Ochrana práv spotřebitele	III.5,6,7,8,9	12

KVARTA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Právní základy státu Ústava ČR Povinnosti občana při zajišťování obrany státu	III.1,2,3	7
Principy demokracie Znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu Politický pluralismus, systém politických stran v ČR Význam a formy voleb do zastupitelstev Princip sociálního smíru a solidarity	III.3,4	8
Náboženství v životě společnosti Podstata náboženství, jeho místo v současném světě Náboženské pojmy a jevy	V.1	2

KVARTA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Náboženství v životě společnosti Nejvýznamnější světová náboženství Hinduismus, buddhismus Judaismus, křesťanství, islám	V.1,2,3	7
Mezinárodní spolupráce Ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody Významné mezinárodní organizace (NATO, OSN aj.)	VIII.1,	5
Evropská integrace - Jsme Evropané Podstata, význam, výhody evropské integrace Instituce EU a jejich fungování Evropská unie a ČR	IV.1;VIII.2,3,5	5

1.7.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP ZV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem písemného i ústního ověřování. Jde tedy o vcelku tradiční způsoby zkoušení, jakými jsou testy, ústní zkoušení, frontální zkoušení, zkoušení zábavnou formou a soutěžemi i písemnými pracemi za větší časový úsek. Výsledky výše zmíněných ověřovacích metod mohou být formulovány různým způsobem, preferován je tradiční systém známkování. Toto známkování tvoří významný podklad při tvorbě klasifikace.

Vedle vnitřního hodnocení je pro školu velmi významné hodnocení vnější vyplývající ze srovnání znalostí žáků různých škol. V tomto ohledu budeme pokračovat v již delší dobu trvajících aktivitách, kterých se zúčastňujeme.

Ověřování kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Budou platit dva základní postupy:

1. Vyučující stanoví dle své úvahy, jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje, co považuje za klady a zápory, a podle toho bude stanovovat známku.
2. V oblasti hodnocení kompetencí budeme využívat jako v ostatních předmětech služeb profesionálních firem, které se dlouhodobě testováním přidáné hodnoty a kompetencí zabývají.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V rámci předmětu občanská výchova budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení. Zámka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

vědomosti a dovednosti
 aktivní přístup k zadaným úkolům
 samostatnost při řešení úkolů
 ústní projev, používání terminologie předmětu
 schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
 schopnost autoevaluace

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení. Zohledněný je fakt, že učení nemůže probíhat bez chyb.

1.8 Fyzika

1.8.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.8.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Fyzika je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené v RVP (Látky a tělesa, Pohyb těles, Síly, Mechanické vlastnosti tekutin, Energie, Zvukové děje, Elektromagnetické a světelné děje, Vesmír). Součástí předmětu jsou i metody poznávání fyzikálních zákonitostí a jevů. Vzdělávací obsah předmětu je průběžně aktualizován na základě nejnovějších poznatků vědy a výzkumu, včetně oblasti aplikované fyziky v různých technických řešeních a nových technologiích (nanotechnologie apod.).

Výuka předmětu směřuje zejména k tomu, aby žáci:

- pochopili a osvojili si (s využitím vlastního pozorování, experimentování a měření) nejdůležitější fyzikální pojmy, veličiny a zákonitosti nutné k porozumění fyzikálním jevům a procesům, s nimiž se mohou setkat nejen v přírodě či v běžném životě, ale i v technické či technologické praxi
- uměli použít základní metody práce, které jsou pro fyziku typické, např. objektivní pozorování, měření, experimentování, analyzování a zpracování získaných údajů a dat, jejich vyhodnocení a vyvození závěrů
- naučili se zkoumat příčiny fyzikálních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky – Jak? Proč? Co se stane, jestliže? – a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat zákonitostí fyzikálních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování
- dovedli využít získané poznatky při řešení fyzikálních problémů a úloh, byli schopni objasnit fyzikální jevy a samostatně provádět jednoduché pokusy;
- uměli posoudit, vyhodnotit a ověřit získané informace z hlediska jejich věcné správnosti a přesnosti
- pracovali s jasně vymezenými pojmy a definicemi a důsledně využívali soustavy SI

1.8.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině A.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační formy práce vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, to znamená, že jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.8.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima - 1 hodina (tj. 34 za rok)

sekunda až kvarta - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.8.1.4 Organizace předmětu

Výuka probíhá v odborné učebně fyziky podle jednotlivých ročníků a tříd. Na laboratorní cvičení se třídy dělí na dvě skupiny. Výuka je doplňována exkurzemi, např. hvězdárny, planetária, technické muzeum apod.

1.8.2 Výchovné a vzdělávací strategie

1.8.2.1 Metody výuky

Výuka je postavena na dvou typech vyučovacích hodin. Vždy si žák osvojuje klíčové kompetence prostřednictvím realizace očekávaných výstupů.

1. typ: standardní hodiny - výuka směřuje k naplnění očekávaných výstupů a v nichž se také ověřují výsledky jejich osvojení; žáci jsou aktivní minimálně 15 minut

2. typ: hodiny A - důraz je kladen na rozvoj klíčových kompetencí; žáci jsou aktivní celou hodinu

Při výuce fyziky budou uplatňovány převážně ve standardních hodinách tyto **metody výuky**:

Metody reproduktivní, při nichž si žáci osvojují hotové vědomosti a umí je reprodukovat. K těmto metodám patří:

informačně - receptivní metoda - realizuje se formou výkladu, vysvětlováním, popisem s použitím učebnice, demonstračních experimentů, výukových DVD, internetových zdrojů a učebních pomůcek (modely těles a přístrojů, pomůcky pro demonstrace fyzikálních jevů, měřící čidla); cílem je pochopení nových poznatků a jejich záměrné zapamatování

reproduktivní metoda – realizuje se opakováním naučených postupů na souboru typových fyzikálních (případně matematických) úloh; řešení úloh lze provádět ústně nebo písemně; cílem je reprodukování a záměrné i nezáměrné zapamatování.

Metody produktivní, při nichž žáci získávají převážně samostatně, tvořivou činností nové poznatky. K těmto metodám patří:

heuristická metoda - žáci samostatně řeší zadanou úlohu tak, že shromažďují informace, třídí je, hledají řešení s pomocí učitele, který postupně vytyčuje dílčí

problémy a společně se žáky určuje jednotlivé kroky řešení problému; tato metoda bude používána jak ve standardních hodinách, tak i v hodinách A.

výzkumná metoda - vyžaduje od žáků zcela samostatné řešení zadaného problému s využitím již osvojených algoritmů řešení; tato metoda se uplatní především při zpracovávání projektů v rámci Gladiátorských her

metoda problémového výkladu, která předpokládá jak osvojování hotových informací, tak i prvky tvořivé činnosti. Učitel zadá problémovou úlohu. Žáci po rozboru úlohy vytyčí více možných postupů řešení, z nichž jeden uskuteční. Učitel sleduje jejich postup a nakonec ho potvrdí nebo vyvrátí. Žáci se tak aktivně za pomoci učitele postupně seznamují s jednotlivými kroky řešení problému a osvojují si algoritmus správného postupu.

Metody používané v hodinách A

V hodinách A („jedna ze čtyř“, resp. „dvě z osmi“) se budou uplatňovat tyto typy: výroba pomůcek, laboratorní práce, samostatná práce s fyzikálními pomůckami a měřicími sondami, pokus připravený doma a následná prezentace před třídou, práce s internetem a odbornou literaturou, řešení problémových úloh, didaktické hry, referáty, exkurze, projekty. Každý vyučující zváží (na základě probíraného tématu, podle schopností skupiny žáků atd.) vhodnost použití jednotlivých metod.

1.8.2.2 Klíčové kompetence

Cílem vzdělávání ve fyzice je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí, které by měly být uplatněny při propojování reálného světa s fyzikou.

Kompetence komunikativní

- pro rozvíjení této kompetence zařazujeme referáty, diskuze o fyzikálních principech, práce v projektech, samostatné a skupinové úkoly a následně jejich prezentace
- při prezentaci by měl žák formulovat své myšlenky a názory, měl by se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně, v písemném i ústním projevu; při diskuzích by měl naslouchat spolužákům a reagovat na jejich argumenty
- měl by dokázat obhájit svůj názor

Kompetence občanské

- je rozvíjena v kontaktu se spolužáky, pedagogy a ostatnímu zaměstnanci školy
- při výuce ve fyzice by měl žák zacházet opatrně s přidělenými pomůckami, dodržovat pravidla při skupinové práci; při řešení projektů by měl spolupracovat s ostatními členy skupiny, naslouchat jim a pomáhat
- žák by si měl osvojit znalosti z různých odvětví fyziky (např. elektřiny a magnetismu, jaderné a atomové fyziky); může pak lépe chápat základní ekologické souvislosti
- a respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí

Kompetence pracovní

- rozvíjí se ve všech využívaných vyučovacích metodách
- znalosti a dovednosti získané při studiu by žák měl využívat prakticky i v reálném životě, např. při měření délky, objemu, hmotnosti, času, teploty, napětí, proudu atp.

- měl by si osvojit znalost jednotek a jejich vzájemný převod, principy jednoduchých elektrických a elektromagnetických zařízení (zvonek, žárovka, baterie, dioda, cívka, elektromotor, transformátor, relé, pojistky, jističe atd.), mechanických zařízení (páka, kladka, hydraulické zařízení atd.) a bezpečné zacházení s nimi; využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých odvětvích fyziky v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost

Kompetence sociální a personální

- tato kompetence je rozvíjena při práci ve skupinách, např. laboratorní práce jsou vhodným prostředkem, kde žák spolupracuje se spolužáky při řešení daného úkolu
- žák by tuto kompetenci měl rozvíjet v přípravě fyzikálního experimentu či referátu se spolužákem ve dvojici nebo v širší skupině a následně při prezentaci před kolektivem
- žák by měl kriticky posuzovat práci ostatních, čerpat z ní poučení, učit se vzájemnému respektu a spolupráci

Kompetence k učení

- žák by měl efektivně volit vhodné způsoby a metody, být schopen samostatně plánovat a organizovat vlastní učení, mít zájem o další sebevzdělávání
- získané informace by měl využívat tvůrčím způsobem a to jak v procesu učení, tak i v běžném životě
- za účelem získávání komplexnějšího pohledu na fyziku by měl využívat všech dostupných informačních zdrojů (internet, televize, DVD, noviny, časopisy atd.)
- měl by operovat s obecně užívanými fyzikálními termíny, znaky a symboly; uvádět učivo do souvislosti s každodenním životem
- měl by samostatně pozorovat život kolem nás, experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry

Kompetence k řešení problému

- bude rozvíjena v zadávání problémových úkolů, kde by žák měl využít informací k vhodnému řešení problému, nacházet různé varianty řešení, užívat logické, matematické a empirické postupy
- na základě znalosti fyzikálních principů by žák měl vnímat nejrůznější problémové situace běžného života, přemýšlet o nesrovnalostech a jejich příčinách, plánovat způsob řešení problému a využívat k tomu vlastního úsudku a zkušeností

Kompetence digitální

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků

- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

1.8.2.3 Hodiny A - charakteristika a vymezení aktivit

A -Výroba pomůcek

práce v hodině
domácí práce

B -Laboratorní práce

C -Samostatná práce se stavebnicemi (elektrotechnika)

využití pro tvůrčí konstrukci elektrických obvodů
samostatné zjišťování fyzikálních jevů

D -Pokus připravený doma a následná prezentace před třídou

E -Práce s internetem a odbornou literaturou

vyhledávání informací
kritické posouzení informací
vysvětlení konkrétních fyzikálních jevů a principů

F -Řešení problémových úloh

experimentální
teoretické

G - Referáty

zajímavosti ve fyzice
samostatné zpracování tématu

H -Exkurze

(např. elektrárna, hvězdárna, planetárium, čistička odpadních vod, muzea, výstavy, science centra, IQ parky)

I - Projekty

(např. Spotřeba el. energie v domácnosti, Fyzikové v ČR, Cesta do historie fyziky, Fyzika v Praze, Fyzika a biologie, Fyzika a budoucnost lidstva...)

1.8.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy

Žák:

I. LÁTKY A TĚLESA

1. změří některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa vhodně zvolenými měřidly
2. uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
3. předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
4. využívá vztahu mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

II. POHYB TĚLES, SÍLY

1. rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
2. využívá vztahu mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles při řešení problémů a úloh
3. změří velikost působící síly
4. určí druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednice (v konkrétní jednoduché situaci)
5. využívá Newtonových zákonů pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
6. aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

III. MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

1. využívá poznatků o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
2. z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině předpoví chování tělesa v ní

IV. ENERGIE

1. určí (v jednoduchých případech) práci vykonanou silou a z ní určí změny energie tělesa
2. využívá vztahu mezi výkonem, vykonanou prací a časem
3. určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
4. zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

V. ZVUKOVÉ DĚJE

1. rozpozná zdroje zvuku ve svém okolí a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku

2. posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

VI. ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

1. sestaví elektrický obvod správně podle schématu a správná analyzuje schéma reálného obvodu
2. rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
3. rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
4. využívá praktických poznatků o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a poznatků o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
5. využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
6. rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

VII. VESMÍR

1. objasní pohyb planet kolem Slunce a pohyb měsíců kolem planet pomocí poznatků o gravitačních silách (kvalitativně)
2. odliší hvězdy od planet na základě jejich vlastností

PRIMA - 1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Vlastnosti látek Vlastnosti pevných, kapalných a plyných látek Vzájemné působení těles Síla; gravitační síla; gravitační pole Měření síly; vzájemné silové působení částic Částicová stavba látek Atomy a molekuly	I.2, II.3,4	5
Elektrické vlastnosti látek Elektrování těles při vzájemném dotyku Elektrické pole; model atomu	II.4	4
Magnetické vlastnosti látek Působení magnetů Magnetické pole Magnetické pole Země	II.4	4
Vlastnosti těles - měření fyzikálních veličin Měření délky Jednotky délky, délková měřidla Měření délky s různou přesností Opakované měření délky	I.1	2
Měření objemu tělesa Jednotky objemu; měření objemu kapaliny Měření objemu pevného tělesa	I.1,4	2

PRIMA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Měření hmotnosti tělesa Jednotky hmotnosti Měření hmotnosti pevného tělesa a kapaliny	<i>1.1,4</i>	2
Hustota Hustota látky Výpočet hustoty tělesa Výpočet hmotnosti pomocí hustoty	<i>1.1,4</i>	5
Měření času Jednotky času; měření času	<i>1.1</i>	3
Měření teploty Změna objemu pevných těles Změna objemu kapaliny a plynu Teploměr; jednotky teploty; měření teploty tělesa	<i>1.1,2,3</i>	3
Elektrický obvod Sestavení elektrického obvodu Elektrický proud a elektrické napětí		4

SEKUNDA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Pohyb tělesa Klid a pohyb tělesa Rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb Rychlost rovnoměrného pohybu Dráha rovnoměrného pohybu Průměrná rychlost tělesa	II.1,2	12
Síla; skládání sil Znázornění síly Gravitační síla a hmotnost tělesa Skládání sil Rovnováha dvou sil Těžiště tělesa Rovnovážná poloha	II.3,4, VII.1,2	12
Posuvné účinky síly; pohybové zákony Účinky síly na těleso Zákon setrvačnosti Vzájemné působení dvou těles	II.5,6	6
Otáčivé účinky síly Páka Užití páky; rovnoramenné váhy Kladky	II.6	6

SEKUNDA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Deformační účinky síly Tlaková síla; tlak Tlak v praxi	II.5	6
Tření Třecí síla Měření třecí síly Třecí síla v technické praxi	II.5	4
Mechanické vlastnosti kapalin Jak se přenáší tlak v kapalině Hydraulické zařízení Hydrostatický tlak Vztlaková síla Archimédův zákon	III.1,2	12
Mechanické vlastnosti plynů Atmosféra Země; atmosférický tlak Vztlaková síla v atmosféře Země Tlak plynu v uzavřené nádobě; manometr	III.1,2	6
Světlo	V.6	6

TERCIE - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Práce; výkon Práce Zvedání tělesa kladkami Výkon Účinnost	IV.1,2	8
Pohybová a polohová energie Polohová energie tělesa Pohybová energie tělesa;	IV.3	8
Vnitřní energie; teplo Stavba látek Změna teploty těles Měrná tepelná kapacita látky Tepelná výměna Tepelné záření	IV.4,5	12
Změna skupenství látek Změny skupenství látky Tání a tuhnutí Vypařování; var; kapalnění Pístové spalovací motory	IV.4	8

TERCIE - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Elektrický náboj; elektrické pole elektrický náboj Elektrické pole Vodič a izolant v elektrickém poli	VI.3	6
Elektrický proud Měření elektrického napětí a proudu Zdroje elektrického napětí Ohmův zákon Reostat; dělič napětí (potenciometr) Elektrická práce; elektrická energie Výkon elektrického proudu Zásady správného používání elektrických spotřebičů První pomoc při úrazu elektrickým proudem	VI.1,4	20
Zvukové jevy Zvukový rozruch Šíření zvukového rozruchu prostředím Tón; výška tónu Ucho jako přijímač zvuku Nucené chvění, rezonance Odras zvuku Ochrana před nadměrným hlukem	V.1,2	6

KVARTA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Elektromagnetické jevy Magnetické pole cívky s proudem Stejnoseměrný elektromotor Elektromagnetická indukce	VI.5	6
Střídavý proud Vznik střídavého proudu Měření střídavého proudu a napětí; Transformátor	VI.2	6
Vedení elektrického proudu Vedení elektrického proudu v kapalinách Vedení elektrického proudu v plynech Vedení elektrického proudu v polovodičích Polovodičová dioda	VI.3,6	14
Elektromagnetické záření Elektromagnetické vlny a záření Zdroje záření	IV.4,5	8

KVARTA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Přímočaré šíření světla Světelné zdroje; šíření světla Měsíční fáze Stín Rychlost světla	VI.7	4
Odraz světla; zobrazení zrcadly Odraz světla; zákon odrazu Geometrická optika Zrcadlo v praxi	VI.7,8	4
Lom světla; zobrazení čočkami Lom světla. Zobrazení předmětu čočkami Optické vlastnosti oka Optické přístroje	VI.7,8	8
Rozklad světla Rozklad světla optickým hranolem	VI.8	4
Jaderná energie Atomová jádra Radioaktivita Využití jaderného záření Jaderné reakce Ochrana před zářením	VI.5	6
Země ve vesmíru Gravitační síla a pohyb planet Sluneční soustava, naše galaxie, hvězdy Kosmonautika	VII.1,2	6

1.8.2.5 Evaluace v předmětu

Evaluace ověřuje zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí.

Žáci jsou hodnoceni pomocí klasifikace, která používá pět klasifikačních stupňů a která může být doplněna slovním hodnocením.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, pomocí níž získává informace o zvládnutí dané problematiky, o dosaženém pokroku i o svých nedostacích. Nedílnou součástí je i návod, jak tyto nedostatky odstranit.

Známka z fyziky nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Ověřování očekávaných výstupů

Základem ověřování zvládnutí očekávaných výstupů je průběžné zjišťování dosažené úrovně vzdělávacích výsledků žáka. Je založeno na výsledcích krátkých písemných testů, ústního zkoušení, frontálního zkoušení a kontrolních prací po probrání tematického celku. Velký význam má i srovnávání znalostí žáků stejné věkové kategorie z různých škol. Toto srovnávání se děje prostřednictvím účasti a úspěšnosti v různých fyzikálních soutěžích – fyzikální olympiáda.

Ověřování kompetencí

Ověřování nárůstu klíčových kompetencí je velmi složité, protože na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Bude probíhat dvěma způsoby:

Vyučující stanoví a jasně zformuluje, co bude předmětem hodnocení v oblasti kompetencí a podle toho hodnocení provede.

V oblasti hodnocení kompetencí budou využívány služby institucí a firem, které se dlouhodobě zabývají testováním nárůstu kompetencí.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci

Hodnotí se:

vědomosti a dovednosti

postup práce a jeho přehlednost

aktivní přístup k zadaným úkolům

ústní projev – přesné vyjadřování a používání správné matematické terminologie

samostatnost při řešení úkolů

schopnost spolupráce s ostatními žáky během skupinové práce a jejich přínos pro skupinu

1.9 Chemie

1.9.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.9.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Chemie je samostatným vyučovacím předmětem. Předmět Chemie je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody, poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním zákonitostem.

Učivo obsahuje okruhy vymezené ve Školním vzdělávacím programu:

pozorování
pokus a bezpečnost práce
směsi
částicové složení látek a chemické prvky
chemické reakce
anorganické sloučeniny
organické sloučeniny
chemie a společnost

Vzdělávání v oblasti chemie, jako jedné z disciplín přírodních věd, vede žáka k potřebě klást si otázky o příčinách a průběhu přírodních dějů a hledat na ně odpovědi. Nedílnou součástí předmětu jsou hodiny laboratorních prací, v nichž se prakticky seznamuje se základními metodami zkoumání – pozorováním, měřením a experimentem a učí se získaná data správně vyhodnocovat.

Důraz je kladen jak na zvládnutí nezbytných teoretických znalostí, tak na problematiku ekologie, na uvědomění si přímé souvislosti mezi lidskou činností a stavem životního prostředí, závislosti člověka na přírodě a nutnosti její aktivní ochrany. Hodiny teoretické výuky i hodiny laboratorních cvičení umožní utvářet dovednosti vhodného chování v situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

Vedle probíraného učiva definovaného očekávanými výstupy budou u žáků rozvíjeny kompetence jejichž obsah je dán specifickým charakterem předmětu, zejména kompetence k učení, dále kompetence pracovní a k řešení problémů.

1.9.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině A. Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační formy práce vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.9.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

sekunda - 1 hodina (tj. 34 za rok)

tercie a kvarta - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.9.1.4 Organizace předmětu

Předmět je vyučován od sekundy. Výuka celé třídy probíhá v pracovních chemie, případně v jiné učebně. Pravidelně jsou zařazovány laboratorní práce, při kterých se třída dělí na polovinu.

V závislosti na probíraném učivu je možno využít tematicky zaměřené exkurze.

Jednotlivci nebo skupiny žáků se zúčastňují mimo výuku aktivit organizovaných např. Stanicí přírodovědců, nebo zpracovávají pod dohledem vyučujícího ve školní laboratoři mimo povinné vyučovací hodiny úlohy různých soutěží (KSICHT, chemická olympiáda).

1.9.2 Výchové a vzdělávací strategie

1.9.2.1 Metody výuky

Pro výuku chemie byl převzat systém "jedna ze čtyř", tedy tři hodiny standardní a jedna hodina A, případně kombinace "dvě z osmi" podle tematiky probíraného učiva.

Ve standardních hodinách je prioritou povinné učivo očekávaných výstupů, hodiny A budou především přímo rozvíjet kompetence žáka (k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní). Tomu budou přizpůsobeny i organizační formy výuky a používané metody práce. Níže uvádíme metody, z nichž bude vyučující vybírat pro konkrétní vyučovací hodinu ty, které jsou vhodné s ohledem na charakter probíraného učiva, situaci ve třídě a schopnosti žáků.

STANDARDNÍ HODINY:

V tradičním uspořádání hromadné a frontální výuky bude využívána především informačně- receptivní metoda. Předávání hotových informací žákům se realizuje formou výkladu, vysvětlováním, prací s tištěným textem (učebnice, pracovní listy). Pro větší názornost a motivaci žáků budou zařazovány demonstrační pokusy, praktické ukázky např. laboratorního skla nebo vzorků látek, ukázky modelů molekul a krystalických struktur. Výklad bude doplňován pomocí dalších zdrojů (např.

internetu, aplikací atd.) za využití digitálních technologií. Při probírání některých témat je vhodné použít metodu problémového výkladu.

Vlastní aktivitu budou mít možnost žáci projevit při opakování a prohlubování učiva. Ústní nebo písemné řešení učebních úloh formou samostatné či skupinové práce umožní hlubší osvojení učební látky.

HODINY A:

V hodinách A je rozhodující vlastní aktivita žáků. Žáci řeší samostatně nebo ve skupinách praktické nebo teoretické úlohy, učí se zacházet s laboratorními pomůckami a přístroji, používají samostatně učební texty i audiovizuální techniku. Tyto formy poskytují prostor pro rozvíjení individuálních schopností a zohledňují individuální odlišnosti jednotlivých žáků. Pro rozdělení třídy do skupin lze podle potřeby použít různá hlediska (pracovní tempo, schopnost spolupracovat, obtížnost činnosti atd.) a dosáhnout tak lepších výsledků. Významnou součástí hodin A je projektová výuka. Při zpracovávání projektů řeší žáci zajímavý a s praxí spojený úkol komplexního charakteru, jehož hlavním znakem je integrace předmětů za využití digitálních technologií. Důležitou součástí projektu je jeho prezentace a vyhodnocení. Žáci se učí vzájemně spolupracovat, řešit problémy, hodnotit sebe a ostatní, je zde rozvíjena jejich tvořivost.

Vedle krátkodobých individuálních nebo skupinových projektů budou projekty realizovány především prostřednictvím tzv. Gladiátorských her, tedy projektů pololetních.

V rámci školního systému "jedna ze čtyř" budou hodiny A realizovány následujícími druhy samostatných aktivit žáků:

laboratorní práce, při kterých se třída dělí na polovinu
praktické činnosti (jednoduché pokusy, vytváření pomůcek pro výuku)
samostatná či skupinová práce žáků s využitím pracovních listů, doplňovaček,
testů, křížovek, problémových úloh
didaktické hry, řešení modelových situací
zadání s využitím didaktické techniky a výukových programů
prezentace vlastních referátů a projektů
tematicky zaměřené exkurze

1.9.2.2 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují soubor předpokládaných vědomostí a dovedností. Žáci si klíčové kompetence osvojují v průběhu celého vzdělávání, zejména pak v hodinách A.

V předmětu Chemie budou rozvíjeny tyto klíčové kompetence:

Kompetence k učení

- představují schopnost žáka organizovat učení při samostatné i skupinové práci, efektivně získávat poznatky a kriticky přistupovat k různým zdrojům informací; tyto kompetence budou rozvíjeny během teoretické výuky předmětu i při praktických činnostech žáků v hodinách laboratorních prací

- žáci se učí získávat a zpracovávat informace, hledat souvislosti s již nabytými a využívat tyto vědomosti a zkušenosti při řešení zadaných úloh
- při výuce bude vedle výkladu učitele kladen důraz na práci s učebnicí
- a odbornou literaturou, budou využívány digitální technologie

Kompetence k řešení problémů

- přímo souvisí a navazují na kompetence k učení; žák se učí rozpoznat problém, objasnit jeho podstatu a navrhnout kroky vedoucí k jeho řešení; využívá při tom své individuální schopnosti a získané vědomosti a dovednosti.
- tyto kompetence budou rozvíjeny při samostatné i skupinové práci s textem, při řešení problémových úloh, využívány budou pracovní listy i výuková CD; v hodinách laboratorních prací se žáci učí prakticky ověřovat získané informace, nacházet různé alternativy řešení problémů, vyhodnocovat naměřená data a vyvozovat odpovídající závěry
- své schopnosti k řešení problémů mohou žáci rozvíjet a ověřovat při práci na tematicky zaměřených třídních nebo celoškolních projektech

Kompetence komunikativní

- zahrnují schopnost efektivně využívat dostupných prostředků komunikace, prakticky používat komunikativní dovednost; žák se učí porozumět a vyjadřovat informace různého typu slovně, matematicky, graficky; stručně a výstižně odpovídá na otázky, popisuje pozorované jevy v hodinách laboratorních prací, při demonstračních pokusech nebo prezentacích za využití digitálních technologií; později se učí vyjadřovat své vlastní názory a obhajovat a hodnotit výsledky své práce
- tyto kompetence budou rozvíjeny při komunikaci učitele a žáka, při komunikaci žáků navzájem i při kontaktu s veřejností (např. při prezentaci projektů); vždy je kladen důraz na vyjadřování spisovné vyjadřování v mateřském jazyce

Kompetence sociální a personální

- rozvoj těchto kompetencí bude součástí všech školních aktivit; zejména při práci ve skupinách v hodinách teoretické i praktické výuky se žák učí organizovat společnou činnost, přijímat odpovědnost za svoji práci i za práci ostatních; pozitivně bude hodnocena zejména vzájemná spolupráce, snaha pomoci druhým a tolerance k jiným názorům

Kompetence občanské

- tato oblast kompetencí navazuje na kompetence sociální a personální žáci jsou vedeni k zodpovědnému přístupu při plnění svých studijních povinností, stanovují si krátkodobé i perspektivní cíle a snaží se je uskutečňovat; v rámci zpracovávání referátů a projektů se učí zaujímat odpovědné postoje k sociálním, ekologickým i ekonomickým otázkám, učí se rozhodovat tak, aby svým chováním a jednáním neohrožovali sebe a jiné, přírodu a životní prostředí; zejména při skupinových aktivitách získávají žáci dovednosti nejefektivnějšího jednání a poskytnutí pomoci v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka

(např. při úniku škodlivých látek).

Kompetence pracovní

- utváření pracovních kompetencí bude realizováno především v hodinách laboratorních cvičení a při odborných exkurzích a besedách; žák si osvojuje základní laboratorní techniky, učí se používat laboratorní pomůcky a bezpečně pracovat s vybranými chemickými látkami; poznává jednoduché průmyslové technologie, seznamuje se s problematikou využívání přírodních zdrojů a těžby surovin; učí se chápat souvislosti mezi činností člověka a nutnou ochranou našeho přírodního a životního prostředí

Kompetence digitální

- ovládá běžně používaná digitální zařízení a aplikace; získává a vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah; využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci a zefektivnil kompetence k učení; při práci ve virtuálním prostředí dodržuje bezpečnost a jedná eticky.

1.9.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Aktivity v hodinách A slouží především k upevňování a procvičování učiva, učí žáky vnímat danou problematiku v širších souvislostech, vedou k přímému rozvoji kompetencí. Vedle výše uvedených kompetencí zde budou rozvíjeny především kompetence pracovní, sociální, komunikační a k řešení problémů.

Formy práce v hodinách A:

A - Laboratorní práce – výuka probíhá v odborné učebně vždy s polovinou třídy, důraz je kladen na dodržování pracovních postupů a zásad bezpečnosti práce, žáci postupují při práci podle předem stanoveného postupu, své výsledky zpracovávají pomocí digitálních technologií za využití programů nebo aplikací

B - Praktické činnosti – představují jednoduché práce s laboratorními pomůckami, chemickými látkami nebo stavebnicemi modelů částic, které budou realizovány jako skupinová činnost v rámci vyučovací hodiny s celou třídou v pracovní chemii (kratší samostatná aktivita, např. sestavení modelu molekuly)

C - Problémové úlohy – zahrnují soubor činností, kdy žák řeší úkoly zábavnou formou; budou zde využívány pracovní listy, křížovky, doplňovačky, různé didaktické hry (modifikované pexeso, AZ- kvíz...) nebo jiný vhodný způsob interaktivní činnosti (vypracování kvízových úloh pro ostatní skupiny apod.)

D - Práce s informačními zdroji – zahrnuje zpracování krátkého odborného textu, referátu nebo krátkodobého projektu; součástí úlohy je i prezentace poznatků vhodnou formou; žáci se učí pracovat s odbornou nebo vědecko-populární literaturou, internetem a využívat dostupnou digitální technologii, samostatně formulovat závěry a přednést a obhájit je před třídou

1.9.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy

I. POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

1. určování společných a rozdílných vlastností látek
2. bezpečné zacházení s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami, zhodnocení jejich rizikovosti, posouzení nebezpečnosti vybraných nebezpečných látek, se kterými žák dosud pracovat nesmí
3. vysvětlení nejefektivnějšího chování v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

II. SMĚSI

1. rozlišení směsi a chemické látky
2. výpočet složení roztoků, praktická příprava roztoku daného složení
3. vysvětlení základních faktorů ovlivňujících rozpouštění pevných látek
4. navržení postupu a praktické provedení oddělení složek směsí o známém složení, příklady
5. rozlišení různých druhů vod, příklady jejich výskytu a užití
6. uvedení příkladů znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navržení preventivních opatření a způsobů likvidace znečištění

III. ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

1. použití pojmu atom a molekula ve správných souvislostech
2. rozlišení chemických prvků a chemických sloučenin a použití pojmů ve správných souvislostech
3. orientace v periodické soustavě prvků, rozlišení vybraných kovů a nekovů a posouzení jejich možných vlastností

IV. CHEMICKÉ REAKCE

1. rozlišení výchozí látky a produktu chemických reakcí, uvedení příkladů prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnocení jejich využití
2. přečtení chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti výpočet hmotnosti výchozí látky nebo produktu
3. aplikace poznatků o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

V. ANORGANICKÉ SLOUČENINY

1. porovnání vlastností a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin a hydroxidů
2. vysvětlení vzniku kyselých dešťů, jejich vlivu na životní prostředí a opatření, kterými jim lze předcházet
3. orientace na stupnici pH, změření reakce roztoku univerzálním indikátorovým papírkem, příklady uplatňování neutralizace v praxi

VI. ORGANICKÉ SLOUČENINY

1. rozlišení nejjednodušších uhlovodíků, uvedení jejich zdrojů, vlastností a použití
2. zhodnocení užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvedení příklady produktů průmyslového zpracování ropy
3. rozlišení vybraných derivátů uhlovodíků, uvedení jejich zdrojů, vlastností a použití
4. orientace ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků a sacharidů
5. určení podmínek postačujících pro aktivní fotosyntézu
6. uvedení příkladů zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů

VII. CHEMIE A SPOLEČNOST

1. zhodnocení používání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
2. aplikace znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
3. orientace v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

SEKUNDA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		18
Pozorování, pokus a bezpečnost práce		6
Vlastnosti látek – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, teplota tání a varu	I.1	
Vliv vnějších podmínek na vlastnosti a stav látek	I.1	
Hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti	I.5, V.6, VII.2	
Zásady bezpečné práce – v laboratoři i v běžném životě	I.2	
Nebezpečné látky a přípravky – H-věty, P-věty, varovné značky a jejich význam	I.2	
Směsi		12
Směsi – různorodé, stejnorodé	II.1	
Roztoky – roztok nasycený a nenasycený, vyjadřování koncentrace roztoků	II.2	
Metody dělení směsí - usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace, chromatografie	II.3	
Voda - destilovaná, pitná, odpadní, výroba pitné vody, čistota vody	II.1,4	
Vzduch - složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva	II.1	

SEKUNDA - 2. pololetí

<u>II. POLOLETÍ</u> Částicové složení látek Molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích Prvky – názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků Periodická soustava prvků – skupiny a periody, protonové číslo Chemické sloučeniny – chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických sloučenin	III.1	16
	III.2	
	III.3	
	III.2	

TERCIE - 1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
<u>I. POLOLETÍ</u> Chemické reakce Zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost Klasifikace chemických reakcí – slučování, rozklad, reakce exotermní a endotermní Faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza Anorganické sloučeniny Oxidy – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů Sulfidy, halogenidy – vlastnosti a použití vybraných sloučenin Kyseliny a hydroxidy – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů Soli Názvosloví solí kyslíkatých a bezkyslíkatých kyselin		36
	IV.1,2	10
	IV.1,3	
	IV.3	
	V.1,2,3, VII.3	20
	VII.3	
	V.1,2,3, VII.3	
	V.1	26

TERCIE - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Hydrosoli, hydráty solí Neutralizace a další způsoby přípravy solí Vlastnosti a užití nejdůležitějších solí Průmyslová hnojiva Tepelně zpracovávané materiály - cement, vápno, sádra, keramika Chemické výpočty Výpočet koncentrace roztoků - hmotnostní zlomek Výpočty z chemických vzorců a rovnic Molární objem plynů	IV.1,2 IV.1,2, VII.3 V.1,2, VII.3 V.1,2, VII.3 IV.2	32 12

KVARTA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Redoxní děje Oxidace a redukce, určování oxidačních čísel prvků ve sloučenině nebo iontu Oxidační a redukční činidlo Řada reaktivity kovů Využití redoxních dějů Elektrolýza, galvanický článok Výroba kovů, koroze kovů Uhlovodíky Vlastnosti a použití v praxi významných alkanů, uhlovodíků s násobnými vazbami a aromatických uhlovodíků Paliva Ropa, uhlí, zemní plyn Průmyslově vyráběná paliva Výpočet koncentrace roztoků Ředění a směšování roztoků, příprava roztoku dané koncentrace Molární koncentrace, stechiometrické výpočty	IV.1,2 IV.1,2, VII.1,3 VI.1, VII.2 VI.1,2, VII.1,3 II.1,2,3 IV.2	36 8 8 10 3 7

KVARTA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		32
Deriváty uhlovodíků Vlastnosti a použití významných halogenderivátů, hydroxyderivátů, karbonylových sloučenin a karboxylových kyselin, neutralizace, esterifikace	VI.3	14
Přírodní látky Zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle	VI.4,5	8
Chemie a společnost Plasty a syntetická vlákna - vlastnosti, použití, likvidace Detergenty a pesticidy Léčiva a návykové látky Chemický průmysl v ČR - výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin	VII.3	6
Názvosloví anorganických sloučenin Dvouprvkové sloučeniny, hydroxidy, kyslíkaté a bezkyslíkaté kyseliny, soli	V.1	4

1.9.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP ZV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem písemného i ústního ověřování. Jde tedy o vcelku tradiční způsoby zkoušení jakými jsou testy, ústní zkoušení, frontální zkoušení, zkoušení zábavnou formou a soutěžemi i písemnými pracemi za větší časový úsek. Výsledky výše zmíněných ověřovacích metod mohou být formulovány různým způsobem, preferován je tradiční systém známkování. Toto známkování tvoří významný podklad při tvorbě klasifikace.

Vedle vnitřního hodnocení je pro školu velmi významné hodnocení vnější, vyplývající ze srovnání znalostí žáků různých škol. V tomto ohledu budeme pokračovat v již delší dobu trvajících aktivitách, kterých se zúčastňujeme.

Ověřování kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Vyučující stanoví dle své úvahy jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně stanoví, co považuje za klady a zápory a podle toho bude stanovovat známku.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V předmětu Chemie budou respektována pravidla uvedená v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i slovní hodnocení, známka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení. Zohledněný je fakt, že učení nemůže probíhat bez chyb.

1.10 Biologie

1.10.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.10.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Biologie je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené v RVP ZV (Obecná biologie a genetika; Biologie hub; Biologie rostlin; Biologie živočichů; Biologie člověka; Neživá příroda; Základy ekologie; Praktické poznávání přírody).

Tematický okruh Praktické poznávání přírody je v primě realizován především v hodinách volitelného oboru předmětu Člověk a svět práce – Úvod do laboratorních prací z fyziky, chemie a biologie.

Jedná se nejen o biologické obory, ale i základy geologických disciplín, které mají význam pro pochopení souvislostí mezi biotickými a abiotickými podmínkami života organismů během historického vývoje Země i dnes. Nezbytnou součástí předmětu jsou praktické metody poznávání přírody, realizované především při laboratorních pracích. Své místo má i seznámení s významnými biology a výsledky jejich práce. Vzdělávací obsah je aktualizován s ohledem na možnosti aplikace vědeckých objevů, které mohou vyvolat řadu etických problémů.

Je zachován tradiční přístup k systému organismů, ale pozornost je důsledně věnována vztahům a souvislostem v ekosystémech. Vysvětlována je závislost lidí na přírodních zdrojích i vliv stavu životního prostředí na jejich zdraví. Zdůrazňovány jsou principy udržitelného rozvoje, poznatky environmentalistiky, která se zabývá společenskými, technickými i ekonomickými problémy z hlediska životního prostředí. Tato témata jsou v sekundě, tercii a kvartě naplněním průřezového tématu Environmentální výchova.

V návaznosti na předmět Výchova ke zdraví je pozornost věnována výchově ke zdravému životnímu stylu i prevenci sociálně patologických jevů.

Předmět Biologie úzce souvisí s ostatními předměty oblasti Člověk a příroda (Chemie, Fyzika a Zeměpis).

1.10.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině A.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.10.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima - 1 hodina (tj. 34 za rok)

sekunda až kvarta - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.10.1.4 Organizace předmětu

Předmět je vyučován od primy. Výuka celé třídy probíhá obvykle v pracovně biologie nebo v kmenové třídě. Pracovna biologie je vybavena dataprojektorem a počítačem s možností připojení na internet. Vyhrazena jsou zde pracovní místa, upravená pro práci s mikroskopem.

Laboratorní práce, při kterých se dělí třída na dvě skupiny, jsou realizovány v rámci aplikačních hodin (hodiny A).

Vycházky do okolí školy lze organizovat v tradičních hodinách i v hodinách A. V rámci školního roku i ročníku jsou plánovány tematicky zaměřené **exkurze** (muzea, zoologická nebo botanická zahrada, naučné stezky).

Ochrana přírody a další tematické okruhy umožňují i na nižším stupni gymnázia zorganizovat v rámci vyučovacích hodin **besedy** či **semináře vedené odborníky**. Součástí výchovně vzdělávacího procesu v biologii mohou být i vhodně zvolená **filmová představení** nebo návštěvy **výstav**.

1.10.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Ve výuce biologie bude uplatněn systém střídání hodin standardních a hodin A, kdy jsou žáci aktivní po celou vyučovací hodinu – tzv. systém „jedna ze čtyř“.

1.10.2.1 Metody výuky

Ve standardních hodinách i v hodinách A bude realizována:

Frontální výuka - ta by ani v tradiční, tj. standardní výukové hodině, neměla převládat, i když její vhodné zařazení je nezbytné

Individualizovaná výuka - dává prostor k motivaci, k vlastnímu rozhodování i k zodpovědnosti; má svůj význam nejen v hodinách procvičování a aplikace poznatků, ale měla by se stát nepostradatelnou pro žáky se zvláštním zájmem o biologii

Diferencovaná, skupinová a kooperativní výuka - je chápána v hodinách biologie jako nejvyšší forma spolupráce žáků s učitelem i žáků ve skupinách; při ní jsou rozvíjeny nejen individuální schopnosti, návyky i dovednosti každého žáka, ale i jeho zodpovědnost za práci celé skupiny

Projektová výuka - představuje možnost využívat individuální i skupinovou práci žáků; ve svém důsledku je vedle samotného řešení úkolu přínosem i z hlediska vytváření kompetencí sociálních, personálních i občanských; realizace projektů bude především součástí školního programu Gladiátorské hry

Doplnit výuku lze i programy, které nabízí řada sdružení pro ekologickou výchovu. Využití těchto aktivit umožňuje realizovat mezipředmětové souvislosti i náměty z oblasti průřezových témat, především Environmentální výchovy.

Metody používané převážně ve standardních hodinách:

Informačně - receptivní metody

Jedná se o klasické metody, které předávají žákům hotové informace.

Realizují se **výkladem, vysvětlováním, popisem i pomocí tištěného textu** (učebnice, pracovní sešity). Tyto metody umožňují využívat učební pomůcky (obrazy, modely), demonstrační pokusy, poslech zvukových nahrávek, sledovat vhodné videoprogramy i využívat prezentace a programy na CD a DVD.

Výklad i vysvětlování přírodních jevů a zákonitostí je vhodné používat, pokud by samostatná práce žáků s informačními zdroji vedla k útržkovitým vědomostem bez pochopení souvislostí. To se především týká témat, která je možno na nižším stupni gymnázia vyučovat pouze zjednodušeně (např. fyziologie rostlin).

Typickými metodami pro biologii je **názorná demonstrace** přírodnin a přírodních jevů, **instruktáž** a informace o postupu (např. nácvik první pomoci), výjimečně i krátká přednáška. Svůj význam má i vhodně zařazené zajímavé **vyprávění**.

Klasické reproduktivní metody budou používány např. při opakování a aplikaci učiva (*ústní reprodukce, opakovací rozhovor, písemné i ústní řešení typových učebních úloh*).

Práce s informačními zdroji (učebnice, internet...) by měla být samozřejmou a výchozí metodou z hlediska rozvoje schopností, dovedností i návyků žáků.

Metody logických postupů (indukce, dedukce, postup analyticko-syntetický...) se žáci učí používat při řešení různých typů úkolů prezentovaných např. v pracovních listech.

Produktivní metody samostatného získávání nových poznatků - metoda **výzkumná** i metoda **heuristická**, se mohou uplatnit při individuální i skupinové práci žáků např. v průběhu projektu.

Problémové vyučování v biologii by mělo probíhat od přesného zadání problému učitelem k pochopení a formulaci žákem. Od práce žáka podle přesného návodu až k samostatnému návrhu řešení, ověření navrhovaného postupu a k interpretaci výsledků. Uplatnění má tato metoda v obou typech hodin.

Metody interaktivní výuky se často prolínají a navzájem doplňují. Jejich využití je možné i ve výuce biologie v obou uváděných typech hodin. Jedná se o **práci s textem**, která umožňuje lepší porozumění i přehledné zpracování. Metodou, která rozvíjí představivost a kreativitu je **brainstorming** (burza dobrých nápadů). Součástí těchto metod je často spontánní a především řízená **diskuse**.

Metody používané převážně v hodinách A:

Hodiny A zajišťují přímý rozvoj jednotlivých okruhů kompetencí, tj. kompetencí k učení, kompetencí k řešení problémů, kompetencí komunikativních, kompetencí sociálních a personálních, kompetencí občanských i kompetencí pracovních.

V souladu s ŠVP je hrou míněna organizovaná činnost, která žáky aktivizuje a vede k iniciativě, komunikaci, řešení problémů, samostatné práci, ale zároveň působí zábavně a dovednosti předává skrytým způsobem.

Aktivity jsou zaměřeny na práci s přírodninami (rostlinami, živočichy, nerosty i horninami), s jejich preparáty a modely. Vhodné jsou různé formy soutěží, při kterých žáci zábavnou formou řeší problémy a učí se komunikaci.

Osvojení **metod poznávání přírody** (*pozorování, experiment, preparace přírodnin, práce s klíči a atlasy*) je předpokladem k pochopení zákonitostí přírodních dějů.

Proto část hodin A v sekundě, tercii a v kvartě bude realizována formou laboratorních prací. Základní vědomosti, návyky a dovednosti z oblasti experimentálních postupů a metod (např. základy práce s mikroskopem) budou u žáků rozvíjeny již od primy.

V tomto typu hodin budou dále realizovány i univerzálně použitelné aktivizující **didaktické hry** (rozhodovací hry, kvízy, doplňovačky, různé typy soutěží).

Hodiny A jsou pro žáky možností jak uplatnit iniciativu a kreativitu. V návaznosti na tematické zaměření výuky ve standardních hodinách si mohou připravit aktivity, které znají ze své zájmové činnosti a které se mohou pro svou soutěživou a zábavnou formu stát součástí hodin A.

1.10.2.2 Klíčové kompetence

Dále následují přístupy k rozvíjení kompetencí, které budou uplatňovány v tradičních hodinách a v hodinách A.

Kompetence k učení

- tyto schopnosti a dovednosti budou rozvíjeny nejen během teoretické výuky předmětu, ale také s ohledem na využívání základních metod práce v biologii tj. při pozorování a vlastní experimentální práci; jejich předpokladem je naučit žáky získávat informace; proto je důraz kladen na samostatnou práci s učebnicí, s odbornou literaturou a s časopisy i na zvládnutí principů práce s klíči a atlasy organismů
- nezbytnou součástí v průběhu utváření těchto kompetencí je vhodné využívání televize, rozhlasu i rodinného zázemí; stále větší význam z hlediska získávání aktuálních informací nejen v biologii nabývá i dovednost žáků využít internet a orientovat se na webových stránkách; dále bude věnována pozornost třídění a vyhodnocování získaných informací včetně jejich správné citace a interpretace pro případ zařazení do vlastní práce (referáty, projekty); důraz bude kladen na pochopení a správné používání terminologie

Kompetence k řešení problémů

- kompetence k řešení problémů navazují na předchozí okruh kompetencí k učení; schopnost formulovat problém, navrhnout jeho řešení a interpretovat výsledky souvisí s vyhledáváním informací a jejich zpracováním
- žáci budou vedeni k dovednosti zpracovávat údaje a informace získané během studia, při pozorování v přírodě, při exkurzích i v průběhu vlastních experimentů
- výchozí bude jejich orientace v učebních textech a následné řešení nejprve dílčích úkolů v tematicky zaměřených pracovních listech; postupně budou formulovat i řešit samostatné úkoly; neopomenutelná je schopnost zpracovávat a třídit údaje (např. sestavovat grafy) i schopnost jejich správné interpretace a využití při řešení daného problému
- nezbytné je učit žáky chápat mezipředmětové respektive mezioborové souvislosti; podle vlastního zájmu budou mít možnost pracovat na projektech zaměřených na aktuální problematiku (např. ochrany organismů, ekologie a etologie živočichů)

Kompetence komunikativní

- vytváření těchto kompetencí bude uplatňováno na všech úrovních komunikace učitele se žáky a zejména s ohledem na vzájemnou komunikaci mezi žáky i z hlediska jejich dalších kontaktů s širší veřejností; od dovednosti souvisle, plynule, stručně a výstižně odpovídat na zadané otázky, schopnosti popisovat pozorované jevy v přírodě, formulovat výsledky jednoduchých experimentů až po schopnost vyjadřovat vlastní názory a prezentovat výsledky své práce; vždy bude kladen důraz na spisovné vyjadřování v mateřském jazyce
- tyto schopnosti, návyky a dovednosti budou také rozvíjeny během diskusí, referátů, besed na aktuální téma (genomika a etické problémy, využívání GMO, biodiverzita apod.)

Kompetence sociální a personální

- rozvoj sociálních a personálních kompetencí bude součástí všech školních i mimoškolních aktivit organizovaných v rámci biologického vzdělávání
- během práce ve skupinách (hry, laboratorní práce, projekty) bude uplatňována snaha zapojit všechny členy skupiny, hodnotit pokud možno kladně jejich vzájemnou spolupráci i jejich individuální přínos pro skupinovou práci
- během diskusí se budou žáci učit respektovat názory druhých, vyjadřovat se odpovídající a kultivovanou formou i v případě odlišného názoru na daný problém

Kompetence občanské

- tato oblast kompetencí souvisí s kompetencemi sociálními a personálními; žáci v tomto smyslu budou vedeni k empatii vůči ostatním lidem; důležité je nejen vytvářet postoje, ale i rozvíjet praktické dovednosti; v návaznosti na Výchovu ke zdraví se jedná např. o rozšiřování dovedností i znalostí v poskytování první pomoci při úrazech, nácvik chování v případě různých krizových situacích (např. při živelních pohromách)
- další oblastí v rámci občanských kompetencí je vytváření právního vědomí žáků (ochrana organismů, právo na zdravé životní prostředí, problematika využívání geneticky modifikovaných organismů)

Kompetence pracovní

- utváření pracovních kompetencí bude realizováno především při praktických cvičeních, tj. laboratorních pracích, důsledným dodržováním pravidel bezpečnosti a utvářením správných pracovních návyků; jedná se např. o práci s lupou, mikroskopem a přípravu mikroskopických preparátů; v rámci aplikovaných biologických i geologických oborů jde o seznámení s pracovními aktivitami v zemědělství, lesnictví i s problematikou ochrany přírody, s těžbou a využíváním surovin, s využíváním alternativních zdrojů energie; z tohoto hlediska se uplatní např. exkurze, besedy s odborníky, referáty popř. i samostatné projekty žáků

Kompetence digitální

- ovládat a běžně používat digitální sondy a přístroje, s kterými pracovali v průběhu laboratorních prací; umět propojit čidla s tabletem či s počítačem a za pomoci softwaru dokázat odečítat a zpracovávat naměřená data (např. Vernier)
- aktivně vyhledávat a kriticky posuzovat informace a digitální obsah, informace využívat k plnění úkolů (např. k tvorbě referátů)
- umět používat MS office (strukturovaný text v MS Word, prezentaci v prostředí MS Power Point)
- schopni vytvořit myšlenkovou mapu v některém z volně dostupných programů
- v rámci projektů a skupinových úkolů aktivně pracovat se sdílenými dokumenty
- chápat význam technologií pro biologii a vědu obecně
- mít povědomí o bezpečnosti práce na internetu
- při práci s internetovými zdroji jednat eticky, správně používat dostupné informace a chápat význam pojmu autorství
- aktivně, podle potřeby v rámci distanční i běžné výuky, používat prostředí učebny Google Classroom

1.10.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Aktivity v předmětu Biologie je možné rozlišit podle místa jejich konání na aktivity v učebně biologie (popř. v kmenové třídě) a aktivity, které se realizují v přírodě.

A- AKTIVITY V UČEBNĚ

Laboratorní práce (LP)

Jedna třetina hodin A bude realizována formou laboratorních prací. Ty budou organizovány jako individuální nebo skupinová činnost žáků, vždy s důrazem na dodržování pravidel bezpečnosti.

Obsah laboratorních prací bude specifikován pro jednotlivé ročníky s ohledem na možnost využití dostupného materiálu i s ohledem na schopnosti žáků. Při laboratorních pracích jsou rozvíjeny především kompetence pracovní.

Univerzální didaktické hry

Aktivity jsou použitelné téměř pro každé téma. Většinu z nich mohou hrát žáci ve skupinách i jednotlivě. Zadávány jsou formou pracovních listů, didakticky modifikovaných společenských her nebo jiným nápaditým a zábavným způsobem.

Podle svého zaměření vedou k rozvíjení kompetencí komunikativních, sociálních a především k rozvíjení kompetencí k řešení problémů. Aktivitu je vhodné organizovat jako **soutěže**, které žáky aktivizují a motivují.

Příkladem jsou:

Rozhodovací hry

Pro každou skupinu jsou k dispozici např. sady kartiček. Úkolem je tyto kartičky roztřídit, klasifikovat nebo přiřadit k sobě. Hru lze využít k ověřování znalostí (př. třídění hornin na vyvřelé, usazené a přeměněné).

Jinou variantou je, že hráči k uspořádané řadě číselných údajů přiřazují odpovídající položky. Jedná se o soubor přiřazovacích úloh nejrozličnějšího obsahu (např. data a významné objevy v biologii).

Kvízy

Tematicky zaměřené kvízy mohou řešit písemnou i ústní formou jednotlivci nebo skupiny. Otázky zadává učitel nebo je tvoří žáci. Před začátkem je nutno dohodnout pravidla a způsob bodování.

Variantou této aktivity je *obrázkový kvíz*, při kterém má hráč k obrázkům několik alternativních interpretací, ale jen jedna je správná. HRA nejen rozšiřuje vědomosti, ale učí žáky i velmi pozorně se dívat a vede k úsilí integrovat útržky nejrozličnějších informací a paměťových stop v mozku.

Inspirací mohou být i televizní soutěže jako je např. A-Z kvíz nebo Kufr.

Hra na soudce

Tato HRA je příkladem aktivity, která umožňuje žákům, aby se podíleli na hodnocení spolužáků.

Účastníci jsou zapojeni do aktivity buď jako soutěžící, kteří se připravují vystoupit se svou prací (referát, prezentace projektu, seminární práce), nebo jako soudci, kteří výkon soutěžících hodnotí. Předem jsou stanovena pravidla chování i kritéria hodnocení. Po prezentaci práce diskutují soudci o tom, jak výkon ocení. Musí jasně vyjádřit, co se jim líbilo a navrhnout jednu věc, kterou by bylo možné zlepšit.

Aktivity s informačními zdroji

Při těchto hrách jde o individuální i skupinové aktivity v rámci krátkodobých projektů, zadaných referátů nebo seminárních prací. Žáci řeší problémy z oblasti biologie i ekologie. Využívají odborné texty, atlasy, určovací klíče i internet. Své poznatky nebo návrhy na řešení prezentují ostatním, např. Rozšiřování invazních rostlin a jejich vliv na člověka.

V průběhu hodin A realizovaných ve třídě budou učitelé využívat dostupnou audiovizuální techniku (videokazety, CD, DVD) s vhodnými ukázkami či prezentacemi. V učebně biologie je instalován dataprojektor a internet. Kabinet biologie je vybaven CD z oblasti botaniky, zoologie, antropologie, geologie i ekologie. Součástí těchto CD jsou testové úlohy, které mohou být využity k opakování probraného učiva ve standardní hodině i v hodině A.

Realizace aktivit je zároveň přípravou žáků na vlastní aktivní práci ve školním projektu Gladiátorských her, které budou realizovány od sekundy na konci každého pololetí (podrobněji viz Obecná část ŠVP pro G1).

B - AKTIVITY V PŘÍRODĚ

Tyto aktivity budou probíhat především v primě během pobytu na škole v přírodě. Realizované budou formou soutěží jednotlivců a skupin se zaměřením na poznávání rostlin a živočichů a ochranu přírody navštívených ekosystémů. Zařazení těchto aktivit bude i s ohledem na další předměty – Zeměpis, Výchova ke zdraví (orientace v přírodě, zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných situacích v krajině).

Uvedené třídění není absolutní. Některé didaktické hry je možné realizovat v učebně i v přírodě (např. laboratorní práci věnované vlastnostem půdy může předcházet odebrání vzorků z přírody; soutěže lze organizovat i mimo učebnu). V hodinách A mohou být také využity náměty získané např. ve spolupráci se zoologickou a botanickou zahradou (např. tematické pracovní listy, krátkodobé projekty). Aktivity mohou být součástí exkurze (zaměřené např. na ochranu živočichů) nebo na ni navazovat. Podstatné je, že vhodně zvolené aktivity mohou zapojovat žáky velmi intenzívně do výuky a přimět je k soustředění, jakého lze těžko dosáhnout jinou metodou. Při vhodné motivaci mohou vzbudit i jejich zájem o další studium. Hlavním cílem ale je rozvíjet u nich kompetenční dovednosti z nichž podstatnou roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

1.10.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy

I. OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

1. rozlišit základní projevy a podmínky života, orientovat se v daném přehledu vývoje organismů
2. popsat základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasnit funkci základních organel
3. rozpoznat, porovnat a objasnit funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů
4. třídit organismy a zařadit vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
5. vysvětlit podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho významu z hlediska dědičnosti
6. uvést příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů
7. uvést na příkladech z běžného života významu virů a bakterií v přírodě i pro člověka

II. BIOLOGIE HUB

1. rozpoznat naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovnat je podle charakteristických znaků
2. vysvětlit různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
3. objasnit funkci dvou organismů ve stélce lišejníků

III. BIOLOGIE ROSTLIN

1. odvodit na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
2. porovnat vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvést praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
3. vysvětlit princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
4. rozlišit základní systematické skupiny rostlin a určit jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
5. odvodit na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

IV. BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

1. porovnat základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlit funkci jednotlivých orgánů
2. rozlišit a porovnat jednotlivé skupiny živočichů, určit vybrané živočichy, zařadit je do hlavních taxonomických skupin

3. odvodit na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasnit jejich způsobu života a přizpůsobení danému prostředí
4. zhodnotit význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňovat zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

V. BIOLOGIE ČLOVĚKA

1. určit polohu a objasnit stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlit jejich vztahy
2. orientovat se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
3. objasnit vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
4. rozlišit příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňovat zásady jejich prevence a léčby, objasnit význam zdravého způsobu života
5. aplikovat první pomoc při poranění a jiném poškození těla

VI. NEŽIVÁ PŘÍRODA

1. objasnit vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
2. rozpoznat podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
3. rozlišit důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
4. porovnat význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišovat hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
5. rozlišit jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
6. uvést význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizovat mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními vlivy, jejich doprovodné jevy možné dopady i ochranu před nimi

VII. ZÁKLADY EKOLOGIE

1. uvést příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
2. rozlišit a uvést příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasnit na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
3. vysvětlit podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotit jejich význam
4. uvést příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

VIII. PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

1. aplikovat praktické metody poznávání přírody
2. dodržovat základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody

IX. ZÁKLADNÍ PODMÍNKY ŽIVOTA (ENV)

1. uvědomovat si podmínky života organismů a nutnost ochrany ohrožených druhů
2. porozumět souvislostem v biosféře a vztahům člověka a prostředí

PRIMA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Obecná biologie		12
Vznik života	<i>I.1</i>	
Charakteristika organismů	<i>I.1, 2, 4</i>	
Prokaryotní organismy	<i>I.6</i>	
Viry	<i>I.6</i>	
Metody poznávání přírody		
Ekologie, PT: ENV		
Ekosystém	<i>VII.1,2,3,4</i>	
Ochrana přírody	<i>IX.1</i>	
Biologie hub a rostlin, PT: ENV	<i>VIII.1,2; IX.1</i>	6
Nižší rostliny	<i>I.2, III.3, 4,; VII.1</i>	

PRIMA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Biologie hub a rostlin, PT: ENV	<i>VIII.1; IX.1</i>	3
Houby	<i>II.1, 2</i>	
Lišejníky	<i>II.3</i>	
Biologie živočichů, PT: ENV	<i>IV.1, 2, 3, 4; VIII.1; IX.1</i>	13
Charakteristika živočichů		
Prvoci		
Žahavci		
Ploštěnci		
Hlísti		
Měkkýši		
Kroužkovci		

SEKUNDA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Biologie živočichů, PT: ENV	IX.1	20
Členovci (korýši, pavoukovi, hmyz)	IV.1,2,3,4	
Ostnokožci	IV.1,2,3,4	
Strunatci		16
Obratlovci		
Ryby. Obojživelníci. Plazi	IV.1,2,3,4; VII.1,2,3,4	
Laboratorní práce	VIII.1	

SEKUNDA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Obratlovci		8
Ptáci	IV.1,2,3,4; VII.1,2,3,4	
Biologie vyšších rostlin, PT: ENV	IX.1	24
Anatomie, morfologie a fyziologie rostlin	III.1,2,3	
Rostliny a prostředí	VII.1	
Mechorosty. Kapradorosty	III.4	
Nahosemenné rostliny	III.4	
Krytosemenné rostliny	III.4	
Ekologie rostlin	VII.1,2,3,4	
Laboratorní práce	VIII.1	

TERCIE - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Biologie živočichů, PT: ENV		18
Obratlovci	<i>IX.1</i>	
Savci	<i>IV.1,2,3,4; VII.1,2,3,4</i>	
Biologie člověka		18
Fylogeneze	<i>V.2</i>	
Anatomie a fyziologie	<i>V.1</i>	
Výchova ke zdraví – nemoci, úrazy a prevence	<i>V.4</i>	
Laboratorní práce	<i>VIII.1</i>	

TERCIE - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Biologie člověka, PT: ENV		26
Anatomie a fyziologie	<i>V.1</i>	
Výchova ke zdraví – nemoci, úrazy a prevence, epidemie	<i>V.4,5</i>	
Ontogeneze	<i>V.3</i>	
Laboratorní práce	<i>VIII.1</i>	
Obecná biologie a genetika		6
Dědičnost a proměnlivost organismů	<i>I.5,6</i>	
Základní struktura života	<i>I.2,3</i>	
Význam a zásady třídění organismů	<i>I.1</i>	

KVARTA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Neživá příroda, PT: ENV	IX.2	34
Geologické vědy		
Mineralogie	VI.1	
Horniny, horninový cyklus	VI.1	
Stavba Země (opakování)		
Vnitřní geologické procesy	VI.2	
Magmatické, sedimentární a metamorfované horniny	VI.1	
Laboratorní práce	VIII.1	

KVARTA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Neživá příroda, PT: ENV	VII.4; IX.2	32
Vnější geologické procesy	VI.2	
Půda	VI.3	
Podnebí a počasí ve vztahu k životu (význam vody, teploty, atmosféry; vliv znečištěného ovzduší a klimatických změn na organismy; ochrana a využití přírodních zdrojů)	VI.4	
Mimořádné události způsobené přírodními vlivy (voda, vítr, sníh, ochrana před nimi a výskyt v ČR)	VI.4	
Vývoj zemské kůry a organismů na Zemi	IX.1	
Laboratorní práce	VIII.1	

1.10.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP ZV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem písemného i ústního ověřování. Jde tedy o vcelku tradiční způsoby zkoušení jakými jsou testy, ústní zkoušení, frontální zkoušení, zkoušení zábavnou formou a soutěžemi i písemnými pracemi za větší časový úsek. Výsledky výše zmíněných ověřovacích metod mohou být formulovány různým způsobem, preferován je tradiční systém známkování. Toto známkování tvoří významný podklad při tvorbě klasifikace.

Vedle vnitřního hodnocení je pro školu velmi významné hodnocení vnější vyplývající ze srovnání znalostí žáků různých škol. V tomto ohledu budeme pokračovat v již delší dobu trvajících aktivitách, kterých se zúčastňujeme.

Ověřování kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Vyučující stanoví dle své úvahy jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje co považuje za klady a zápory a podle toho bude stanovovat známku.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V rámci předmětu Biologie budou respektována pravidla klasifikace uvedené v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení. Zámka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

vědomosti a dovednosti
aktivní přístup k zadaným úkolům
samostatnost při řešení úkolů
ústní projev, používání terminologie předmětu
schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
schopnost autoevaluace

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení. Zohledněný je fakt, že učení nemůže probíhat bez chyb.

1.11 Zeměpis

1.11.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.11.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Zeměpis patří k tradičním vyučovacím předmětům a je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Žáci si v něm osvojují současný systém poznatků z různých oborů geografie (fyzické, sociální a regionální). Podstatným úkolem školního zeměpisu je integrace poznatků z oborů přírodovědných a společenských (dějepisu, biologie, občanské výchovy, fyziky), formování dovedností a postojů, které člověk potřebuje k získání uceleného pohledu na svět. Žáci získají určité geografické vědomosti, dovednosti a návyky, učí se klást geografické otázky: Proč? Kde? Jaké jsou souvislosti jevu? Jaké jsou vztahy geografických objektů? Osvojí si dovednosti získávat, zpracovávat a hodnotit geografické informace. Rozvinou své myšlení, zformují si své názory a postoje.

Zeměpis přispěje k pochopení propojenosti přírodního systému a zákonitostí, které zde fungují. Zároveň žáci poznají závislost člověka na přírodě a nutnost udržet rovnováhu krajinné sféry pro zachování existence všech živých organismů včetně člověka, seznámí se s principy trvale udržitelného rozvoje. Zeměpis navíc žákům pomůže odhalit souvislosti současných událostí a přispět k jejich pochopení. Důležité je i umístění různých jevů v prostoru; ať v blízkém okolí, regionu, ČR, kontinentu či z pohledu celosvětového.

Geografické informace jsou podstatné v mnoha oblastech lidské činnosti: územní plánování a regionální rozvoj (včetně lokalizace různých typů podniků, budování dopravní infrastruktury...), urbanismus, ochrana a tvorba krajiny a životního prostředí, ekonomie, žurnalistika, politika.

Mezipředmětově je zeměpis provázán hlavně v primě, kdy se učivo o vesmíru týká zároveň ještě fyziky a biologie. S biologií se prolíná i téma geologie a geomorfologie. V občanské výchově navazuje na zeměpis znalost místního regionu a učivo o různých společenských jevech. Téma ekologie by se mělo týkat všech předmětů a vytváří se zde prostor pro celoškolní projekt.

Z podstaty předmětu vyplývají četné mezipředmětové vazby. Například: zeměpis je v primě propojen učivem o vesmíru zároveň s fyzikou a biologií (vesmír). S biologií se prolínají i témata geologie, geomorfologie a biosféra. V občanské výchově navazuje na zeměpis znalost místního regionu a učivo o různých společenských jevech. Téma ekologie by se mělo týkat všech předmětů. Proto zeměpis obsahuje i mnohá průřezová témata, která jsou zařazena nejen jako zvláštní tematické okruhy, ale rovněž jsou začleněna i průběžně do ostatních tematických okruhů (například Ochrana přírody a krajiny).

1.11.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace je vyučovací hodina. Mezi další možné formy patří: besedy, exkurze, praktický pohyb a orientace v terénu (při škole v přírodě...), projekty, diskuzní dílny, tematicky zaměřené týdny, prezentace pro rodiče.

V souladu s pojetím ŠVP (systém „jedna ze čtyř, resp. „dvě z osmi“) bude realizována výuka ve třech hodinách standardních střídaných jednou hodinou A. Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i hodinách A budou upřednostňovány aktivizační metody práce vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí prostřednictvím aktivní práce žáků v průběhu celé hodiny.

1.11.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima, kvarta - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

sekunda, tercie - 1 hodina (tj. 34 za rok)

1.11.1.4 Organizace předmětu

Předmět je vyučován od primy. Výuky se běžně účastní celá třída současně. Výuka probíhá převážně v učebně zeměpisu. Průběžně je možnost využívání multimediálních učeben s dataprojektorem.

Část výuky je realizována v terénu (ŠvP, LVK, zahraniční zájezdy apod.). Hlavní důraz je při těchto akcích kladen na orientaci v terénu, práci s mapou, chování a pohyb v přírodě, vztahy v kolektivu.

1.11.2 Výchové a vzdělávací strategie

1.11.2.1 Metody výuky

Kooperativní vyučování - vytváří návyk přijímat společný cíl; je tolerantní vůči individuální i skupinové odlišnosti; prostřednictvím jednotlivců dosahuje cílů a není hodnocení na lepší a horší; vytváří pocit spoluzodpovědnosti za výsledky celé skupiny; kooperaci lze chápat jako protiklad k soupeření; v rámci výuky řeší skupiny stejné úkoly a výsledky pak porovnávají a diskutují nad nimi, nebo má každá skupina odlišný úkol jenž tvoří součást širšího zadání

Interaktivní výuka - probíhá za spoluúčasti pedagogů a žáků na principu spolupráce; žák je aktivním subjektem; úloha učitele je usnadňovat, napomáhat, podporovat, usměrňovat diskuse; žák je chápán jako zdroj nápadů, myšlenek, kreativity; podněcuje vyjadřování vlastních názorů a myšlenek

Kritické myšlení - každý žák má příležitost si uvědomit, co již o daném tématu ví, formuluje to, co neví a potřebuje vědět, aby mohl zaujmout stanovisko nebo nalézt řešení; využívá se metoda hypotéz, otázek; nové informace, které přicházejí v další části hodiny, se pak napojují na formulované neznalosti a dochází k pochopení látky a trvalejšímu zapamatování; ve fázi reflexe se zjišťuje, čemu žáci porozuměli a čemu ne.

Myšlenkové mapy

V jedné vyučovací hodině A využijeme metod, které budou více rozvíjet klíčové kompetence, např. projekty, didaktické hry, referáty, besedy, exkurze, práce se statistickými údaji, diskusní dílny, pracovní listy, prezentace pro rodiče, heuristická metoda, statistické metody (čtení a sestavování grafů a tabulek).

1.11.2.2 Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- žák dokáže efektivně volit vhodné způsoby a metody, je schopen samostatně plánovat a organizovat vlastní učení, má zájem o další sebevzdělávání
- získané informace využívá tvůrčím způsobem a to jak v procesu učení, tak i v běžném životě
- za účelem získávání komplexnějšího pohledu na svět využívá všech dostupných informačních zdrojů (internet, CD, DVD, noviny, časopisy aj.)
- operuje s obecně užívanými zeměpisnými termíny
- uvádí učivo do souvislosti s každodenním životem
- samostatně pozoruje život kolem nás, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry
- exkurze – využívá školních poznatků, získává nové
- soutěže - olympiády, SOČ
- konzultuje s vyučujícím
- vyhledává poznatky v různých zdrojích, jejich správná citace

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- žák využije informací k vhodnému řešení problému, nachází různé varianty řešení, užívá logické, matematické a empirické postupy; využitelnými metodami jsou např. zpracování a čtení statistických údajů, tabulek, grafů

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- při prezentaci musí žák formulovat své myšlenky a názory, musí se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- při diskuzích musí naslouchat spolužákům a reagovat na jejich argumenty
- dokáže obhájit svůj názor

Pro rozvíjení této kompetence zařazujeme projekty, diskusní dílny a referáty, samostatné či skupinové úkoly v rámci kooperačního vyučování.

Kompetence sociální a personální

Tato kompetence je rozvíjena při práci ve skupinách (kooperativní vyučování), kde žák spolupracuje se spolužáky při řešení daného úkolu, a následně při prezentaci před kolektivem, případně při mimoškolních aktivitách (Školní klub, kurzy, poznávací zájezdy, výměnné pobyty).

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- žák kriticky posuzuje práci ostatních, čerpá z ní poučení, učí se vzájemnému respektu a spolupráci
- žák v případě potřeby poskytuje pomoc nebo o ni sám požádá

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- rozvíjí kontakt se spolužáky, pedagogy, ostatními zaměstnanci školy; dodržuje pravidla při skupinové práci, při řešení projektů
- ocení kulturní a historické dědictví, respektuje zvláštnosti jiných kultur

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- znalosti a dovednosti získané při studiu žák využívá prakticky i v reálném životě (orientace mapy, čtení mapy, cestování podle mapy, práce s buzolou, stanovení optimální pochodové trasy, příprava výletu, zájezdu, čtení v katastrálních mapách, orientace v politické a hospodářské situaci jednotlivých států, fiktivní cestovní kancelář a její nabídka, pravidla pro lokalizaci firem, využívání statistických údajů, grafů, tabulek)
- Realizuje se i na škole v přírodě, kurzech, školních poznávacích zájezdech

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělání by žák měl dosáhnout následujícího:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít

- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

1.11.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

V hodinách výuky zeměpisu je aktivizační jednotkou, která přímo rozvíjí kompetence, hodina A. Klíčové kompetence zahrnují schopnosti, dovednosti, postoje, hodnoty a další charakteristiky osobnosti, které umožňují jednat adekvátně a efektivně v životních situacích.

K podpoře jejich rozvoje přispívá také změna stylu výuky, protože kompetence jsou založeny na aktivitách, nikoli pouze na vědomostech. Schopnost řešit problémy, kreativita, zdůvodňování a hodnocení, učení se, kooperace a komunikace, schopnost nést odpovědnost nestojí vedle sebe izolovaně, ale stále se potkávají a jsou součástí celého procesu vzdělávání.

Metody využívané v hodinách A by měly přinášet mnohem více radosti z učení a tím přispět i k hlubšímu upevnění učiva, než je tomu u tradičních metod.

Druhy aktivit v hodinách zeměpisu:

A - skupinové vyučování – skupina má určitý počet členů (ideální je počet tří žáků), jde o řešení zadaného úkolu, problému

shodná práce skupin – stejná úloha k řešení

rozdělená práce – jiné úkoly v rámci jednoho tématu

paralelní práce – vždy dvě skupiny mají stejné zadání, výsledky se prezentují a následně diskutují

B - simulační hry – rozvíjejí komunikaci, vyjadřovací schopnosti, kooperaci aj. hra na učitele

na cestovní kancelář

na zařízení pro ochranu přírody atd.

C - práce na stanovištích – volba pracovních postupů a operací, práce ve dvojicích; po vykonání práce všech skupin na stanovištích si práce mezi sebou dvojice vymění a navzájem vyhodnotí

D - intuitivní hry (metoda brainstormingu) – možnost kreativních přístupů, provokuje proces myšlení

hra na ABC – učitel přednese problém (např. kácení deštných pralesů), nenaznačí řešení; každý žák vysloví všechny nápady, které zaznamená pod písmeno abecedy, na které slovo začíná, příspěvky se nekomentují, nekritizují

E - práce s počítačem – výuková CD

F - terénní geografická výuka v místní krajině, zeměpisné tematické exkurze (Národní muzeum, Náprstkovo muzeum atd.)

G - průběžné sledování a kritické hodnocení zpravodajských relací s tematikou: mezinárodní spolupráce ve vesmíru
vliv člověka na životní prostředí

rozvoj cestovního ruchu v zemích Asie a Afriky

H - využívání tematických článků z časopisů (Geografické rozhledy, Lidé a země, Vesmír apod.) a cestopisů
třídní diskuse
referáty

I - krátkodobý školní projekt skupin žáků s využitím různých materiálů a podkladů (internet, časopisy, mapy, literatura)
realie vybraných oblastí
příprava konference států vyvážejících ropu
jednání o změně v územním plánu obce

J - SWOT analýza

ochrana přírody v městské části Praha 20

trasa silničního obchvatu kolem školy

K - práce se statistickými materiály – grafy, tabulky, příručky (statistické ročenky, Poznáváme svět v číslech, Školní atlas dnešního světa), tematické atlasové mapy
vyhledávání a přiměřená analýza dat např.
demografické charakteristiky, rozložení obyvatelstva a rozdíl HDP mezi makroregiony Severu a Jihu, vývoj produkce potravin, výroba a spotřeba elektřiny apod.

L - celoroční zeměpisný projekt

program o Africe s využitím audiovizuální techniky

zatmění Slunce a Měsíce v posledních 50 letech

tsunami

M - celotřídní debaty (moderátor, debatující, pravidla debaty)

Ropa nad zlato?

Voda

Lesy na Zemi aj.

N - kvízy, křížovky, osmisměrky, doplňovačky

O - hry televizního typu (Kufr, Milionář aj.)

1.11.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy

I. PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

1. prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
2. rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
3. porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

II. GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

1. organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
2. používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii

III. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

1. porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny
2. uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
3. uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

IV. REGIONY SVĚTA

1. lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zón
2. porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
3. zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

V. SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

1. posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace
2. posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
3. zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
4. porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit

5. porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
6. lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

VI. ČESKÁ REPUBLIKA

1. vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
2. hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
3. hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
4. lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
5. uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

VII. TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

1. ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
2. aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
3. uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných situacích v krajině

VIII. PRŮŘEZOVÉ TÉMA VÝCHOVA K MYŠLENÍ V GLOBÁLNÍCH A EVROPSKÝCH SOUVISLOSTECH

1. porozumí sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
2. porozumí vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
3. srovnává projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nachází společné znaky a odlišnosti a hodnotí je v širších souvislostech
4. orientuje se v evropském prostředí a v otevřeném evropském prostoru
5. racionálně uvažuje, projevuje a koriguje emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání
6. obohacuje si pohledy na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
7. staví se k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
8. staví se pozitivně k jinakosti a kulturní rozmanitosti
9. staví se pozitivně k tradičním evropským hodnotám
10. osvojuje si vzorce chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost
11. překonává stereotypy a předsudky

IX. PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. zná různé etnické a kulturní skupiny žijící v české a evropské společnosti
2. poznává a toleruje odlišnosti a spolupracuje s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
3. rozpozná projevy rasové nesnášenlivosti a xenofobie
4. angažuje se při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu.

X. PRŮŘEZOVÉ TÉMA ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

1. porozumí souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí= uvědomuje si podmínky života a možnosti jejich ohrožování, pozná a chápe souvislosti mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa.
2. pochopí souvislosti mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
3. získává znalosti, dovednosti a návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
4. spolupracuje v péči o životní prostředí na místní úrovni
5. seznamuje se s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
6. komunikuje o problémech životního prostředí, vyjadřuje, racionálně obhajuje a zdůvodňuje své názory a stanoviska
7. vnímá život jako nejvyšší hodnotu
8. je odpovědný ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
9. chápe význam a nezbytnost udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
10. je aktivní, tvořivý, tolerantní, vstřícný a ohleduplný ve vztahu k prostředí
11. hodnotí objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
12. angažuje se v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí. Ukazuje modelové příklady žádoucího a nežádoucího jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje.
13. upevňuje si vnímavý a citlivý přístup k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

PRIMA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Země jako vesmírné těleso	I.1	
Vesmír		8
Tvar velikost a pohyby Země		4
Důsledky pohybů Země		6
Topografie	VII.1,2,3	3
Kartografie	II.1,2	8
Obsah map		
Určování zeměpisné polohy		
Práce s mapou		
Krajinná sféra	I.2,3	
Základní podmínky života		
Litosféra		2
Atmosféra		3
Hydrosféra		3

PRIMA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Pedosféra		3
Biosféra		2
Ekosystémy	X.1,2,5,6,7,8,10,11,13	
Základní podmínky života		1
Lidské aktivity a problémy životního prostředí		
Geografické pásy		2
Výškové stupně		1
Systém přírodní sféry na regionální úrovni	III.1,2,3	3
Životní prostředí	IV.1,2,3	3
Afrika	V.1,2,3,4,5,6	14
Obecná charakteristika		
Regiony		
Antarktida	IV.3	2

SEKUNDA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Austrálie a Oceánie Obecná charakteristika: přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství	IV.1,2,3,4 V.1,2,3	5
Asie Obecná charakteristika kontinentu, mapa	IV.1,2,3 V.1,2,3,4,5,6	7
Jihozápadní Asie příroda, obyvatelstvo, problém; Izrael, Turecko	V.1,2,3,4,5,6	3
Jižní Asie příroda, obyvatelstvo Indie, Pákistán	IV.1,2,3	2

SEKUNDA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Jihovýchodní Asie příroda, obyvatelstvo	V.1,2,3,4,5,6	4
Východní Asie příroda, obyvatelstvo; Čína, Japonsko	V.1,2,3,4,5,6	5
Střední Asie příroda, obyvatelstvo	V.1,2,3,4,5,6	3
Zakavkazsko příroda, obyvatelstvo	V.1,2,3,4,5,6	1
Rusko, V. Evropa příroda, obyvatelstvo	V.1,2,3,4,5,6	4

TERCIE - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Amerika Obecná charakteristika: příroda, obyvatelstvo, hospodářství Severní Amerika - státy Jižní Amerika - vybrané státy	IV.1,2,3 V.1,2,3,4,5,6	10
Evropa Obecná charakteristika: příroda, obyvatelstvo, hospodářství Evropa a svět nás zajímá Objevujeme svět a Evropu	IV.1,2,3 V.1,2,3,4,5,6 VIII.1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11	5 1
Etnický původ	IX. 1,2,3,4	1

TERCIE - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Evropa Jižní Evropa Jihovýchodní Evropa Západní Evropa Severní Evropa	IV.1,2,3 V.1,2,3,4,5,6	4 3 6 4

KVARTA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Střední Evropa Obecná charakteristika, příroda, obyvatelstvo, hospodářství, státy	IV.1,2,3; V.1,2,3,4,5,6	6
Evropa a svět nás zajímá	VIII.1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11	2
ČESKÁ REPUBLIKA: Přírodní podmínky: povrch, podnebí, vodstvo, půdy, ochrana přírody a ŽP	VI.1	18
Ekosystémy	X.1,3,5,6,7,8,9,10,11,13	2
Obyvatelstvo a sídla	VI.1,2,3	7
Etnický původ	IX. 1,2,3,4	1

KVARTA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Hospodářství	VI.1,2,3	8
Kraje ČR	VI.3	20
Místní region	VI.1,2	3
Vztah člověka k prostředí	X. 2,4,12	1

1.11.2.5 Evaluace v předmětu

Hodnocení žáka bude zaměřeno na několik oblastí:

Ověřování očekávaných výstupů

Vědomosti žáků budou pravidelně ověřovány pololetními písemnými testy hodnocenými známkou dle počtu dosažených bodů. Doplněním hodnocení mohou být další písemné práce v průběhu roku, ústní zkoušení, opakovací soutěže.

Ověřování nárůstu klíčových kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Vyučující stanoví dle své úvahy, jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje co považuje za klady a zápory a podle toho bude stanovovat známku.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V rámci předmětu budou respektována pravidla klasifikace uvedené v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení. Zámka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení. Zohledněný je fakt, že učení nemůže probíhat bez chyb.

Nárůst klíčových kompetencí bude průběžně sledován při práci žáků a bude i významnou složkou sebehodnocení žáka. Významným okamžikem pro porovnání dosažené úrovně klíčových kompetencí bude každoroční hodnocení žáků při prezentaci Gladiátorských her.

Sebehodnocení žáka:

Je důležité, aby žáci sami dokázali co nejobektivněji zhodnotit svoji vlastní práci. Poznájí tak, kde jsou jejich rezervy, a mohou se snažit tyto oblasti více rozvíjet. Sebehodnocení žáka mohou usnadnit např. osobní listy žáka (možno dát na výběr odpovědi). Další možností jsou řízené diskuse na konci pololetí, kde se budou hledat pokroky, které žáci za dané období učinili, a nedostatky, na kterých musí ještě pracovat.

1.12 Hudební výchova

1.12.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.12.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Hudební výchova je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura. Učivo vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. Hudební činnosti se stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy. Vzájemně se propojují, ovlivňují rozvoj celkové osobnosti žáka. Vedou k rozvoji jeho hudebnosti, dovedností (sluchových, rytmických, intonačních, instrumentálních, hudebně pohybových, hudebně tvořivých a poslechových). Využitím mezipředmětových vztahů (výtvarná výchova, český jazyk - literatura, dějepis, tělesná výchova, občanská výchova) integruje poznatky z jiných oborů.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, souborové hře, příp. při tanci a pohybovém doprovodu hudby. Samostatně řeší nové otázky, vyplývající z aktuálních trendů v hudebním umění, učí se klást otázky související s hudebním vývojem. Žáku je dána příležitost interpretovat hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření. Rozšiřuje si poznatky o kulturním vývoji společnosti, uměleckých stylech a výrazných osobnostech dějin umění a zejména hudby.

Vzdělávací obsah vede k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace, chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence, spoluvytváření podnětné atmosféry pro tvorbu, k pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností. Žáci si uvědomují sami sebe jako svobodné jedince, kteří svým tvořivým přístupem mohou aktivně překonávat životní stereotypy, obohacovat svůj emocionální život.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce, a to i prostřednictvím využití moderních technologií.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají obsahovými doménami hudební výchovy.

Hudební činnosti rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka a svými sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými činnostmi vedou k rozvoji jeho hudebnosti.

Obsahem **vokálních činností** je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu. Obsahem **instrumentálních činností** je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci. Obsahem **hudebně pohybových činností** je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí

pohybu, tance a gest. Obsahem **poslechových činností** je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

1.12.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“) bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině A.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky. V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků, včetně používání různých webových aplikací. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny s podporou moderních technologií (tablety, audiovizuální technika,...).

Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Prima až kvarta - 1 hodina (tj. 34 za rok)

1.12.1.3 Organizace předmětu

Výuka hudební výchovy probíhá ve třídách dělených na dvě početně rovnoměrné skupiny, a to v učebně hudební výchovy, vybavené klavírem, hudebními nástroji, „nahrávacím studiem“, audiovizuální technikou. Část výuky probíhá také formou vzdělávacích a zážitkových programů v hudebních sálech nebo v muzeích – je tedy doplněna exkurzemi dle možností školy.

Mezipředmětové vztahy jsou realizovány s výukou českého jazyka a literatury, občanské výchovy, dějepisu, ale styčné body lze nalézt i v jiných předmětech, např. tělesné výchově.

Mezi další využitelné formy výuky patří: besedy, promítání filmů, hudební ukázky, exkurze, návštěvy koncertů, programy muzeí, návštěvy uměleckých památek, divadel.

1.12.2 Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu se realizuje základní strategie ŠVP gymnázia, a to pravidelné střídání standardních hodin a hodin A - systém „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), v nichž jsou žáci aktivní v průběhu celé vyučovací hodiny. V hodinách A jsou prostřednictvím aktivních činností přímo rozvíjeny všechny okruhy kompetencí.

1.12.2.1 Metody výuky

Ve standardních hodinách se budou střídat metody:

Práce ve skupinách - zejména v instrumentální výchově bude kladen důraz na samostatnou tvorbu doprovodu k písním, případně na vytváření projektů, dokumentujících vývoj hudby a kulturních aktivit; učí se pravidla spolupráce, řeší rozdílné názory

Brainstorming - metoda rozvíjí kreativitu a představivost, posiluje sebevědomí; problémy budou v hudební výchově nastolovány především v otázkách instrumentálních a v dějinách hudby

Myšlenkové mapy – široce využitelná metoda (upevňování znalostí a jejich souvztažnosti, aktivizace žáků při výkladu nové látky,...)

Pohybové aktivity - výrazové/sémantické ztvárnění hudby, znázornění hudebně výrazových prostředků gesty.

1.12.2.2 Klíčové kompetence

Smyslem a cílem vzdělávání v hudební výchově je vybavit žáky souborem takových kompetencí, které umožní žákům dosáhnout požadovaných a plánem vytčených dovedností a poznatků. Přispějí k lepšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu a tím je připraví na další vzdělávání a jejich následné uplatnění ve společnosti.

Klíčové kompetence se v hudební výchově rozvíjejí všechny, ve standardních hodinách odděleně či souběžně, v hodinách A často všechny najednou.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího :

- je schopen vybírat a využívat vhodné způsoby a metody práce, zvládá samostatně organizaci vlastního učení, je připraven na celoživotní vzdělávání
- dokáže vyhledat, třídit a propojit informace, které umí využít v procesu učení i každodenních činnostech
- umí užívat hudební terminologii, propojit poznatky z různých vzdělávacích oblastí a tím si umí vytvořit komplexnější náhled zvláště na kulturní, ale i ostatní společenské jevy
- samostatně pracuje a pozoruje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- má pozitivní vztah k sebevzdělávání, umí posoudit vlastní pokroky i nedokonalost, je schopen diskutovat

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího :

- umí využít vlastního úsudku a zkušeností při řešení problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí i nesrovnalosti a příčiny
- zvládá vyhledávat informace k řešení problému, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit nezdarem
- ověřuje prakticky správnost řešení a osvědčené postupy aplikuje při obdobných či nových situacích, sleduje vlastní pokrok
- je schopen kriticky myslet, činit uvážlivá rozhodnutí a obhájit je

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího :

- vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle, kultivovaně v mateřském jazyce ústně i písemně přiměřeně věku
- umí naslouchat promluvám druhých, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, učí se vhodně argumentovat
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá k aktivnímu zapojení do společenského dění
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k soužití a spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího :

- spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, chápe nutnost rozdělení práce ve skupině, v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k dobrým mezilidským vztahům, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, respektuje myšlenky druhých a čerpá z nich poučení
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího :

- respektuje názory a vnitřní hodnoty druhých, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a agresivitu, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího :

- používá bezpečně a účinně nástroje a vybavení v hudební výchově, dodržuje vymezená pravidla, adaptuje se na nové či změněné pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality a společenského významu, ale i z hlediska ochrany zdraví svého i druhých, ochrany životního prostředí, ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v hudební výchově v ostatních vyučovacích předmětech v zájmu vlastního rozvoje a své přípravy na budoucnost

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

Závěr: Z povahy předmětu Hudební výchova vyplývá, že se postupuje od jednoduchého k složitému, tzn. žáci se nejprve učí metody a formy práce, dodržují hygienické pracovní návyky, pravidla bezpečnosti práce, čímž se rozvíjejí jejich kompetence pracovní na stále vyšší úrovni.

Na základě získaných zkušeností se naučí vnímat atmosféru, vcítit do uměleckého projevu, vytvářet si představu o životě druhého, vyjádřit své dojmy, tedy učí se řešit problémy a učí se vyšším sociálním dovednostem. Cílem je vychovat žáky v úctě ke kultuře a ochraně kulturního dědictví.

1.12.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

V hodinách hudební výchovy mají aktivity své pevné místo, uplatňují se prakticky v každé hodině. V rámci celoškolského systému „jedna ze čtyř“ je jim věnována zvýšená pozornost. Hra jako organizovaná činnost rozvíjí kreativitu a fantazii žáků, aktivizuje je, vede je k iniciativě, komunikaci a rozvíjí všechny klíčové kompetence.

V rámci hodin A budou využívány tyto typy:

Poznej tón/souzvuk (výšku)

hra je založena na diferenciaci slabý - silný;

vysoký - nízký; vyšší - nižší; jedná se o hru ve skupinách

Superstar ve třídě (s využitím mikrofону, příp. hudebního doprovodu)

aktivity k upevňování pěveckých dovedností a schopnosti hodnocení výkonu vlastního i spolužáků

využití ozvučovací a nahrávací techniky

Přines noty, zahrajeme si – hra založená na schopnosti odhadnout, co už umíme

Na ozvěnu – aktivity, založené na rozvoji rytmických schopností

Rytmická země – nácvik rytmu prostřednictvím rytmických slabik

Tlumočení pro neslyšící – náznak melodické linky

Dabing – ztvárnění pohybu interpreta / náhrada zvuku k obrazu

Vytvoř hudební formu (perioda, rondo, variace, melodram) – notový zápis/hra na nástroje

Černá ovce – najdi, co do skupiny nepatří

Solmizace – procvičení intonace

Perpetuum mobile – rytmické cítění, udržení tempa

Přihořívá – schopnost proměny dynamiky zpěvu/hry (hledání pokladu)

Protančíme celý den - hry vedoucí k propojení hudby s pohybem (kolektivní tanec, např. justdance)

Já jsem muzikant – hra, založená na poznávání hudebních nástrojů dle jejich zvuku

Kufr – rozeznávání hudebních nástrojů, poznávání známých písniček (zvuk/obraz/pantomima)

Poznáš, co hrají? – aktivity, zaměřené na schopnost určit autora nebo hudební žánr, příp. hudebního slohu

Jak si zacvičit před orchestrem – aktivity k procvičení taktovací techniky

Prostřednictvím aktivit budou rozvíjeny kompetence

kompetence k učení – A, C, D, F, H

k řešení problému - A, C, D, E, F, H

kompetence komunikativní – B, C, D, I

kompetence sociální a personální - B, C, D, G

kompetence občanské – H

kompetence pracovní - B, C, E, G, H, I

1.12.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy (obecně)

Žák:

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- orientuje se v zápise písní a skladeb různých stylů a žánrů.
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě
- orientuje se v proudu znějící hudby
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

V hudební výchově se učivo probírá v rámci jednotlivých činností. Vokální, instrumentální a hudebně pohybové činnosti budou zařazeny v každé hodině, poslechové činnosti bude v každém měsíci věnována jedna hodina. V tabulkách není proto orientační počet hodin uváděn.

PRIMA - 1. pololetí**Očekávané výstupy****I. VOKÁLNÍ ČINNOST**

1. zvládnutí jednohlasého zpěvu , schopnost samostatně zvolit sílu hlasu, potřebnou pro mluvní a pěvecký projev ve třídě
2. na konkrétních nápěvcích rozpoznat durovou tóninu
3. schopnost rozeznat v zápisu celý takt
4. poznat stoupavou a klesavou melodii
5. zopakovat zahraný tón

II. INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

1. zvládnutí pěti lekcí Školy hry na sopránovou zobcovou flétnu, tóny h1, a1, g1, c2

III. HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

1. taktování celého taktu
2. jednoduchým tanečním projevem vyjádřit změnu tempa

IV. POSLECHOVÉ ČINNOSTI

1. orientace v ukázkách z děl uvedených autorů

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Učivo		17
Pěvecký projev - hlasová výchova	I.1	
Mezipředmětové vztahy s ČJ, hlasová hygiena, jednohlasý zpěv, mluvní cvičení	I.1	
Intonace a vokální improvizace – diatonické postupy v durových tóninách	I.2	
Hudební rytmus – orientace ve 4/4 zápisu	I.3	
Orientace v notovém záznamu melodie	I.4	
Rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti, reprodukce tónů	I.5	
Hra na hudební nástroje – seznámení s nástrojem a hra na zobcové flétny	II.1	
Pohybový doprovod znějící hudby, mezipředmětové vztahy s TV	III.2	
Taktování	III.1	
Hudební dílo a jeho autor – seznámení s vybranými hudebními díly	IV.1	

PRIMA - 2. pololetí**Očekávané výstupy****I. VOKÁLNÍ ČINNOST**

1. zvládnutí jednohlasého zpěvu , schopnost samostatně zvolit sílu hlasu, potřebnou pro mluvní a pěvecký projev ve třídě
2. na konkrétních nápěvcích rozpoznat durovou tóninu
3. schopnost rozeznat v zápisu předvést 3/4 takt
4. poznat stoupavou a klesavou melodii
5. zopakovat zahraný tón

II. INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

1. poznat těžkou dobu, aplikovat při zpěvu s rytmickými nástroji
2. zvládnutí lekce 6 – 10 Školy hry na soprán. zobcovou flétnu, tóny d2, f1, e1

III. HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

1. taktování tříčtvrtečního taktu

IV. POSLECHOVÉ ČINNOSTI

1. orientace v ukázkách z děl uvedených autorů

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Pěvecký a mluvní projev - hlasová výchova	I.6	17
Mezipředmětové vztahy s ČJ, hlasová hygiena, jednohlasý zpěv, mluvní cvičení	I.1	
Intonace a vokální improvizace – diatonické postupy v durových tóninách	I.2	
Hudební rytmus – orientace ve 3/4 taktu	I.3	
Orientace v notovém záznamu melodie	I.4	
Rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti, reprodukce tónů	I.5	
Hra na hudební nástroje – pokračování	II.2	
Hra na zobcové flétny, využití Orffových nástrojů k jednoduchému rytmickému doprovodu	II.1	
Pohybový doprovod znějící hudby – taktování, mezipředmětové vztahy s TV	III.1	
Hudební dílo a jeho autor – seznámení s vybranými hudebními díly, mezipředmětové vztahy s VV, ČJ, OV	IV.1	

SEKUNDA - 1. pololetí

Očekávané výstupy

I. VOKÁLNÍ ČINNOST

1. využívá své individuální hudební schopnosti, uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu
2. na konkrétních nápěvcích rozpoznat mollovou tóninu
3. schopnost rozeznat v zápisu a hlasově předvést pomocí písni 2/4 takt
4. orientuje se v zápisu jednoduchých písni
5. schopnost zvolit si optimální tóninu ke zpěvu písni
6. přizpůsobí svůj pěvecký výkon sborovým potřebám

II. INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

1. notace h1,a1,g1,c2,d2,f1,e1,d1,c1
2. zvládnutí lekce 11 – 16 Školy hry na sopránovou zobcovou flétnu, tóny d1, c1
3. rytmicky přesně dokáže doprovodit jednoduchou píseň

III. HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

1. taktování 2/4 taktu

IV. POSLECHOVÉ ČINNOSTI

1. orientace v ukázkách z děl uvedených autorů

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Pěvecký a mluvní projev – rozšiřování hlas.rozsahu, hlas. nedostatečnost, způsoby její nápravy, mutace	I.1	17
Společné vokálně instrumentální aktivity		
Intonace a vokál. improvizace – diaton. postupy v moll	I.2	
Hudební rytmus – orientace ve 2/4 taktu	I.3	
Orientace v notovém záznamu melodie – pokračování	I.4	
Rozvoj hud. sluchu a hud. představivosti – reprodukce krátké melodie	I.5	
Reflexe vokálního projevu – vokální, projev sborový	I.6	
Hra na hud. nástroje, hra na sopránové zobcové flétny	II.2	
Záznam hudby - notace	II.1	
Vyjadřování hud. i nehud. představ a myšlenek pomocí hud. nástroje – představy rytmické	II.3	
Pohybový doprovod znějící hudby - taktování	III.1	
Hud. dílo a jeho autor – seznámení, s vybranými hud. díly, mezipředmětové vztahy s ČJ, VV	IV.1	

SEKUNDA - 2. pololetí

Očekávané výstupy

I. VOKÁLNÍ ČINNOST

1. využívá své individuální hudební schopnosti, v období mutace volí správnou dynamiku i polohu při zpěvním projevu
2. schopnost intonovat mollové i durové základní intervaly (prima, tercie, kvinta)
3. rozpozná v zápisu a hlasově předvede pomocí písni 2/4, 3/4 a 4/4 takt
4. orientuje se v zápisu složitějších písni
5. schopnost zvolit si optimální tóninu ke zpěvu písni

II. INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

1. zvládnutí 17.-20. lekce Školy hry na sopránovou zobcovou flétnu, tón e2, f2, 3/4 takt – kombinování čtvrtových a osminových not a pomlk
2. notace stupnice C dur
3. při hře na nástroj zesiluje a zeslabuje dle požadavků

III. HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

1. taktování 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
2. žáci jsou schopni např. ve dvojicích či trojicích vyjádřit jednoduchými pohyby náladu reprodukováné hudby

IV. POSLECHOVÉ ČINNOSTI

1. orientace v ukázkách z děl uvedených autorů

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Pěvecký projev – hlasová hygiena v období mutace , společ. vokálně instrumentální aktivity, mezipředmětové vztahy s ČJ	<i>I.1</i>	17
Intonace a vokál. improvizace - v dur i moll	<i>I.2</i>	
Hud. rytmus – využívání rytm. zákonitostí při vokál.projevu – 2/4, 3/4 i 4/4 takt, mezipředmětové vztahy s TV	<i>I.3</i>	
Orientace v notovém záznamu melodie – prohlubování	<i>I.4</i>	
Rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti – převádění melodií, z nezpěvné do zpěvné polohy	<i>I.5</i>	
Hra na hud. nástroje – pokračování hry na zobcové flétny, využití Orffových nástrojů k doprovodu 2/4,3/4,4/4 taktů	<i>II.1</i>	
Záznam hudby – notace	<i>II.2</i>	
Vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy dynamické	<i>II.3</i>	
Pohybový doprovod znějící hudby – taktování	<i>III.1</i>	
Pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima	<i>III.2</i>	
Hudební dílo a jeho autor – seznámení s vybranými hudebními díly, mezipředmětové vztahy s VV, D, ČJ	<i>IV.1</i>	

TERCIE - 1. pololetí***Očekávané výstupy******I. VOKÁLNÍ ČINNOST***

1. využívá individuálních hudebních schopností a dovedností při hudebních aktivitách
2. rozpozná mollovou a durovou tóninu
3. pokouší se o zpěv jednoduchého dvojhlasu

II. INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

1. zvládnutí 21.-23. lekce Školy hry na sopránovou zobcovou flétnu
2. notace stupnice F dur

III. HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

1. taktování 2/4, 3/4 a 4/4 taktu

IV. POSLECHOVÉ ČINNOSTI

1. orientace v proudu znějící hudby
2. hudební styly a žánry

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Hlasová hygiena v období mutace	<i>I.1</i>	17
Zpěv konkrétní písně v moll a dur, zpěv lidového dvojhlasu	<i>I.2, I.3</i>	
Pokračování ve hře na zobcovou flétnu	<i>II.1</i>	
Záznam - notace	<i>II.2</i>	
Pohybový doprovod písní v 2/4, 3/4 a 4/4 taktu – taktování	<i>III.1</i>	
Rozpozná hudební nástroje v proudu znějící hudby	<i>IV.1</i>	
Určí hudbu taneční, pochodovou, lidovou apod.	<i>IV.2</i>	

TERCIE - 2. pololetí

Očekávané výstupy

I. VOKÁLNÍ ČINNOST

1. hudební rytmus
2. rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti

II. INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

1. zvládnutí 24.-26. lekce Školy hry na sopránovou zobcovou flétnu, vyjadřování hudebních i nehumáních představ

III. HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

1. orientace v prostoru – reprodukce pohybů, prováděných při pohybových hrách

IV. POSLECHOVÉ ČINNOSTI

1. vztahy mezi tóny – intervaly
2. seznámení s významnými osobnostmi hudebních dějin

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Odhalování vzájemných souvislostí – využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu	<i>I.1</i>	17
Zachycování rytmu i melodie zpívané nebo hrané písně	<i>I.2</i>	
Procvičování předchozích i nových lekcí, hry na nástroj	<i>II.1</i>	
Pomocí hudebního nástroje zachycuje jednoduchý rytmus, melodii, tempo, dynamické změny, mezipředmětové vztahy s TV	<i>II.2</i>	
Ztvárňování hudby pohybem s využitím, tanečních kroků, taktování	<i>III.1</i>	
Nápěvková metoda při rozpoznávání intervalů	<i>IV.1</i>	
Vybraní hudební skladatelé a jejich díla	<i>IV.2</i>	

KVARTA - 1. pololetí***Očekávané výstupy******I. VOKÁLNÍ ČINNOST***

1. intonačně čistý zpěv (dle osobních dispozic)
2. složitější dvojhlas a vícehlasy

II. INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

1. zvládnutí lekce 27.-29 Školy hry na sopránovou zobcovou flétnu
2. vytváření hudebních doprovodů písní

III. HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

1. dle individuálních schopností realizace skladby různých stylů a žánrů

IV. POSLECHOVÉ ČINNOSTI

1. interpretace hudby – slovní vyjádření (jaká je to hudby a proč je taková)
2. hudební formy (malá písňová forma a rondo)

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Využívání získané pěvecké dovednosti, aplikace návyků do mluvního projevu	<i>I.1</i>	<i>17</i>
Čistě a rytmicky přesný dvojhlas i vícehlas	<i>I.2</i>	
Procvičování předchozích i nových lekcí hry na nástroj	<i>II.1</i>	
S využitím dostupných nástrojů doprovod jednoduché písně	<i>II.2</i>	
Vytváření vokálně-instrumentálního souboru	<i>III.1</i>	
Zařazení poslouchané hudby do období podle získaných vědomostí, mezipředmětové vztahy s ČJ, VV, D	<i>IV.1</i>	
Rozpoznání hudební formy jednoduché písně či skladby	<i>IV.2</i>	
Vybrané ukázky z hudebních děl	<i>IV.3</i>	

KVARTA - 2. pololetí

Očekávané výstupy

I. VOKÁLNÍ ČINNOST

1. pokus o vokální improvizaci
2. reflexe vokálního projevu

II. INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

1. zvládnutí 30. lekce Školy hry na sopránovou zobcovou flétnu + vybrané lekce z druhého dílu (L. Daniel – Škola hry na zobcovou flétnu)
2. hra a tvorba doprovodů s využitím dostupných nástrojů
3. vyjadřování hudebních a nehudebních myšlenek pomocí hudebního nástroje

III. HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

1. pohybový doprovod znějící hudby – taneční kroky

IV. POSLECHOVÉ ČINNOSTI

1. interpretace znějící hudby – slovní charakterizování hudebního díla, vyjádření vlastních soudů a preferencí
2. vztahy mezi tóny – souzvuk, akord
3. záznam instrumentální melodie – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivku či tématu instrumentální skladby, využití notačních programů

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Improvizování při vyjadřování nálady v dur a moll	I.1	17
Využití mikrofonu a hodnocení výkonu vokál. projevu ostatních	I.2	
Volba správného zvuk. vyvážení při současném instrument. doprovodu	I.2	
Procvičování nových i již zvládnutých lekcí hry na nástroj	II.1	
Vytváření jednoduchých doprovodů	II.2	
Jednoduchá hudební improvizace	II.3	
Napodobování některých tanců z různých stylových období, mezipředmětové vztahy s TV	III.1	
Vyhledávání souvislostí mezi znějící hudbou a jinými druhy umění	IV.1	
Reprodukce různých motivů, témat i částí skladeb	IV.1	
Rozpoznání dvou a více tónů společně znějících	IV.2	
Zápis přibližného vývoje melodie, rytmu, případně instrumentace	IV.3	

1.12.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP ZV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem písemného i ústního ověřování, ale např. i zvládnutí pěveckého, instrumentálního či pohybového projevu.

Hodnocení žáka

odvíjí se ze zásad uvedených v ŠVP (pravidla klasifikace, hodnocení chování)

hodnocení pěveckého projevu

hodnocení rytmické dovednosti

hodnocení pohybových aktivit

hodnocení instrumentálních dovedností

hodnocení celkového estetického ztvárnění daného úkolu

hodnocení teoretických vědomostí – písemná forma

hodnocení celkové aktivity v předmětu

hodnocení podílu na skupinové práci

prezentace projektu

vzájemné hodnocení žáků v rámci skupinové práce

Hodnocení skupiny

žáci vybírají nejzdařilejší skupinové výstupy

hodnocení projektových úkolů a případná účast v pražských kolech soutěží

Specifická estetická a výchovná povaha předmětu vyžaduje další přístup v hodnocení, protože je postavena na tvůrčích činnostech. Hodnotí se přístup k zadané práci, kreativita i okolnost, že proces samotný je někdy důležitější než samotný výsledek. V hodnocení se výrazně uplatňuje individuální přístup k žákům (pozitivní motivace méně talentovaných žáků a vyšší náročnost k talentovaným).

Vedle vnitřního hodnocení je pro školu velmi významné hodnocení vnější, vyplývající ze srovnání znalostí žáků různých škol. V tomto ohledu budeme pokračovat v delší dobu trvajících aktivitách, kterých se zúčastňujeme.

Ověřování kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Vyučující stanoví dle své úvahy, jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje, co považuje za klady a zápory, a podle toho stanoví známku.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V rámci předmětu Hudební výchova budou respektována pravidla klasifikace, uvedená v ŠVP, s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení, které v předmětu Hudební výchova hraje důležitou roli. Především průběžné slovní hodnocení učitele a jeho podnětné připomínky, ale i společné hodnocení žáků. Pozitivně se hodnotí jejich komunikativní kompetence i individuální výkon, oceňovány jsou dobrovolné mimoškolní aktivity. Vzhledem ke specifickým vlastnostem předmětu vyučující upřednostňují na G1 pozitivní motivaci.

Známka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

vědomosti a dovednosti
aktivní přístup k zadaným úkolům
samostatnost při řešení úkolů
schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
schopnost autoevaluace

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení. Zohledněný je fakt, že učení nemůže probíhat bez chyb.

1.13 Výtvarná výchova

1.13.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.13.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Výtvarná výchova patří k tradičním vyučovacím předmětům a jako jeden ze vzdělávacích oborů vzdělávací oblasti **Umění a kultura** je samostatným vyučovacím předmětem.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které slouží k poznávání a prožívání lidské existence. Žákův tvořivý přístup k práci s nimi při samotné tvorbě, vnímání a interpretaci vychází z porovnávání jeho vlastních zkušeností a umožní mu vyjádřit osobní pocity a prožitky.

K samostatně vytvořenému či přejatému vizuálně obraznému vyjádření přistupuje výtvarná výchova jako k prostředku, jenž se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do komunikace, nejedná se jen o přenos reality.

Výuka ve výtvarné výchově vychází z tvůrčích činností: tvorby, vnímání a interpretace, které rozvíjejí a uplatňují vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci, a které se realizují prostředky jak tradičními, tak i nově vznikajícími v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Právě tvůrčími činnostmi jako je rozvíjení smyslové citlivosti, uplatňování subjektivity a ověřování komunikačních účinků je žák veden k odvaze a chuti uplatnit své pocity a prožitky a zapojit se na jemu odpovídající úrovni do tvorby a komunikace. Obsahem jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků, pro její vyjádření – dále činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci – a také činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu svého vyjádření v komunikaci a hledání nových možností uplatnění vlastní tvorby, děl výtvarného umění i jiných obrazových médií.

Tato vzdělávací oblast umožňuje žákům poznávání světa prostřednictvím **umění** – jedná se o proces poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které lze sdělovat jen uměleckými prostředky. A dále umožňuje žákům poznávání světa prostřednictvím **kultury** – jedná se o procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince do společenské existence, ale i o součást každodenního života (kultura chování, oblékání, bydlení, cestování, práce).

Vzdělání v této oblasti přináší osvojování světa s estetickým účinkem, kdy dochází k rozvíjení cítění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnost vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s osobní účastí. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím linie, bodu, tvaru, barvy.

1.13.1.2 Formy realizace

Pro realizaci předmětu Výtvarná výchova, který má v primě, tercii a kvartě jednohodinovou týdenní dotaci je ideální, pokud se může realizovat jako dvouhodina jednou za čtrnáct dní. Mezi další využitelné formy patří: besedy, promítání filmů, názorná prezentace výtvarných děl pomocí dataprojektoru, exkurze, návštěvy stálých expozic, výstav soudobého umění, programy galerií a muzeí, návštěvy zajímavých uměleckých památek, práce v terénu.

1.13.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti	
(havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima, tercie, kvarta - 1 hodina (tj. 34 za rok)
sekunda - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.13.1.4 Organizace předmětu

Výuka výtvarné výchovy probíhá ve třídách dělených na dvě početně rovnoměrné skupiny. Převážná část výuky se realizuje v učebně výtvarné výchovy, vybavené audiovizuální technikou, keramickou pecí, tiskařským lisem, výstavnými a úložnými prostory na výtvarné práce žáků, některé hodiny probíhají v učebnách vybavených dataprojektorem. Další část výuky probíhá ve volné přírodě, v galeriích, je doplněna exkurzemi dle možností školy, výuku lze zařadit na školy v přírodě, poznávací zájezdy a výlety. Mezipředmětové vztahy jsou realizovány s občanskou výchovou, ovšem styčné body lze nalézt především v českém jazyce a literatuře, dějepisu, ale i v jiných předmětech.

1.13.2 Výchovné a vzdělávací strategie

1.13.2.1 Metody výuky

Výuka bude realizována v rámci celoškolního systému „jedna ze čtyř“ nebo „dvě z osmi“. Výtvarná výchova oproti ostatním předmětům má svá specifika, vychází ponejvíce z vlastní práce žáků, tedy aktivizující metody a formy práce. Přesto lze uplatňovat metody: výklad, kooperativní vyučování s návykem přijímání společného cíle, interaktivní výuka podněcováním vyjadřování vlastních názorů, kritické myšlení, heuristická metoda, myšlenkové mapy, tematicky zaměřené týdny, pracovní dílny, skupinová práce, samostatná práce, práce s odbornou publikací, internetem, filmem apod., beseda, diskuse – ve standardních 3 nebo v 6 vyučovacích hodinách a v 1 nebo ve 2 vyučovacích hodinách A využívat metody, které budou více rozvíjet klíčové kompetence: skupinová práce, samostatná práce, soutěže, burza nápadů, referáty, pracovní listy, hodnocení – evaluační metody, exkurze, návštěvy stálých expozic a výstav soudobého umění, programy galerií a muzeí, návštěvy zajímavých uměleckých památek, hry, prezentace, projekty.

Žákům se připomínají historické a společenské souvislosti ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem jsou také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i znakové systémy. Právě projekty umožňují nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodých výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat. Projekty také otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků jednotlivých oborů a přispívají tak k lepšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

1.13.2.2 Klíčové kompetence

Smyslem a cílem vzdělávání ve výtvarné výchově je vybavit všechny žáky souborem takových kompetencí, které umožní žákům dosáhnout požadovaných a plánem vytčených dovedností, poznatků a přispějí k lepšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu a tím je připraví na další vzdělávání a jejich následné uplatnění ve společnosti.

Klíčové kompetence se ve výtvarné výchově rozvíjejí všechny, ve standardních hodinách odděleně či souběžně, v hodinách A často všechny a najednou.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího:

- je schopen vybírat a využívat vhodné způsoby a metody práce, zvládá samostatně plánovat a organizovat vlastní učení, je nastartován k celoživotnímu učení
- dokáže vyhledat, třídít, pochopit a propojit informace, které umí využít v procesu učení, tvůrčích i každodenních činnostech
- umí užívat terminologii výtvarné výchovy a dějin umění, uvádět věci do souvislostí, propojit poznatky z různých vzdělávacích oblastí a tím si umí vytvořit komplexnější náhled zvláště na kulturní a společenské jevy, ale i přírodovědné apod.
- samostatně pracuje, pozoruje, porovnává, přiměřeným způsobem kriticky posuzuje práce druhých i vlastní a vyvozuje využití v budoucnosti
- má pozitivní vztah k sebevzdělání, umí posoudit vlastní pokroky i nedokonalost, je schopen diskuze

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího:

- umí využít vlastního úsudku a zkušeností při řešení problémové situace ve škole i mimo ni, kde rozpoznal, pochopil i nesrovnalosti a příčiny
- zvládá vyhledávat informace k řešení problému, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit nezdarem při samostatném hledání vhodných způsobů konečného řešení problému
- ověřuje prakticky správnost řešení a osvědčené postupy aplikuje při obdobných či nových situacích, sleduje vlastní pokrok
- je schopen kriticky myslet, činit uvážlivá rozhodnutí a je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí – je dán prostor pro práci s chybou - a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího:

- vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle, kultivovaně v mateřském jazyce ústně i písemně přiměřeně věku a situaci, v níž komunikuje, a osobám, s nimiž komunikuje
- umí naslouchat promluvám druhých, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, zapojovat se do diskuze, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat s použitím terminologie oboru a to vše s přijatelným vyjádřením svých emocí
- rozumí různým obrazovým materiálům, textům, záznamům, běžně užívaných gest, zvuků aj. informačních a komunikačních prostředků, o kterých přemýšlí, reaguje na ně, tvořivě je využívá k aktivnímu zapojení do společenského dění
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k soužití a spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího:

- umí spolupracovat ve skupině, podílí se s vyučujícím na vytváření pravidel práce v týmu, chápe nutnost rozdělení práce ve skupině podle schopností k určitému úkonu či naopak ve snaze pomoci spolužákovi zvládnout, co neumí, pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na vytváření příjemné atmosféry při práci v týmu, učí se empatii – vcítit se do potřeb, problémů, emocí, postojů spolužáků, přijatelně je podpořit, chovat se asertivně tj. umět požádat o pomoc a odmítnout ji
- přispívá k diskuzi malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými k vytvoření a dokončení zadaného úkolu, umí ocenit zkušenost druhých
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebevědomí a samostatný rozvoj, je schopen ovládat a řídit svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího:

- respektuje názory a vnitřní hodnoty druhých, je schopen vcítit se do jejich situace, odmítá hrubost a agresivitu, uvědomuje si morální povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

- chápe nutnost stanovit si pravidla a dodržovat je, uznává opodstatněnou autoritu, pochopí, že jeho svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého, umí čelit nátlaku, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní a historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost a aktivně se zapojuje do kulturního dění, posuzuje etický dopad teorií a poznatků – média, multikultura, umí se vyjadřovat k hodnotám i odlišnostem v jiných zemích

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení ve výtvarné výchově, dodržuje daná pravidla bezpečnosti práce i pracovního postupu v té které technice, je schopný adaptace na změněné či nové pracovní podmínky
- vytváří své práce kvalitně, ale i hospodárně, s ohledem na jejich využití i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané ve výtvarné výchově v ostatních vyučovacích předmětech, při návštěvách uměleckých památek stálých expozic, výstav soudobého umění, na škole v přírodě, kurzech, školních poznávacích zájezdech, při svých zájmech i v osobním životě, při rozhodování o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání by žák měl dosáhnout následujícího:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problémů použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

1.13.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

V hodinách předmětu Výtvarná výchova mají aktivity své pevné místo, uplatňují se prakticky v každé hodině, proto se jim nemusí věnovat zvýšená pozornost v rámci celoškolního systému „jedna ze čtyř“ nebo „dvě z osmi“. Hra jako organizovaná činnost, rozvíjející kreativitu a fantazii, vhodnou a zábavnou formou aktivizuje žáky, vede je k iniciativě, komunikaci a rozvíjí všechny klíčové kompetence. Zároveň hra

pomáhá vytvářet zdravou osobnost žáka, umožňuje mu užší sociální kontakt (zvyšuje vzájemné pochopení a toleranci. Žáci řeší problémy při samostatné práci nenuceně a přirozeně, aniž by si uvědomovali, že se učí. V hodinách aplikačních a standardních je podle možností využívána audiovizuální technika (internet, CD - ROM, dataprojektor, video aj.)

Typy AKTIVIT:

Zážitková forma výuky (vlastní umělecká činnost)

Dialog ve skupině (spolupráce žáků při výtvarné činnosti)

Testy, kvízy, křížovky, doplňovačky (výtvarná terminologie, umělci, výtvarná díla, propojování poznatků z různých vyučovacích předmětů)

Práce s výtvarným dílem (rozbor výtvarného díla, jeho kompozice, barev, námětu, jeho vnímání a interpretace)

Otisk vlastní výtvarné tvořivosti v každodenním životě (kultura bydlení a odívání v souladu se společenskou etiketou)

Burza výtvarných děl (posuzování hodnoty výtvarného díla a jeho uplatnění)

Volné psaní (formulace vlastních názorů k problémovým tématům, např. graffiti ve městě, body - art, devastace kulturních hodnot)

Projekty a jejich prezentace (po dohodě se žákem volba a zpracování konkrétního tématu v širším časovém horizontu, kontrola průběžných výsledků – dílčí výstupy, závěrečná prezentace, hodnocení, diskuze)

1.13.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

PRIMA - 1. pololetí

Očekávané výstupy

1. Výběr, tvorba a pojmenování široké škály prvků vizuálně obrazných vyjádření
2. Uplatnění vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků
3. Variabilní využití různých vlastností prvků a jejich vztahů pro osobitý výsledek
4. Užití vizuálně obrazných vyjádření k zaznamenání zkušeností, získaných jednotlivými smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury	1	4
Základní výtvarné techniky: kresba, malba-akvarel, tempera, modelování; písmo		4
Vztahy a uspořádání prvků ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu	2	4
Využití podobnosti, kontrastu, rytmu, dynamické proměny, struktury	3	4
Výtvarná kultura v návaznosti na probírané učivo v literatuře, dějepisu, občanské výchově		1
Kontakt s aktuálním výtvarným děním		1

PRIMA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu	1	4
Jednoduché grafické techniky: monotyp, tisk z papíru		
Vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř objektů a mezi objekty: lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh, koláž, frotáž, kombinované techniky	1	6
Výtvarná kultura v návaznosti na probírané učivo v literatuře, dějepisu, občanské výchově		4
Kontakt s aktuálním výtvarným děním		2

SEKUNDA - 1. pololetí

Očekávané výstupy

1. Užití prostředků pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích
2. Užití metod uplatňovaných v současném výtvarném a médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
3. Výběr, kombinace a tvorba prostředků k vlastnímu osobitému vyjádření
4. Interpretace uměleckých, vizuálně obrazných vyjádření současnosti a minulosti

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření, umělecká výtvarná tvorba, fotografie, animace a digitální média	1	16
Uspořádání objektu do celku v ploše Výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě	2	8
Typy vizuálně obrazných vyjádření(objekty, ilustrace, volná malba, grafika, a podobně).		8
Výtvarná kultura: v návaznosti na probírané učivo v literatuře, dějepisu, občanské výchově		4
Kontakt s aktuálním výtvarným děním		

SEKUNDA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě	1	14
Základní poznatky o barvě, důraz na kompozici Reflexe ostatních uměleckých druhů – hudebních, dramatických	2	8
Výtvarný záznam hudebního vjemu pomocí linie, tvaru, důraz na rytmus		8
Výtvarná kultura: v návaznosti na probírané učivo v literatuře, dějepisu, občanské výchově		2
Kontakt s aktuálním výtvarným děním		

TERCIE - 1. pololetí**Očekávané výstupy**

Rozlišení působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového a subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
 Interpretace uměleckého vyjádření minulosti a současnosti při využití znalostí historických souvislostí i osobních zkušeností a prožitků

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Uplatňování subjektivity prostřednictvím výtvarného vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření proměn, výběr, uplatnění a interpretace	1	4
Pravěk, Starověk: vývoj kultury a základní význam umění pro období od paeolitu až po starověký Egypt	1	8
Výtvarná kultura: v návaznosti na probírané učivo v literatuře, dějepisu, občanské výchově		4
Kontakt s aktuálním výtvarným děním		1

TERCIE - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Různé přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – vizuální, haptické, statické a dynamické vnímání a z hlediska jejich motivace – fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní a expresivní	1	3
Starověk: Vývoj kultury v oblasti výtvarného umění od doby Mezopotámie po starověké Řecko	1	8
Výtvarná kultura: v návaznosti na probírané učivo v literatuře, dějepisu, občanské výchově		4
Kontakt s aktuálním výtvarným děním		2

KVARTA - 1. pololetí**Očekávané výstupy**

1. Komparace na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření
2. Uplatnění osobních postojů na bázi společenské a kulturní podmíněnosti
3. Ověřování komunikačních účinků vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích
4. Nalézání vhodných forem prezentace

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování	1	1
Důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření -samostatně vytvořených a přejatých	1	2
Kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování	2	1
Důraz na významné kapitoly z dějin výtvarného umění – pravěk, starověk, antika	2	12
Kontakt s aktuálním výtvarným děním		1

KVARTA - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatnění komunikačního obsahu	1	1
Vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora	2	2
Prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace	2	1
Proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i významných výtvarných, uměleckých děl v historických, sociálních a kulturních souvislostech – středověk, románský sloh	1	10
Výtvarná kultura v návaznosti na probírané učivo v literatuře, dějepisu, občanské výchově		2
Kontakt s aktuálním výtvarným děním		1

1.13.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP ZV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem písemného i ústního ověřování, ale i např. zvládnutí výtvarné techniky. Výsledky výše zmíněných ověřovacích metod mohou být formulovány různým způsobem, preferován je tradiční systém známkování. Toto známkování tvoří významný podklad při tvorbě klasifikace.

Specifická estetická a výchovná povaha předmětu vyžaduje další přístup v hodnocení, protože je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Hodnotí se přístup k zadané práci, kreativita, i okolnost, že proces samotný je mnohdy důležitější než konečný výsledek. V hodnocení se výrazně uplatňuje individuální přístup ke žákům (pozitivní motivace méně talentovaných žáků a vyšší náročnost k talentovaným žákům).

Ověřování kompetencí

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V rámci předmětu Výtvarná výchova budou respektována pravidla klasifikace uvedené v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení, které v předmětu Výtvarná výchova hraje důležitou roli, především průběžné slovní hodnocení učitele a jeho podnětné připomínky při výtvarné práci, ale i společné hodnocení žáků vlastních výtvarných prací. Pozitivně se hodnotí jejich komunikativní kompetence a schopnost skupinové i individuální práce, oceňovány jsou i dobrovolné mimoškolní výtvarné aktivity. Vzhledem ke specifickým vlastnostem předmětu Výtvarná výchova vyučující upřednostňují na G1 pozitivní motivaci. Znamka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

vědomosti a dovednosti - zvládnutí konkrétní výtvarné techniky
aktivní přístup k zadaným úkolům
samostatnost při řešení úkolů
ústní projev, používání terminologie předmětu
schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
schopnost autoevaluace

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení. Zohledněný je fakt, že učení nemůže probíhat bez chyb.

1.14 Tělesná výchova

1.14.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.14.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Samostatný předmět Tělesná výchova je spolu s Výchovou ke zdraví součástí vzdělávací oblasti pod názvem Člověk a zdraví. Představuje nejdůležitější formu pohybového učení žáků, je hlavním zdrojem poznatků, organizačních návyků, pohybových činností a dalších námětů pro zdravotně zaměřené, rekreační i sportovní využití pohybu v režimu školy i mimo ni.

V tělesné výchově žáci nacházejí prostor k získání nových pohybových dovedností, k ovládnutí (využívání) různého sportovního náčiní (nářadí), seznamují se s návody pro pohybovou prevenci, korekci jednostranného zatížení i pro rozvoj tělesné zdatnosti a výkonnosti. Učí se využívat pohybové činnosti v různém prostředí a s různými účinky, zvykají si na různé sociální role, které vyžadují spolupráci a odpovědnost za zdraví své i spolužáků. Žáci jsou při hodinách tělesné výchovy vystaveni různým situacím a často i v mimořádným či rizikovým, ke kterým musí zaujmout svůj postoj.

Vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, vzájemné pomoci a radostného prožitku z pohybového výkonu. V tělesné výchově je proto velmi důležité motivační hodnocení žáků na základě posuzování osobních výkonů každého jedince a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem, které nepřihlížejí ke genetickým předpokladům a aktuálnímu zdravotnímu stavu žáků.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání a hodnocení výkonů žáků. Důležité je i odhalování zdravotních oslabení žáků v běžných formách pohybového učení. Proto jsou součástí tělesné výchovy speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby cíleně i preventivně zařazována do vyučovacích jednotek.

Tělesná výchova dále napomáhá žákům k vytváření zdravého životního stylu, hygienických a relaxačních návyků. Učí žáky jak se otužovat, zvyšovat odolnost vůči stresu, tlumit úzkost a vhodně se oblékat na sportovní aktivity. Žáci si tak musí osvojovat zásady zdravého životního stylu a měli by být směřováni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních i rizikových situacích i při mimořádných událostech. K tomu jsou vedeni zejména ve sportovních zájezdech (např. lyžařských zájezdech v sekundě a kvintě – viz. distribuce učiva pro sekundu) nebo na škole v přírodě (viz. distribuce učiva pro primu), ale i při běžných hodinách.

Cílem tělesné výchovy je přispívat k harmonickému rozvoji osobnosti žáků a dosáhnout optimální tělesné zdatnosti a výkonnosti a osvojení potřebných kompetencí. Moderní pedagogika zdůrazňuje ve vyučovacím procesu vytváření prostoru pro aktivitu a samostatnost žáků. Úlohu učitele ve vyučovací hodině nadále nelze chápat jako vykonávání vyučování, ale naopak dynamické vytváření všestranných podmínek pro objevování, rozvíjení a uplatňování schopností a zájmů žáků.

1.14.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace je vyučovací hodina.

V průběhu budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny. Není proto třeba realizovat hodiny A.

1.14.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima až kvarta - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.14.1.4 Organizace předmětu

Předmět Tělesná výchova je zařazen do všech ročníků a dělen do skupin na chlapce a dívky. V případě málo početné skupiny chlapců či dívek ve třídě je možno spojit dva věkově blízké ročníky. Ve skupině je maximálně 30 žáků. K výuce se využívají dvě tělocvičny, gymnastický sál a přilehlé víceúčelové hřiště.

Další organizační formou jsou sportovní soutěže a turnaje pořádané Asociací středoškolských klubů (ASK), DDM Prahy 9 a 14, naším gymnáziem atd. Dále budou do výuky zařazeny přednášky, exkurze, výstavy a besedy se sportovní tematikou, videozáznamy s následnými rozbory.

Speciálním případem jsou sportovní činnosti vyžadující zvláštní klimatické a prostorové podmínky. Tyto činnosti jsou organizovány formou zájezdů a pobytů v přírodě (lyžařské kurzy, školy v přírodě, přímořské pobyty).

Mimo předmět Tělesná výchova budou na škole organizovány sportovní kluby v rámci Asociace středoškolských klubů (ASK).

1.14.2 Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu Tělesná výchova je na rozdíl od ostatních vzdělávacích předmětů vždy vedle standardního pojetí vedena část výuky v hodině formou aktivit a soutěží..

1.14.2.1 Metody výuky

Dobrá hra probouzí u žáků zájem, zvyšuje jejich chuť k pohybu, zlepšuje výkonnost, navozuje dobrou náladu. Význam tělocvičných her tkví v podněcování k všestrannému intenzivnímu pohybu, rozvíjí rychlost, obratnost, sílu, vytrvalost, zlepšuje nervosvalovou koordinaci, testuje pružnost, pěstuje odvahu a smysl pro kolektivní souhru. Mění jednostrannou svalovou činnost na příjemnou zábavu. Aktivity budou zařazeny do každé hodiny tělesné výchovy v úvodní části vyučovací jednotky pro zahřátí organismu, v hlavní části podle vzdělávacího obsahu hodiny, v závěru pro uklidnění, protažení, relaxaci.

Ve výuce tělesné výchovy lze využít následující formy výuky:

výkladovou (dějiny TV a sportu, pravidla sportovních her, názvosloví, znalosti v oblasti anatomie a fyziologie)

frontální (rozcvičení, průprava herních činností, nácvik herních kombinací, nácvik gymnastických sestav)

individualizovanou a diferencovanou (skupinová cvičení, kruhové tréninky, herní činnosti jednotlivce)

problémovou (vedení rozcvičení, samostatné vedení cvičební jednotky, rozhodování utkání, organizace turnajů a soutěží)

projektovou (seminární práce v oboru TV a sportu, tvorba videozáznamů, fotogalerií, Gladiátorské hry

aplikační (vytváření prověřovacích testů, účast na turnajích a soutěžích)

Zpětně, za pomoci ověřovacích metod (testů, měření výkonů, prezentací, turnajů a soutěží) a při **evaluačních hodinách** pak měříme a hodnotíme stupeň dosažení očekávaných výstupů a klíčových kompetencí.

1.14.2.2 Klíčové kompetence

Úkolem předmětu Tělesná výchova je komplexní vzdělávání žáků v problematice zdraví, poznávání vlastních pohybových možností a zájmů, účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost. Vede k duševní a sociální pohodě, optimálnímu rozvoji zdatnosti a výkonnosti, regeneraci sil, podpoře zdraví a ochrany života i k pozitivnímu vztahu k pohybu.

Kompetence k učení

Žák by měl zvládnout následující:

- volit vhodné způsoby a metody pohybového učení, organizovat a volit vlastní pohybovou činnost, zdokonalovat se ve sportovních a pohybových dovednostech
- vyhledávat a v praktickém životě využívat naučené pohybové dovednosti a získané informace z oblasti tělesné výchovy a sportu
- orientovat se ve sportovní terminologii a názvosloví, propojovat ji do různých pohybových oblastí
- pracovat samostatně s odbornou literaturou a dostupnými zdroji sportovních informací (encyklopedie, internet, tisk)

- porovnávat získané informace, hodnotit je, využívat je ve prospěch svůj i druhých
- pochopit smysl a účel pohybu, získat pozitivní vztah k některé pohybové činnosti, přijímat kritiku a využívat ji

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl zvládnout následující:

- řešit praktické pohybové situace, rozpoznat je, hodnotit a realizovat je
- využít naučené pohybové dovednosti v konkrétních pohybových činnostech, modifikovat je, využít trpělivost a píli
- samostatně vyřešit pohybovou situaci vhodnou metodou v rámci dosažené úrovně motorického učení
- použít naučená pravidla a návody ve sportovních činnostech (turnaje, gymnastické a atletické víceboje, akademie)
- správně rozhodovat ve prospěch svůj i cvičební jednotky a spoluhráčů

Kompetence komunikativní

Žák by měl zvládnout následující:

- správně používat sportovní terminologii a názvosloví, jasně a srozumitelně se vyjadřovat
- využít názorů svých spoluhráčů, diskutovat i vést diskusi o sportovních dovednostech
- porozumět gestikulaci a odborným termínům z oblasti tělesné výchovy a sportu (pravidla her, gymnastické a atletické názvosloví, sportovní lékařství)
- využívat informační a komunikační prostředky při organizaci akcí se sportovní a pohybovou tematikou, předávat informace
- komunikovat se svými sportovními partnery a tak dosáhnout lepších sportovních výsledků

Kompetence sociální a personální

Žák by měl zvládnout následující:

- spolupracovat v herním týmu nebo pohybové skupině, přispívat k lepším sportovním a pohybovým výsledkům
- být ohleduplný a kamarádský, spoluvytvářet příjemnou sportovní atmosféru, jednat v duchu „fair play“
- aktivně se zapojovat do diskuse se sportovní tematikou, spolupracovat se svými sportovními partnery v dané sportovní činnosti, čerpat a využívat zkušenosti pedagogů
- uvědomit si svoji sportovní a pohybovou roli, řídit svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sportovního uspokojení

Kompetence občanské

Žák by měl zvládnout následující:

- respektovat úroveň pohybových dovedností svých spolužáků, eliminovat útlak a hrubé fyzické i psychické násilí v pohybových činnostech
- respektovat sportovní etiku
- spolupracovat a pomáhat všem sportovním partnerům, pomáhat pohybově znevýhodněným
- hájit úspěchy našeho sportu na pozadí historických a současných sportovních událostí

- rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

Žák by měl zvládnout následující:

- zabezpečovat a dodržovat bezpečnost při pohybových činnostech, dodržovat vymezená pravidla, plnit povinnosti a závazky vůči sportovnímu týmu či skupině
- přistupovat ke sportovním činnostem z hlediska kvality, společenského významu, ochrany svého zdraví i zdraví druhých
- vykonat samostatně zadaný pohybový úkol, písemně zpracovat vyhledané informace z oblasti pohybových aktivit
- využít naučené pohybové dovednosti v rodinném prostředí, zájmových oblastech, budoucím povolání

Kompetence digitální

Žák by měl zvládnout následující:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce

1.14.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Hry patří k člověku nerozlučně již desetitisíce let. Mají mnoho podob, ale asi nejvíce si je vybavujeme v souvislosti s dětmi. Hry prostě k dětem patří. V hrách mohou děti prožít, po čem touží, co se jim líbí a co si vysní. Jejich prostřednictvím se děti učí nové techniky pohybu, rozvíjejí své schopnosti a dovednosti, nacvičují soutěžní situace. To vše nenásilnou formou, která odpovídá jejich věku a mentalitě.

Podstatou her je seznamování se s okolním světem, učení se novým činnostem, zjišťování toho, co vlastně děti dovedou, ale i nedovedou. Ve hře děti prožívají i určitá dobrodružství, napětí a radost. Hra vždy přináší onen slastný pocit nejistoty, jak bude pokračovat, může být dále rozvíjena a dotvářena v průběhu vlastního hraní. A právě to jsou hlavní atributy, které z hraní tvoří jednu z nejdůležitějších činností nejen dětí, ale vlastně všech lidí. Hra provází člověka opravdu celý život. Slouží k osvojování mnoha dovedností, ať už pohybových, nebo sociálních, které se později uplatňují ve vážnější podobě hledání profesionálního uplatnění, životního partnera nebo náplni volného času.

Nedílnou součástí všech her dětí jsou různé formy pohybových her. Kdo doběhne rychleji, kdo vyleze výše, kdo skočí dál apod. U dětí přechází potřeba hrát si do potřeby hry – ta má většinou jasně vymezená pravidla, je zde určitý pevný průběh a hra končí vítězstvím nebo prohrou. Cílem už není vlastní hraní, ale určitý pohybový výkon, který ukazuje na schopnosti, dovednosti a psychické vlastnosti

jedince či skupiny. Děti potřebují ke svému vývoji mnoho různých podnětů, které si mohou samy „osahávat“, zkoušet, prozkoumávat a řešit. Přitom však není vhodný psychický tlak typu „musíš, nesmíš“ apod., při kterém děti velmi rychle ztrácejí motivaci. Nejlepší cestou k poznání vytváří zvědavost, touha něco si zkusit, určitá výzva, zda to či ono dokážu. Staré pedagogické moudro říká: „Prvním a předposledním úkolem pedagoga je vyvolat zájem.“

Podstatou her je v největší míře soupeření družstev, skupinek nebo jednotlivců mezi sebou. Je nutné brát zřetel na správné, spravedlivé a vyrovnané dělení do skupin a dbát na to, aby každé dítě bylo v činnosti alespoň pět minut králem. To je důležitým motivačním prvkem. Při volbě herní činnosti v hodinách tělesné výchovy bereme ohled na obsahovou náplň cvičební jednotky, výkonnostní rozdíly mezi dětmi, rozdíly mezi chlapci a děvčaty, počet dětí, věkovou strukturu dětí, prostorové podmínky, vhodnou volbu náradí a náčiní.

V tělesné výchově mají hry pevné místo, bez nich nelze prakticky žádnou hodinu uskutečnit. Hra žáky motivuje, vychovává, trénuje jejich psychiku, učí je rychle řešit problémy, spolupracovat, prosazovat se, pečovat o své zdraví apod. Hodiny tělesné výchovy jsou zaměřeny mimo všechny zmíněné kvality zejména na rozvoj kompetencí s důrazem na kompetence sociální a zdravotně pohybové.

HRY můžeme rozdělit do následujících typů:

A - HRY zaměřené na rozvoj motorických vlastností (obratnost, koordinace, rychlost, vytrvalost, síla)

honičky

hry běžecké, skokanské, s házením, kopáním, kouláním, odbíjením

hry bojové, taneční, různé

hry štafetové, závodivé apod.

B - HRY pro využití jiných metod práce v TV

projekty, seminární práce

využití informací z médií (televize, internet, odborná literatura a časopisy apod.)

C - HRY kooperativní a prezentační

organizování sportovních soutěží a turnajů v rámci ročníku, školy

mimoškolní soutěže

zájezdy sportovního i poznávacího charakteru apod.

D - HRY pro zpětné hodnocení (evaluaci)

kontrolní testy

motorické testy

soutěže a sportovní hry

prezentace projektů, seminárních prací

E - HRY probíhající v netradičním mimoškolním prostředí

seznamovací hry

zahřívací a kontaktní hry, zábavné soutěže

iniciativní a týmové hry

hry a cvičení v přírodě

sezónní hry (hry ve vodě, na sněhu apod.)

ekohry

hry pro relaxaci

hry pro reflexi a závěrečné hodnocení

1.14.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy

I. ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

1. Aktivní vstup a organizace pohybového režimu, pravidelné zařazení některých pohybových činností s konkrétním účelem.
2. Úsilí o zlepšení tělesné zdatnosti; volba vhodného rozvojového programu.
3. Samostatnost při přípravě před pohybovou činností a její ukončení ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly.
4. Odmítnutí drog a jiných škodlivin neslučitelných se sportovní etikou a zdravím; úprava pohybových aktivit vzhledem k údajům o znečištění ovzduší.
5. Uplatňování vhodného a bezpečného chování i v méně známém prostředí sportoviště; silničního provozu; předvídání možného nebezpečí úrazu a přizpůsobení dané činnosti.

II. ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

1. V souladu s individuálními předpoklady zvládnutí osvojených pohybových dovedností a jejich tvořivá aplikace ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech.
2. Posouzení provedení osvojené pohybové činnosti, označení zjevných nedostatků a jejich možných příčin.

III. ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

1. Užití osvojeného názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu.
2. Naplněné olympijské myšlenky ve školních podmínkách – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu.
3. Dohoda o spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a její dodržování.
4. Rozlišení a uplatnění práv a povinností vyplývajících z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora.
5. Sledování výkonů a určitých prvků pohybových činností, jejich evidence a vyhodnocování.
6. Samostatné organizování jednoduchých turnajů, závodů, turistických akcí na úrovni školy; spolurozhodování osvojovaných her a soutěží.
7. Zpracovávání naměřených dat a informací o pohybových aktivitách; jejich prezentace.

Učivo zasahuje ve všech ročnících G1 do obou pololetí školního roku a je ovlivňováno prostorovými a klimatickými podmínkami.

PRIMA – KVARTA

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců	<i>I.4, II.1, III.2</i>	10
Zdravotně orientovaná zdatnost – rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením	<i>I.1,2, II.2</i>	
Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí - průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení	<i>I.1,2, II.1,2, III.1</i>	
Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření raněného a jeho odsun	<i>I.3,4,5, II.2</i>	48
Pohybové hry – s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity	<i>I.1,3, II.1,2, III.1,2,3,4,5,6</i>	
Gymnastika – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí	<i>I.2,3,5, II.1, III.1,2,5</i>	
Estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků, tanec – především pro dívky	<i>I.1,2, II.1,2, III.1,7</i>	
Úpoly – základy sebeobrany, judo	<i>I.1,2,5, II.1, III.1</i>	
Atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze i v terénu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem, vrh koulí	<i>I.2,3, II.1,2, III.1,2,3,4,5,6,7</i>	
Sportovní hry – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace a systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie	<i>I.1,2,3,5, II.1,2, III.1,2,3,4, 5,6,7</i>	
Turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatnění pravidel bezpečnosti silničního provozu a roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží, táboření, ochrana přírody, dokumentace z turistické akce, další netradiční pohybové činnosti, – ŠvP prima	<i>I.1,2,4,5, II.1, III.2,3,4,6</i>	10
Lyžování, snowboarding, bruslení – (dle zájmu žáků) sjezdové lyžování, běžecké lyžování, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na snowboardu – LVK sekunda	<i>I.1,2,5, II.1, III.5,7</i>	
Komunikace v TV – názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, vzájemná komunikace a spolupráce	<i>III.1,3</i>	
Organizace prostor a pohybových činností – sportovní výzbroj a výstroj, výběr, ošetřování	<i>I.1,5, II.1, III.6</i>	
Historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta	<i>I.4, III.1,2,5,6,7</i>	
Pravidla osvojovaných pohybových činností – hry, závody, soutěže	<i>I.5, III.2,6,7</i>	
Zásady chování a jednání v různém prostředí a při různých činnostech	<i>I.4,5, II.1, III.2,3,4</i>	
Měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – evidence, měření, vyhodnocování	<i>I.3, II.1, III.5,7</i>	

¹⁾První údaj vyjadřuje počet hodin pro sekundu až kvartu, kde je hodinová dotace 2 hodiny týdně, druhý údaj vyjadřuje počet hodin v primě, kde je hodinová dotace 3 hodiny týdně.

1.14.2.5 Evaluace v předmětu

Jedna z podmínek efektivního učení je zpětná vazba, která poskytuje žákovi informace o správnosti postupu, průběhu či výsledku pohybové činnosti. Úkolem hodnocení je především posílení vnitřní motivace a zájmu o pohyb v jakékoliv podobě. Hodnocení se vztahuje především k dosažení očekávaných výstupů v předmětu Tělesná výchova, a současně s tím k utváření klíčových kompetencí uvedených ve vzdělávacím obsahu předmětu.

Pro klasifikaci bude použito pěti klasifikačních stupňů a **následující kritéria:**

- úroveň rozvoje pohybové výkonnosti (pro klasifikaci slouží ukazatele pro jednotlivé disciplíny a třídy)
- stupeň zvládnutí základního a doplňkového učiva (hodnotí se a klasifikuje dle kontrolních cvičení; úroveň pohybových dovedností se hodnotí kvalitativně – přesnost, ladnost pohybu; ve sportovních hrách se hodnotí úspěšnost žáka, kolektivnost a dodržování pravidel v zápase)
- vztah žáků k plnění cílů hodiny; disciplinovanost a vlastní úsilí při provádění cvičení; využívání znalostí z vlastní zájmové činnosti
- osvojení poznatků z tělesné kultury
- 50% fyzická účast, dalších 25% lze nahradit teorií TV (účast v soutěžích, Gladiátorské hry, organizace turnajů aj.)
- hodnotí se schopnost vést skupinová cvičení, práce s přípravou a obsluhou náčiní, náradí; vedení dopomoci a záchrany při cvičení aj.

Ověřování očekávaných výstupů

Základem ověřování zvládnutí očekávaných výstupů je průběžné zjišťování dosažené pohybové úrovně žáka.

Velký význam má srovnávání znalostí a výsledků žáků stejné věkové kategorie - v rámci školy i různých škol:

mezitřídní a skupinové turnaje

spolupráce a komunikace mezi třídami a skupinami

dosažené výsledky v soutěžích v rámci Prahy 9 a 14, v rámci ASK

Ověřování kompetencí

Ověřování nárůstu klíčových kompetencí je velmi složité, protože na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Vyučující stanoví a jasně zformuluje, co bude předmětem hodnocení v oblasti kompetencí a podle toho hodnocení provede.

Hodnotí se především:

snaha a píle, zájem o pohybové aktivity
aktivní a samostatný přístup k zadaným pohybovým úkolům
úroveň motorického učení a somatických předpokladů žáka
schopnost spolupráce se spolužáky; komunikace
jednání v duchu „fair play“
pomoc Žákům pohybově znevýhodněným
organizační schopnosti při řešení zadaných úkolů
úroveň vyjadřování ve sportovní terminologii
účast na sportovních akcích a dosažené výsledky
vyhledávání a písemné zpracovávání získaných informací z oblasti tělesné výchovy a sportu
schopnost sebehodnocení
motorické a vytrvalostní testy
atletické, gymnastické a herní výkony
hygienické návyky

1.15 Výchova ke zdraví

1.15.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.15.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Výchova ke zdraví je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Navazuje na vzdělávací oblast prvního stupně základní školy Člověk a jeho svět a tematický okruh Člověk a jeho zdraví. Rozvíjí a prohlubuje problematiku zdraví tak, aby žáci v souladu s věkem získali potřebné informace, osvojili si včas potřebné preventivní návyky, postoje a sociální dovednosti, které budou schopni uplatňovat v běžném životě i v krizových situacích. Zdůrazňuje propojení sociální, psychické a fyzické složky zdraví. Vede žáky nejen k odpovědnosti za vlastní zdraví, ale i k empatii, snaze a také dovednosti pomoci ostatním.

Vzdělávací obsah zahrnuje tematické okruhy uvedené v RVP (Vztahy mezi lidmi a formy soužití; Změny v životě člověka a jejich reflexe; Zdravý způsob života a péče o zdraví; Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence; Hodnota a podpora zdraví, Osobnostní a sociální rozvoj).

Průřezové téma (v tabulkách značeno jako PT) Osobnostní a sociální výchova je realizováno podporou a rozšířením dovedností a vědomostí z psychohygieny; důraz je kladen na primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování.

Průřezové téma Environmentální výchova je zohledněno v oblasti utváření zdravého životního stylu a je cíleno k pochopení negativních i pozitivních vlivů prostředí na zdraví.

V rámci Výchovy ke zdraví se naplňuje i aplikované učivo doplňujícího oboru (v tabulkách značeno jako DO) Etická výchova, zaměřující se na problematiku rodinného života a sexuálního zdraví.

Realizace předmětu upřednostňuje praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích, využívá příklady z každodenního života školy.

Vzhledem k úrovni bio-sociálního rozvoje žáků v primě a sekundě bude v tercii na řadu témat navazovat předmět Biologie (tematický okruh Biologie člověka). Důraz bude kladen i na mezipředmětové vztahy s Chemií a Fyzikou (např. bezpečnost při experimentech).

1.15.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině A.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.15.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

prima a sekunda - 1 hodina (tj. 34 za rok)

1.15.1.4 Organizace předmětu

Předmět je vyučován v primě a v sekundě. Třída se dělí na dvě skupiny, v sekundě vzhledem k obsahu učiva upřednostňujeme dělení na chlapce a dívky.

Výuku lze doplnit **exkurzemi** např. do různých zdravotnických zařízení. Svůj význam mají **besedy s odborníky** realizované ve škole nebo na jejich pracovištích (centra prevence, linky důvěry aj.). Uplatnit se mohou i vhodně zvolená **filmová představení** a další formy prezentace problematiky zdraví, jako jsou např. **výstavy**.

Osvojené poznatky a dovednosti by měly být využity během praktických činností ve škole i mimo ni (sportovní soutěže, školy v přírodě, lyžařské kurzy).

V souladu s preventivním programem sociálně patologických jevů se předpokládá spolupráce s odbornými pracovišti, občanskými sdruženími a centry prevence.

1.15.2 Výchové a vzdělávací strategie

V předmětu Výchova ke zdraví bude realizován základní strategický plán střídání standardních hodin a hodin A, v nichž jsou žáci plně aktivní v průběhu celé vyučovací hodiny – tzv. systém „jedna ze čtyř“.

1.15.2.1 Metody výuky

Dělení třídy umožňuje využít aktivizující a komplexní výukové metody ve standardních hodinách i v průběhu hodin A. Jednotlivé didaktické formy a metody budou realizovány s ohledem na dosaženou úroveň bio-psychologické zralosti žáků. Při jejich výběru bude brána v úvahu formativní funkce předmětu i celoživotní význam získaných vědomostí, dovedností, hodnot i postojů.

V hodinách Výchovy ke zdraví bude realizována frontální, individualizovaná, diferencovaná i skupinová výuka.

Projektová výuka představuje možnost využívat individuální i skupinovou práci žáků, je přínosem i z hlediska vytváření všech okruhů kompetencí. Žáci budou řešit určitý problém. V počáteční fázi jim bude zadán konkrétní úkol. Dále bude sledován

vývoj prací a budou konzultovány dílčí výsledky. Po prezentaci projektu bude následovat diskuse.

Metody používané převážně ve standardních hodinách:

Informačně - receptivní metody předávají žákům hotové informace (výklad, vysvětlování, popis, využití tištěného textu). Tyto metody umožňují využívat učební pomůcky, sledovat videoprogramy, využívat vhodné prezentace na CD a DVD.

Klasické reproduktivní metody mohou být používány při opakování a aplikaci učiva (ústní reprodukce, opakovací rozhovor, písemné i ústní řešení učebních úloh).

Metody používané převážně v hodinách A:

Interaktivní výuka je předpokladem efektivní výuky problematiky zdraví. Jednotlivé metody se často prolínají a navzájem doplňují. Součástí bývá i spontánní a především řízená **diskuse**, při které se žáci učí pravidlům jak vést dialog, učí se rozhodovat a zaujímat stanoviska i obhajovat své vlastní názory a přijímat kompromisy.

Brainstorming (burza dobrých nápadů) - metoda rozvíjí představivost a kreativitu, pomáhá nalézt řešení problémů, ujasnit si podstatu pojmů, posiluje sebevědomí žáků

Práce ve skupinách - žáci si osvojují pravidla spolupráce; učí se komunikovat se členy skupiny, prezentovat a obhajovat vlastní názor i přijaté stanovisko celé skupiny; význam má zapojení méně aktivních jedinců

Hraní rolí - technika vyžaduje po žácích, aby přemýšleli a jednali v předem určených rolích v rámci konkrétních situací, které se vztahují k probíranému tématu; vede k rozvíjení empatie a porozumění pro motivy jednání druhých; rozvíjí fantazii a schopnost vyjadřovat postoje, názory a hodnoty

Modelování konkrétní situace - metoda vede k pochopení situací z běžného života; učí žáky aplikovat pravidla, vyhledávat vlastní postupy, zaujímat postoje a stanoviska, hledat optimální řešení

Volné psaní - metoda je vhodná v úvodu k novému tématu; podstatou je uvolnění myšlenek, rozvoj vyjadřovacích schopností, pochopení souvislostí a ujasnění problému; u kontroverzních témat vede k vytvoření názorové škály žáků; rozvíjí pak schopnost brát v úvahu odlišné postoje a přemýšlet o jejich možných důsledcích v reálném životě

Práce s textem - aktivita umožňuje lepší porozumění textu i jeho přehledné zpracování; samostatné zvládnutí učiva motivuje žáky k získávání podrobnějších informací

1.15.2.2 Klíčové kompetence

Dále jsou uvedeny kompetence a přístupy k jejich rozvíjení pro oba typy hodin. Hodiny A umožňují komplexnější přístup k prohlubování všech kompetencí, které se začínají rozvíjet ve standardních hodinách. Při utváření kompetencí bude učitel volit adekvátní metody a formy práce s ohledem na probírané téma.

Kompetence k učení

- pro rozvoj těchto schopností a dovedností je důležité seznámit žáky se všemi dostupnými informačními zdroji v oblasti zdraví (práce s učebnicí, odbornými časopisy, internetem); vhodné je při tom využít televizi, rozhlas i rodinné zázemí; pozornost je potřeba věnovat i správnému používání terminologie

Kompetence k řešení problémů

- zde jde především o řešení problémů souvisejících s ochranou tělesného, duševního a sociálního zdraví; nezbytné je vést žáky ke kritickému posuzování takto tematicky zaměřených textů a mediálních sdělení; výše uvedenými metodami aktivizovat žáky k uvažování o problému a jeho možném řešení a při tom využívat všechny dosud nabyté poznatky i dovednosti

Kompetence komunikativní

- při vytváření je důležité klást důraz na rozvíjení specifických dovedností komunikační obrany proti manipulaci a agresi (tj. odmítání, řešení konfliktů a rizikových situací, vyjednávání); vždy je potřeba se zaměřit na kultivované používání mateřského jazyka i na věcné a srozumitelné vyjadřování přiměřené věku žáka i situaci

Kompetence sociální a personální

- na schopnosti dobře komunikovat je založeno i vytváření dobrých mezilidských vztahů a rozvíjení pozitivních interakčních dovedností pro život jakými jsou aktivní naslouchání, vedení dialogu, obhajování stanovisek, komunikování ve skupině; aktivizující výukové metody (diskusní, situační a didaktické hry) mají vést k osvojení dovedností pro řešení problémů a rozhodování se z pozice různých sociálních rolí; cílem je odpovědné chování vůči sobě i empatie vůči ostatním

Kompetence občanské

- rozvíjení těchto kompetencí vychází ze spolupráce žáků ve skupinách a rozdělení úkolů jednotlivcům podle jejich schopností; na druhé straně vede ke spolupráci např. i mezi paralelními třídami; je nutné využít příležitost zapojit žáky i v rámci školy do činností souvisejících s ochranou a podporou zdraví (např. při sportovních soutěžích, lyžařských kurzech)
- nezbytné je učit žáky nejen vnímat problémy společnosti a zaujímat k nim adekvátní stanoviska (např. využití geneticky modifikovaných plodin pro výživu lidí), ale učit je i dovednostem pomoci ostatním v případě krizové situace

Kompetence pracovní

- výukové metody a organizační formy je potřeba přizpůsobit tak, aby mohli žáci aplikovat osvojené poznatky a dovednosti z oblasti ochrany a podpory zdraví při praktických činnostech ve škole i mimo ni (soutěže, školy v přírodě nebo sportovní kurzy)
- seznamování žáků s pracovním prostředím, podmínkami i s pracovními aktivitami zaměstnanců formou exkurzí nebo besed (např. hasiči, zdravotníci, policie) rozšiřuje právě tyto kompetence

Kompetence digitální

- žáky učit vyhledávat na internetu informace, kriticky je posuzovat a sdílené dokumenty využívat při plnění úkolů jednotlivců i při skupinové práci (např. při tvorbě referátů)
- vést žáky k aktivnímu používání MS office (psaní textu v MS Word, prezentace v prostředí MS PowerPoint)
- zdůrazňovat žákům zásady bezpečnosti práce na internetu
- podle potřeby v rámci distanční i běžné výuky vést žáky k používání prostředí učebny Google Classroom

1.15.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Hodiny A zajišťují přímý rozvoj všech kompetencí. V souladu s ŠVP je hrou míněna organizovaná činnost, která žáky aktivizuje a vede k iniciativě, komunikaci, řešení problémů, samostatné práci, ale zároveň působí zábavně a dovednosti předává nepřímo.

A - Sociálně psychologické hry

Vedou především k rozvíjení kompetencí komunikativních a sociálních. Žáci se při vzájemném kontaktu o sobě něco dovídají a zároveň jsou upozorňováni na vznikající vlastní pocity, postoje a názory na probíhající děje. Při těchto hrách se uplatňují i uvedené metody interaktivní výuky.

Hraní rolí a simulační hry dávají příležitost, aby si své schopnosti či dovednosti žáci vyzkoušeli v prostředí, kde nic neriskují. Dramatizace je užitečná metoda pro rozvoj kreativity, pro celkové psychické uvolnění i pro posilování sociálních vazeb ve skupině. Využít tento typ her lze např. v rámci prevence návykových látek. Podle scénáře lze sehrát scénku, jejíž součástí je odmítnutí nabízené drogy. Námětem sociodramatické etudy mohou být např. i vztahy mezi rodiči a dětmi.

Další typy **interaktivních her** se mohou uplatnit v rámci řady témat Výchovy ke zdraví. Mohou dávat dětem příležitost popsat své stresy a hledat jejich zdroj. Cílem může být např. vytvořit kladný vztah k vlastnímu tělu nebo upoutat pozornost na problematiku zdravé výživy. Tato skupina her vychází z aktivní účasti jednotlivců, kteří pod vedením učitele zábavnou formou (např. doplňováním nákrešů a schémat, práce se zajímavými texty) odhalují a identifikují své problémy a procvičují si způsoby, jak na situaci reagovat.

B - Univerzální didaktické HRY

Jsou použitelné téměř pro každé téma. Většinu z nich mohou hrát žáci ve skupinách i jednotlivě. Zadávány mohou být formou pracovních listů, didakticky modifikovaných společenských her nebo jiným nápaditým a zábavným způsobem. Hry je vhodné organizovat jako **soutěže**, které žáky aktivizují a motivují. Příkladem jsou:

Rozhodovací HRY

Žáci mohou pracovat jednotlivě nebo ve skupinách. K dispozici jsou pro každou skupinu např. sady kartiček. Úkolem je tyto kartičky roztřídit, klasifikovat nebo přiřadit k sobě. Hru lze využít například k ověřování znalostí (následky užívání drog).

Jinou variantou je, že hráči k uspořádané řadě číselných údajů přiřazují odpovídající položky. Jedná se o soubor přiřazovacích úloh nejrůznějšího obsahu (např. k energetickým hodnotám jsou přiřazovány konkrétní potraviny).

Kvízy

Různě tematicky zaměřené kvízy mohou řešit písemnou nebo ústní formou jednotlivci nebo skupiny. Otázky zadává učitel nebo je tvoří žáci. Před začátkem je nutno dohodnout pravidla a způsob bodování. Inspirací mohou být i televizní soutěže např. A-Z kvíz nebo Kufr.

Hra na soudce

Hra umožňuje žákům, aby se aktivně podíleli i na hodnocení spolužáků. Účastníci jsou zapojeni do hry buď jako soutěžící, kteří se připravují vystoupit se svou prací (referát, prezentace projektu, seminární práce), nebo jako soudci, kteří výkon soutěžících hodnotí. Předem jsou stanovena pravidla chování i kritéria hodnocení. Po prezentaci práce diskutují soudci o tom, jak výkon ocení. Musí jasně vyjádřit, co se jim líbilo a navrhnout jednu věc, kterou by bylo možné zlepšit.

V hodinách předmětu Výchovy ke zdraví mohou mít soutěživé aktivity řadu dalších modifikací:

Soutěže v uplatnění dovedností

Skupiny soutěží např. v pohotovém a správném poskytnutí první pomoci poraněným (obvazová technika, předvedení umělého dýchání a nepřímé masáže srdce na resuscitační loutce).

Soutěž ve vyhledávání informací

Hra umožňuje žákům využít nejen různé informační zdroje (encyklopedie, slovníky, odbornou literaturu, internet), ale i uplatnit znalosti z jiných předmětů. Může být zadána i jako skupinový projekt.

Př. Navrhnout denní jídelníček, který bude odpovídat energetické potřebě organismu v určitém vývojovém období.

Soutěž o nejlepší návrh řešení problému

V oblasti prevence zneužívání návykových látek a jiných patologických jevů žáci řeší problémové modelové situace. Návrhy skupin se pod vedením učitele prodiskutují a na závěr se vybere nejlepší možné řešení.

Např. kamarád bere drogy – co mám dělat?

I v hodinách A budou mít své místo **pracovní listy**, které využívají interaktivní přístup k získávání a ověřování vědomostí a praktických činností a vedou žáky, aby o hodnotě a významu zdraví přemýšleli v širších souvislostech. Pracovní listy mohou obsahovat například doplňovačky s tajenkou nebo rozhodovací hry. Zadané úkoly často umožňují žákům uplatnit výtvarný projev (tvorba plakátu, dokreslení obrázku, popř. dokončení celého příběhu) i využít různé informační zdroje (vyhledávání údajů na internetu).

C - Relaxační cvičení

Do hodin standardních i do hodin A budou zařazovány praktické ukázky relaxačních cvičení pro zlepšení psychické i fyzické výkonnosti. Jedná se o jednoduché pohybové aktivity (uvolňovací a protahovací cviky) a meditační cvičení (poslech meditativní hudby) v rozsahu několika minut. Cvičení jsou koncipována tak, aby jich bylo možno použít například před zahájením vyučování, kdy jde o vědomé naladění mysli na to, co má přijít. Cílem je překonávání běžných obtíží, např. rozptýlení nebo nedostatku soustředění.

Základním kritériem správně realizované hodiny A je soustavná aktivita dětí se zvláštním důrazem na řešení problému.

1.15.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy

I. VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

1. Respektovat přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívat k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě).
2. Vysvětlit role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvést příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví.
3. Vysvětlit na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlit vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví; dokázat posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvodit z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví.
4. Usilovat v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví.
5. Vyjádřit vlastní názor k problematice zdraví a diskutovat o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí.
6. Dávat do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňovat zdravé stravovací návyky.
7. Uplatňovat osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěřit se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledat odbornou pomoc.
8. Projevovat odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílet na programech podpory zdraví v rámci školy a obce.
9. Samostatně využívat osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím.
10. Respektovat změny v období dospívání, vhodně na ně reagovat a kultivovaně se chovat k opačnému pohlaví.
11. Respektovat význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápat význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování.
12. Dávat do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňovat osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledat odbornou pomoc sobě nebo druhým.
13. Na základě svých znalostí a zkušeností vyhodnotit možný manipulativní vliv vrstevníků, médií; uplatňovat osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi.
14. Projevovat odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytnout adekvátní první pomoc.
15. Uplatňovat adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí.

II. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA (PT)

1. Osvojit si vědomosti a dovednosti týkající se duševní hygieny.
2. Uvědomovat si nebezpečí sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování a zvyšovat si odolnost vůči těmto jevům.

III. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA (PT)

1. Upevňovat si návyk zdravého životního stylu z hlediska rozmanitosti vlivů prostředí na zdraví a z hlediska zpětného vlivu životního stylu člověka na prostředí a k vnímání estetických hodnot prostředí.

IV. ETICKÁ VÝCHOVA (DO)

1. Komunikovat s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci; respektovat práva, povinnosti a role v rodině.
2. Respektovat důstojnost lidské osoby.
3. Analyzovat a vyhodnocovat etické aspekty různých životních situací.

PRIMA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
Hodnota a podpora zdraví Hierarchie základních lidských potřeb Složky zdraví Zdravý životní styl Zdravotní péče -preventivní prohlídky, očkování Běžné nemoci a jejich příznaky (péče o nemocné v rodině) Odpovědnost jedince za zdraví	<i>I.3,5,7; III.1;</i>	7	PT:OSV ENV
Vztahy mezi lidmi a formy soužití Přátelství, láska, partnerské vztahy Vztahy a pravidla soužití v rodině	<i>I.1,2; IV.1,2,3</i>	4	DO:Etická výchova
Výživa a zdraví Zásady zdravé výživy; stravovací a pitný režim Jídelníček; potravinová pyramida Poruchy příjmu potravy Civilizační choroby a výživa	<i>I.4,6,7; III.1</i>	7	PT:ENV

PRIMA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
Zdravý způsob života Tělesná hygiena a psychohygiena Denní režim (vyváženost práce a odpočinku, význam pohybu) Prevence únavy a stresu Vliv prostředí na zdraví (ovzduší, voda, hluk, osvětlení, teplota); vztah člověka k prostředí Vliv chování jedince na změny kvality prostředí Ochrana před infekčními chorobami (původci onemocnění a způsoby přenosu nákaz na člověka)	<i>I.5,7,9; II.1; III.1</i>	7	PT:OSV Osobnostní rozvoj, psychohygiena ENV Vztah člověka k prostředí
Zdravotní rizika a jejich prevence Rizikové chování - alkohol, kouření, nebezpečné látky Bezpečné chování a komunikace Dodržování pravidel bezpečnosti - škola, sport, doprava	<i>I.4,5,7,12,13 II.1; III.1</i>	9	PT:OSV ENV

SEKUNDA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
Dětství, puberta, dospívání Tělesné, duševní a sociální změny Intimní hygiena	I.6, 7, 8, 10	3	
Výživa v období dospívání Nutriční hodnota potrava Souhrn doporučení pro zdravou výživu Zdravotní rizika potravy Prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění	I.6, 7; III.1	4	PT: ENV
Sexuální dospívání a reprodukční zdraví Zdraví reprodukční soustavy Předčasná sexuální zkušenost, zdrženlivost, promiskuita Odpovědné sexuální chování Nákazy přenosné krví a sexuálním kontaktem, problémy těhotenství a rodičovství mladistvých Sexuální orientace, poruchy pohlavní identity	I.7,10,11; II.2; IV.2,3	11	PT: OSV DO: Etická výchova

SEKUNDA - 2. Pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
Zdravotní rizika a jejich prevence Formy sexuálního zneužívání dětí Schopnost komunikace a odborná pomoc Auto - destruktivní závislosti (násilí - příčiny a následky)	I.7,12; II.2; IV.2,3	5	PT:OSV DO:Etická výchova
Ochrana člověka za mimořádných událostí Klasifikace mimořádných událostí Varovný signál a jiné způsoby varování Základní úkoly ochrany obyvatelstva Evakuace, činnost po mimořádné události Prevence vzniku mimořádných událostí	I.14,15;IV.3	5	DO:Etická výchova
Úrazy a zásady první pomoci Prevence úrazů (domácnost, sport, pracoviště, doprava) Základy první pomoci	I.14,15;IV.3	6	DO:Etická výchova

1.15.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

V rámci nového předmětu Výchova ke zdraví budou respektována **pravidla klasifikace** uvedená v ŠVP. Dílčí hodnocení zaznamenává prospěch žáka a je podkladem pro výslednou známku na vysvědčení. Vzhledem k charakteru a cílům předmětu zohlední vyučující při klasifikaci dosažené výsledky v těchto **oblastech hodnocení**:

0. vědomosti a dovednosti
1. písemný i ústní projev
2. samostatná práce (učebnice, internet a další informační zdroje)
3. projekty (individuální i skupinová práce)
4. aktivní zapojení do výuky (dramatizace, aktivita, aktuality, referáty apod.)

Hodnocení má poskytovat **zpětnou vazbu** žákovi o míře splnění úkolu a má být pokud možno i zdrojem **motivace** pro jeho další výkon (činnosti, chování i vlastnosti). Podmínkou pro to je i volba a zadávání úkolů nejen úměrných možnostem a zkušenostem žáků, ale i s ohledem na jejich provázanost s praktickým životem.

Ověřování kompetencí

U dětí jsou dále ověřovány a rozvíjeny i požadované okruhy kompetencí, především kompetencí komunikativních, kompetencí k řešení problémů i kompetencí sociálních a personálních. Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů.

Při posuzování a hodnocení míry zvládnutí kompetencí platí obecné pravidlo, že vyučující hodnotí ty oblasti, pro něž stanovil jasná pravidla a těmi se řídí. V oblasti hodnocení kompetencí budeme využívat jako v ostatních předmětech služeb profesionálních firem, které se dlouhodobě testováním přidané hodnoty a kompetencí zabývají.

1.16 Člověk a svět práce

1.16.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.16.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Člověk a svět práce je samostatný předmět a je považován za nepostradatelnou součást systému všeobecného vzdělávání žáka a jeho přípravy na další vzdělávání a vstup do profesních vztahů. Vzdělávání v této oblasti má žáka uvést do plnohodnotného profesního i ekonomického občanského života. Ve svém budoucím profesním životě bude žák nucen využívat základních znalostí tržní ekonomiky, poznatků ze světa financí, hospodářských struktur státu i Evropské unie a vlivu globalizace světového trhu. Žák je seznamován s pracovními právy a povinnostmi a jejich aplikací v modelových situacích.

V tomto předmětu je velmi důležitý kontakt s praxí a zároveň je kladen důraz na využívání mezipředmětových vztahů a získaných vědomostí, dovedností a postojů z jiných oblastí.

V primě je do předmětu jako volitelný obor zařazen **Úvod do laboratorních prací** z fyziky, chemie a biologie. Učivo navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět koncipovanou pro 1. stupeň základního vzdělávání. Kromě očekávaných výstupů budou v těchto hodinách rozvíjeny zejména kompetence pracovní a sociální. Vědomosti, návyky a dovednosti z oblasti experimentálních postupů a metod budou rozvíjeny ve vyšších ročnících při výuce fyziky, chemie a biologie.

V tercii a kvartě je předmět zaměřen na poskytování informací z oblasti trhu práce, výběru a plánování profesní dráhy, na orientaci v požadavcích na jednotlivé profese a poznání vlastních schopností. Pomáhá při odpovědném rozhodování o dalším vzdělávání a přípravě na budoucí povolání.

Trh práce je dynamický fenomén reagující na technologický vývoj i ekonomickou situaci v dané oblasti. Odráží se v něm vzdělanostní struktura obyvatelstva, struktura hospodářských sektorů a řada dalších společenských vlivů. S nástupem nových technologií se zvyšují nároky na znalosti a dovednosti. Zavádějí se nová povolání, překonaná zanikají a mnohá zásadně mění svůj charakter.

Plánování profesní dráhy se stává náročnější, volba povolání není jednorázový akt, ale celoživotní proces. V praxi působí na každého mladého člověka řada různých vlivů, např. přání rodičů, příklady kamarádů, mediální vzory apod. Někteří mladí lidé si kladou nerealistické cíle vyplývající z toho, že mnohdy nejsou sami schopni odhadnout své schopnosti – mohou jak podcenit, tak přecenit své schopnosti.

Svět práce jim chce poskytnout co nejdříve co nejvíce informací, aby byli sami schopni rozpoznat své hranice, a vybavit je takovými kompetencemi, aby uměli v budoucnu využít příležitosti, které na ně v životě čekají.

Současně s tím se žáci seznámí i s jednotlivými obory práce a jejich základním charakterem.

Zároveň se součástí předmětu v kvartě stávají informace o problematice základů ekonomie. Žáci jsou seznámeni nejen s teoretickými poznatky, ale zároveň jsou vedeni k jeho aplikaci během praktických činností.

1.16.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace je vyučovací hodina.

V primě se třída dělí na polovinu, žáci pracují samostatně, ve dvojicích nebo malých skupinách. Důraz je kladen na dodržování předepsaných postupů a zásad bezpečnosti práce.

V tercii a kvartě se výuky účastní celá třída, ve vyučovací hodině se výrazněji začleňuje kooperativní výuka. Jako další formu práce je možné zařadit i výuku mimo školu např. exkurze na úřad práce, na pracoviště některých oborů práce (městský úřad, soud, pedagogicko-psychologická poradna apod.).

Pro využívání zmíněných forem spolupracuje škola se specialisty, např. s karirovými poradci, s pracovníky úseku pro volbu povolání, s psychology pedagogicko-psychologických poraden, s pracovníky úseku rekvalifikací nebo s rodiči, kteří jsou odborníky v různých oblastech světa práce a zve je na besedy a následné diskuse. Metody práce se v průběhu výuky prolínají a často se mění, mají činnostní a motivační charakter.

Přehled metod:

kooperativní výuka
myšlenkové mapy
simulační hry
řízená diskuse
referáty, prezentace
práce se statistickými materiály – statistické příručky, grafy, tabulky
práce s informačními materiály – např. letáky povolání, nabídky volných pracovních míst atd.
práce s informačním systémem
návštěva na vzdělávacích veletrzích

Mezipředmětově je Svět práce vázán především na Informační technologie, Fyziku, Chemii, Biologii a Občanskou výchovu. Učivo tohoto předmětu v sobě integruje vybrané kapitoly průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova.

1.16.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Prima, terciie a kvarta - 1 hodina (tj. 34 za rok)

1.16.1.4 Organizace předmětu

V primě se třída dělí na dvě skupiny a při dotaci 1 hodiny týdně se pravidelně po týdnu střídá laboratorní cvičení z fyziky, chemie a biologie. Výuka probíhá vždy v odborné učebně fyziky, chemie nebo biologie. Vybavení učeben umožňuje provádět demonstrační pokusy i samostatné laboratorní práce žáků. Ve všech pracovnách je dataprojektor a počítač s připojením na internet. Na detašovaném pracovišti je pro výuku laboratorních prací z fyziky a chemie určená specializovaná učebna, zařízená jako laboratoř.

V tercii a kvartě se výuky účastní celá třída. Besedy a exkurze se mohou realizovat jednak v učebnách školy i mimo školu. Vzhledem k probíraným tématům je však žádoucí, aby se žáci seznámili s odbornými pracovišti – např. úřad práce, poradna pro volbu povolání apod.

1.16.2 Výchové a vzdělávací strategie

1.16.2.1 Metody výuky

Cílem je potlačování frontální výuky aktivizujícími metodami, a to především formou samostatné tvůrčí práce žáků a prezentace výsledků této činnosti. Ve třech hodinách výuky budou žáci získávat potřebné teoretické vědomosti i praktické dovednosti jak prostřednictvím učitele, tak i samostatně při individuální či skupinové práci (např. vyhledávání informací na internetu nebo v odborné literatuře, výměna vlastních zkušeností žáků mezi sebou při řízené diskuzi) a dále budeme využívat především metody kooperativní práce, metody myšlenkových map, kritického myšlení a interaktivní výuky. Při realizaci alternativních hodin (tzv. „jedna ze čtyř“) budou aktivní sami žáci, kteří budou za dohledu učitele řešit zadané úkoly nebo modelové problémové situace apod. Využívané metody práce se budou během výuky měnit, aby se dosáhlo co nejaktivnějšího zapojení žáků do činnosti.

Využívané metody :

simulační hry
projekty – fiktivní firmy
práce s informačními materiály – internet, média, letáky, příručky
beseda
řízená diskuse
pracovní listy

Frontální výuka

Individualizovaná výuka

Diferencovaná, skupinová a kooperativní výuka - rozvíjí nejen individuální schopnosti, návyky i dovednosti každého žáka, ale i jeho zodpovědnost za práci celé skupiny

Informačně - receptivní metody - výklad, vysvětlování, popis, názorná demonstrace, instruktáž

Práce s informačními zdroji

Metody logických postupů

Problémové vyučování

1.16.2.2 Klíčové kompetence

V předmětu Svět práce povedeme žáky k rozvoji všech kompetencí. K rozvoji kompetencí využijeme formy a metody práce již výše zmíněné.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Zadává problémové úlohy a vede žáky ke schopnosti objasnit podstatu problému a navrhnout kroky vedoucí k jeho řešení.
- Učí žáky prakticky ověřovat získané informace a vyvozovat odpovídající závěry.
- Vede žáky k využití získaných teoretických poznatků při samostatné tvůrčí práci, při kooperativní je učí zvolit vhodný pracovní postup, zorganizovat si práci, rozdělit dílčí úkoly, vzájemně komunikovat, najít a shodnout se na společném řešení, rozdělit a přijmout jednotlivé role ve skupině.
- Vede žáky k tomu, aby získané poznatky dovedli tvořivým způsobem aplikovat, např. při vypracování letáku o studijním oboru, odpovědi na inzerát s nabídkou letní brigády apod.
- Vede žáky k nacházení různých variant řešení - např. poradte kamarádovi informační zdroje při výběru studijního oboru, najděte informační zdroje, které popíší povolání, které vykonávají rodiče, známí.
- Při kooperativní výuce žáky učí volbě postupů při řešení úkolu, organizaci práce, komunikaci ve skupině, využití získaných vědomostí z výuky, exkurzí, besed, diskusí, vyhledávání informačních zdrojů, stanovení pracovního tempa, hledání konečného řešení úkolu, problému (i přes nezdary).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky k souvislému a výstižnému popisu pozorovaných jevů.
- Klade důraz na správnou formulaci výsledku experimentu.
- Rozvíjí u žáků schopnost vyjadřovat své vlastní názory, obhajovat a hodnotit výsledky své práce.
- Učí žáky prezentaci samostatně získaných poznatků ostatním spolužákům při referátech či prezentacích, při komunikaci ve vlastní pracovní skupině či mezi kooperujícími skupinami při práci rozdělené mezi několik skupin, při obhajování výsledků práce před ostatními spolužáky, odpovědích na jejich dotazy apod.; učí je komunikovat nejen v obecné rovině, ale i odborné s využitím odborné technické terminologie.
- V hodinách „jedna ze čtyř“ zařazuje řízené diskuse na dané téma, kde si žáci osvojují komunikaci podle předem zadaných pravidel a rozdělených rolí – moderátor, diskutující, hodnotitelé; při zpracování a prezentaci úkolů, referátů, výsledků skupinové práce nebo diskusních příspěvků či dotazů vede žáky k formulování myšlenek a názorů, aby se vyjadřovali výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.
- Učí žáky komunikovat s porad. pracovišti při osobním i elektronickém styku.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zadává žákům skupinovou práci a vytváří podmínky pro vzájemnou spolupráci.
- Vede žáky k nutnosti samostatné organizace skupinové práce a přijetí odpovědnosti za práci svou a práci ostatních žáků ve skupině.
- Při týmové práci na zadaných úkolech vede žáky ke spolupráci, k podílení se na pravidlech práce skupiny či týmu, k iniciativě pomáhat ostatním, aby bylo dosaženo co nejlepších výsledků celé skupiny.
- Vedením portfolia učí žáky získávat přehled o rozvoji a nabývání dovedností, znalostí a postojů a tím podporuje jejich sebedůvěru.
- Seznamuje žáky s obory činnosti lidské práce, vede je k ocenění zkušenosti a dovednosti druhých a k tomu, aby si vážili každého povolání.

Kompetence občanské

Učitel:

- Klade důraz zejména na ochranu zdraví a poskytnutí první pomoci.
- Vede žáky k zodpovědnému přístupu při plnění svých povinností.
- Učí je získávat pozitivní vztah k práci své, ale i ostatních, nést odpovědnost za kvalitu své práce, za svůj podíl na výsledcích práce celé skupiny atd.; při práci na úkolech mimo školu je vede k dodržování pravidel slušného chování, aby jako žáci školy nepoškodili její dobré jméno svým nevhodným jednáním či chováním.
- Vede žáky k respektování školního řádu (bezpečnostní pokyny, hygienická pravidla a předpisy pro práci s digitální technikou a další pravidla daná pro skupinovou práci, řízenou diskusi, exkurzi, besedu apod.).
- Vede žáky k účasti na dotazníkových šetřeních v rámci předmětu – dotazníky zaměřené k výběru studijních oborů, zájmů, k hodnocení práce ve skupině apod., nebo dotazníků týkajících se života školy.
- Učí žáky oceňovat práci lidí a schopnost konkurence českých výrobků ve světě.
- Při skupinové i projektové práci učí žáky získávat pozitivní vztah k práci a cítit odpovědnost za kvalitu práce svou i svých kolegů.
- Vede žáky k prezentování jejich osobnosti na trhu práce při modelových situacích.

Kompetence pracovní

Učitel:

- Učí žáky pracovat s biologickými preparáty, přírodninami a bezpečně zacházet s vybranými chemickými látkami.
- Vede žáky ke zvládnutí jednoduchých laboratorních postupů.
- Učí žáky pracovat s vybranými laboratorními pomůckami a přístroji.
- Učí žáky využívat získané poznatky a dovednosti při rozhodování o dalším vzdělávání a profesním zaměření; při všech činnostech dodržovat bezpečnostní předpisy, hygienické normy a doporučení a návody výrobců.

- Na základě informací o trhu práce, kvalifikačních předpokladech a zdravotním stavu je učí rozhodovat se o dalším vzdělávání a profesním zaměření.
- Prostřednictvím zpracování projektu – fiktivní firma - je učí orientaci v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru.
- Vede žáky k respektování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Kompetence digitální

Učitel:

- učí běžně používat digitální zařízení, aplikace a služby; využívat je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; učí žáky samostatně rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešení problém použít
- vede žáky k získávání, vyhledávání, kritickému posuzování, spravování a sdílení dat, informací a digitálního obsahu, k volbě postupů, způsobů a prostředků, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- rozvíjí vytváření a úpravu digitálního obsahu, kombinování různých formátů, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků
- podporuje využívání digitálních technologií, k usnadnění práce, zautomatizování rutinní činnosti, zefektivnění nebo zjednodušení svých pracovních postupů a zkvalitnění výsledků své práce
- vede žáky k chápání významu digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje je s novými technologiemi, učí je kriticky hodnotit jejich přínosy a reflektovat rizika jejich využívání
- učí předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na žákovo tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí vede žáka k etickému jednání

1.16.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Jedná se o hodiny aplikační, ve kterých dochází k procvičení, shrnutí a rozvíjení učiva na základě aktivizace žáků. Nové poznatky získávají nenucenou, zábavnou formou .

Aktivizace žáků v průběhu výuky umožňuje přímo rozvíjet klíčové kompetence. Jsou součástí celého procesu vzdělávání. Hodiny A přinášejí praktické využití teoretických poznatků.

Druhy a příklady aktivit:

skupinové vyučování – kooperace ve skupinách, skupina má určitý počet členů, řeší zadaný úkol, problém shodný, jiný v rámci jednoho tématu, paralelní práce dvou skupin, výsledky práce se prezentují a diskutují

simulační hry – pohovor u zaměstnavatele (nabídka prázdninové brigády), v poradně pro volbu povolání, na úřadu práce

práce s počítačem – vyhledávání informačních zdrojů a práce s nimi (EUROSAT), ukládání, úprava a archivace fotografií, střih a archivace videa

práce se statistickými údaji – grafy, tabulky, příručky (počty přihlášených žáků, počty nepřijatých, vývoj nezaměstnanosti v regionu, počty obyvatel podle vzdělání v regionu, přehled potřebných profesí v regionu atd.)

práce s médii – inzeráty, pracovní nabídky, letáky, nabídky kurzů

diskusní dílny – požadavky ke studiu, potřebné kvalifikační předpoklady pro výkon povolání, nezaměstnanost a následné problémy, výměna zkušeností mezi žáky se zařízeními stejného typu různých značek nebo různých typů zařízení aj.

řízené debaty – moderátor, debatující, hodnotitelé

besedy s lektory

exkurze na odborná pracoviště – úřad práce, sociální odbor, specializované výstavy, vybrané firmy a pracoviště

projekty – fiktivní firma (způsoby založení fiktivní firmy, výběr formy podnikání, registrace na úřadech, IČO, BOZP, zákoník práce, promoakce, logo, slogan, firemní kultura, webové stránky, portfolio aj.)

práce s jednotlivými typy digitální techniky (foto, video, PDA, PC, mobilní telefon, CD, DVD, e-kniha)

práce s odbornou literaturou – publikace, návody, letáky

práce s technickými parametry jednotlivých zařízení

1.16.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

PRIMA

Očekávané výstupy:

Žák:

1. Vybere a používá vhodné pracovní postupy, pomůcky a přístroje.
2. Vyhledá informace potřebné pro experimentální práci.
3. Dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování v prostoru laboratoře.
4. Přehledně a výstižně vede záznamy o průběhu a výsledku praktického úkolu.
5. Poskytne první pomoc při úrazu.
6. Posoudí nebezpečnost látek na základě výstražných symbolů.

PRIMA - laboratorní práce z biologie

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Bezpečnost práce v pracovně biologie	3, 5	1
Bezpečnostní pokyny Zásady první pomoci		
Laboratorní postupy a metody v biologii	1, 2, 3, 4,	10
Pozorování lupou a mikroskopem Příprava mikroskopických preparátů Vedení protokolu; nákres a popis objektů Jednoduché biologické pokusy		

PRIMA - laboratorní práce z chemie

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Bezpečnost práce v chemické laboratoři Vybavení chemické laboratoře Používání ochranných pomůcek, bezpečné chování v prostoru laboratoře Označení chemických látek - výstražné symboly	3,6	2
Laboratorní pomůcky, jednoduché laboratorní postupy Chemické sklo, laboratorní váhy, kahany Odměřování objemu tekutin, zahřívání Rozpouštění látek, příprava roztoku Jednoduché dělicí metody - filtrace, krystalizace Vedení laboratorního protokolu	1,2,3,4	9

PRIMA - laboratorní práce z fyziky

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Stavba a vlastnosti látek - jednoduché laboratorní práce a měření Vlastnosti pevných, kapalných a plynných látek Elektrické a magnetické vlastnosti látek	1,2,3,4,5	2
Měření fyzikálních veličin Měření síly Měření délky Měření objemu Měření hmotnosti Měření hustoty Měření času Měření teploty	1,2,3,4,5	9

TERCIE, KVARTA**Očekávané výstupy:****Žák:****I. TRH PRÁCE A PROFESNÍ VOLBA**

1. orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
2. posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
3. využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělání
4. rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání, posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější
5. prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce; byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů; byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání
6. je veden k porozumění sobě samému i druhým; je veden ke zvládnutí vlastního chování, k utváření a rozvíjení základních dovedností pro spolupráci
7. je veden k získání základních sociálních dovedností pro řešení složitých situací
8. je veden k formování studijních dovedností; k utváření pozitivního postoje k sobě samému a k druhým
9. je veden k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci, hodnoty různosti lidí, názorů, k uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování

II. ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

1. rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
2. sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácností, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti
3. na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
4. vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
5. uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
6. na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
7. rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu

TERCIE - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Trh práce Povolání lidí Druhy pracovišť Charakter a druhy pracovních činností Kvalifikační, zdravotní Osobnostní předpoklady Rovnost příležitostí	I. 1,2,3,5,6,7,8,9	9
Zaměstnání Osobnostní rozvoj, řešení problémů Pracovní příležitosti v obci Způsoby hledání zaměstnání Pohovor u zaměstnavatele Úřady práce Zákoník práce, práva a povinnosti, pracovní smlouva Problém nezaměstnanosti	I. 1,2,3,5,6,7,8,9	8

TERCIE - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Volba profesní orientace Osobnostní rozvoj, řešení problémů Základní principy Osobní zájmy a cíle Osobní vlastnosti a schopnosti Poradenské služby Sebehodnocení Práce s informacemi	I. 1,2,3,5,6,7,8,9	17

KVARTA - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Možnosti vzdělávání Učební a studijní obory Přijímací řízení Informace a poradenské služby	<i>I.1,2,3,5,6,7</i>	4
Principy tržního hospodářství Nabídka , poptávka, trh, tvorba ceny, inflace, podstata fungování trhu	<i>II. 6</i>	2
Podnikání Struktura organizací Formy podnikání Drobné a soukromé podnikání	<i>II. 1,2</i>	3
Majetek a vlastnictví Majetek, vlastnictví, formy vlastnictví Hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana	<i>II.1, 2,</i>	2
Peníze Formy placení Hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	<i>II.1,2,3,4,5,6,7</i>	2
Banky a jejich služby Aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	<i>II.4,5</i>	2
Hospodaření Rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti, význam daní	<i>II.2,3,4,5,6,7</i>	2

KVARTA - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing Inflace		
Výroba, obchod, služby Odvětví národního hospodářství – jejich funkce a návaznost	<i>II. 1,3,4,6,7</i>	3
Projekt- Fiktivní firma	<i>I.1,2,3,5,6,</i>	
Příprava, realizace, prezentace, vyhodnocení	<i>II.1,3,4,5,6,7</i>	12

1.16.2.5 Evaluace v předmětu

Hodnocení žáků je zpětnou vazbou, podle které je žák informován, jak zvládá teoreticky i prakticky probíranou problematiku, co se naučil a zvládl, v čem má rezervy a co případně podcenil a nezvládl. Hodnocení je zaměřeno na dosažený individuální pokrok žáka podle předem stanovených kritérií, s nimiž byli žáci na začátku školního roku seznámeni. Nedochozí ke srovnávání výkonů s jeho spolužáky.

Vzhledem k tomu, že je žádoucí, aby zpětná vazba byla co nejhojnější, používáme pro ocenění postojů, dovedností a znalostí i slovní hodnocení.

V souladu se zásadami ŠVP je žák v předmětu klasifikován, tedy hodnocen známkou. Klasifikace je v případě potřeby, a to zejména v průběhu aktivních činností žáků, doplněna slovním hodnocením.

Ověřování očekávaných výstupů

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Budou platit dva základní postupy:

- Vyučující stanoví dle své úvahy, jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje, co považuje za klady a zápory, a podle toho bude stanovovat známku.
- V oblasti hodnocení kompetencí budeme využívat jako v ostatních předmětech služeb profesionálních firem, které se dlouhodobě testováním přidáné hodnoty a kompetencí zabývají.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V rámci předmětu Člověk a svět práce budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení. Zámka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

vědomosti a dovednosti
 aktivní přístup k zadaným úkolům
 samostatnost při řešení úkolů
 ústní projev, používání terminologie předmětu
 schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
 schopnost autoevaluace

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení. Zohledněný je fakt, že učení nemůže probíhat bez chyb.

Hodnocení žáka

Hodnocení žákovi průběžně poskytuje zpětnou vazbu o jeho výsledcích a zároveň je zdrojem motivace pro jeho další práci. V rámci předmětu budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Zámka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- zpracování písemných výstupů z laboratorních prací
- ústní projev, používání správné terminologie
- schopnost spolupráce a komunikace

Dílčí hodnocení z jednotlivých cvičení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení, která je stanovena na základě shody všech zúčastněných vyučujících.

1.17 Mediální výchova

1.17.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.17.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Mediální výchova je předmět nově konstituovaný pro úplné splnění cílů stejnojmenného průřezového tématu. Zprostředkovává elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovni mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře fungování), jednak získání dovedností, podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je konfrontovat či propojit (asociovat) s jinými sděleními. Dále pak učí orientaci v obsahu sdělení a také schopnost výběru odpovídajícího média jako prostředku naplnění určité potřeby (získávání aktuálních informací, vzdělávání, zábavy).

Obsah předmětu tak zohledňuje skutečnost, že pro uplatnění jedince ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z okolního světa.

Podstatnou část důležitých informací nám dnes zprostředkovávají média.

Média se stala důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež nám média nabízejí, mají nestejnorodý charakter, odrážejí určitý záměr, postoj k sociální a přírodní realitě a jsou vytvářena s různými záměry, často nepřiznanými a potenciálně manipulativními.

Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku a z hlediska jejich vztahu k realitě vyžaduje značnou průpravu, která využívá propojení se vzdělávacími oblastmi:

Člověk a společnost

Média jsou sociální instituce, která spoluvytváří podobu a hodnoty moderní doby, umožňuje hledat srovnání mezi minulými a současnými událostmi a paralely mezi jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku. Mediální výchova je přitom zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od medializovaného sdělení a schopnost interpretovat toto sdělení z hlediska významu a věrohodnosti, u reklamy z hlediska účelnosti nabízených informací a kultury jejich zprostředkování.

Jazyk a jazyková komunikace

Zde jde především o osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu, argumentace, použití adekvátních výrazových prostředků, vnímání stavby mluveného a psaného projevu, jeho stavby a různého typu obsahu.

Informační a komunikační technologie

V této oblasti jde především o využívání tištěných a digitálních dokumentů jako zdroje informací, jejich vyhledávání, vlastní tvorbu a také utvoření návyku ověřovat si důkladně veškeré údaje.

Umění a kultura

Média užívají specifické „řeči“ znakových kódů a propojení obrazu, zvuku a přirozeného (mluveného) jazyka. Mediální výchova přispívá ke schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit artefakty mediální produkce umělecké i běžné.

1.17.1.2 Formy realizace

Základní formou realizace je vyučovací hodina.

V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“, bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a v jedné hodině A.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizující metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. že jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.17.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

kvarta - 1 hodina v jednom pololetí (tj. 17 za rok)

1.17.1.4 Organizace předmětu

Předmět Mediální výchova je nově zaveden k naplnění obsahu stejnojmenného průřezového tématu a vyučuje se v celé třídě v průběhu jednoho pololetí kvarty.

Výuka probíhá ve standardní učebně nebo v učebně s dataprojektorem a přístupem na internet. Práce na závěrečném projektu REDAKCE budou organizovány také v ateliéru nebo v knihovně. Výuka je doplněna exkurzí a besedou a zakončena prezentací závěrečného projektu.

1.17.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Pro výuku předmětu byla převzata základní strategie ŠVP „jedna ze čtyř“ – tedy pravidelné střídání standardních hodin a hodin A, které jsou zaměřeny na přímý rozvoj kompetencí a žáci jsou aktivní po celou vyučovací hodinu.

1.17.2.1 Metody výuky

Při výuce se vychází ze skutečnosti, že žák již přichází s určitou pozitivní i negativní zkušeností s médii a s vnímáním mediálních sdělení.

Práce je organizována tak, aby žák získal poznatky a dovednosti jednak v recepci mediálních sdělení, jednak v jejich tvorbě.

Ve výuce bude zachován systém střídání 3 hodin standardních a 1 hodiny A.

V hodinách bude upřednostňována aktivní práce ve dvojicích a skupinách, a to jak při analýzách mediálních sdělení, tak při jejich vytváření. Získané dovednosti budou využity v tvorbě závěrečného projektu - v rozhlasové, časopisecké, televizní nebo internetové podobě.

Vyučování mohou doplňovat také:

exkurze – např. v redakci obecního a obvodního časopisu, v novinovém oddělení Městské knihovny

besedy – s hudebním a zpravodajským redaktorem rozhlasového vysílání, s ilustrátorem, grafikem a reportérem

přednášky – odborníků na mediální problematiku

Při práci v hodinách budou využívány následující metody:

myšlenková mapa – motivační metoda, při níž se zapisují nápady, znalosti a návrhy navazující na ústřední téma, popř. problém

diskuse – formulace názorů vyjadřujících vlastní postoje k diskutovanému problému a jejich kultivované, přesvědčivé vyjádření, metoda řízené diskuse

brainstorming – motivační, rychlé a zprvu neutříděné zapisování okamžitých znalostí, postřehů a nápadů k danému tématu

simulační hry – např. hra na život, komunikaci v opravdové redakci

dramatizace – např. negativní dopad reklamy

mediální dílny – vytváření mediálních sdělení - obrazové zpravodajství, reklama, ilustrace v tisku, nápodoba stylu vyhraněného publicisty

problémové úkoly – řešení problémových zadání (fiktivní redakce)

projektová výuka – samostatně zpracovaný projekt a jeho prezentace

besedy a diskuse – zejména s redaktory (jak je uvedeno výše)

postupy kritického čtení a myšlení (kritická analýza a interpretace textů a jiných typů mediálních sdělení)

práce s internetovými zdroji – ověřování a využívání zdrojů

samostatné řečnické výstupy – prezentace vlastních výtvorů; cílem je zapojení a uplatnění každého žáka, poznání vlastních možností, výměna názorů, zvládnutí postupů veřejné mluvené a písemné komunikace a pěstování kultivovaného projevu

monoprojekt

Dovednosti, které žáci získají v hodinách věnovaných kritickému čtení, rozboru zpravodajství a reklamy, budou prakticky využity při práci na závěrečném projektu. V rámci projektu žáci vytvoří tým fiktivní redakce. Tím žáci zároveň prokáží zvládnutí určitého stupně rozvoje všech kompetencí.

1.17.2.2 Klíčové kompetence**Kompetence k učení**

- tato kompetence bude rozvíjena především prostřednictvím práce s informacemi – ať již tištěnými nebo vyhledávanými na internetu; žáci se naučí novým pojmům, orientaci ve světě médií, cílem bude také naučit je psaní přehledných a výstižných poznámek
- svých poznatků žák využije při referátech, skupinové práci i při tvorbě projektu
- dále se bude učit poznávat strukturu českého jazyka a spektrum vyjadřovacích prostředků publicistiky a vhodně je používat

Kompetence k řešení problémů

- žák se bude učit řešit postupně různá zadání, od jednodušších úkolů až po složitější problémová zadání
- způsob řešení se naučí jednak rozboru jednotlivých článků, jednak analýzou určitého druhu novin či časopisů; přitom i bude hlouběji osvojovat logické operace (rozpoznání problému, jeho analýzu, návrh řešení a jeho postup včetně rizika); vodítkem mu budou i informace z besed a exkurzí
- naučí se spolupracovat při řešení problému s ostatními, v týmové práci zapojovat členy podle jejich schopností

Kompetence komunikativní

- žák se naučí komunikovat s ostatními při vyhledávání informací, formulovat, vyjádřit a argumenty podpořit své názory; v řízené diskusi se naučí naslouchat jiným názorům a vhodně na ně reagovat, hledat kompromis či jednoznačně vyjádřit nesouhlas
- kompetence je dále rozvíjena v oblasti tvorby a prezentace mluvených a psaných publicistických projevů
- pozornost bude věnována také mimoslovním prostředkům komunikace - neverbální komunikaci lidí, obrazové stránce sdělovacích prostředků a znakovým systémům

Kompetence sociální a personální

- žák bude rozvíjet své sociální a personální dovednosti při skupinové práci, řízené diskusi, či tvorbě projektu; bude se učit efektivně spolupracovat, rozdělovat práci podle určitých požadavků, odpovědně plnit úkoly, podřídit se pravidlům práce ve skupině, ovládat své emoce a vhodně prosazovat svůj názor
- v dialogích se bude učit schopnosti empatie, ocenění schopností a zkušeností druhého, respektování jiného názoru či vyjádření zásadního nesouhlasu, kterým odmítáme názor – nikoliv osobu protivníka
- zároveň se bude učit chápat a doceňovat společenské působení médií a vliv určitého typu sdělení na určitý typ osobnosti či sociální skupinu

Kompetence občanské

- po zvládnutí vybraných úkolů bude žák umět respektovat druhé, obhajovat své názory, rozpoznat a zhodnotit záměr autora, skrytý smysl sdělení a jeho společenský dopad
- bude umět vyhodnotit manipulativní praktiky, politické zaměření, nevhodnost či společenskou nepřijatelnost určitých mediálních sdělení a také rozdíl mezi tolerancí k jinému podloženému konstruktivnímu, kladně působícímu názoru a nutností odmítnout nebezpečné politické, ekonomické či etické postoje a názory, praktiky nevhodné reklamy, nevkusnost určitých slovních, obrazových či jiných výrazových prostředků

Kompetence pracovní

- v průběhu samostatné práce se žák naučí využívat znalostí, rozvrhnout úkol, stanovit postup práce, dodržet termín, rozsah a požadavky na kvalitu práce
- při práci na projektech se naučí práci v týmu, rozdělení úkolů a sociálních rolí, stanovení respektování pravidel soužití, komunikace a týmové práce, možnosti uplatnění jednotlivce v týmu
- bude se učit také vytváření konkrétních mediálních sdělení stanoveným postupem, včetně grafické práce a práce s internetem a multimediální technikou
- osvojí si také pravidla bezpečnosti práce

Kompetence digitální

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

1.17.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

V těchto hodinách jsou kombinovány metody, které vedou k aktivitě žáka v průběhu celé hodiny, kdy se stává hlavním aktérem výuky, zdrojem nápadů a informací, sám ovlivňuje, obohacuje, někdy i sám vede proces výuky.

Druhy používaných metod byly již popsány v kapitole 1.2. Formy realizace předmětu. Pro hodiny A budou využity zejména následující vhodně kombinované aktivizační metody :

simulační hry – např. jsem reportér, fotograf, šéfredaktor

myšlenkové mapy – samostatné nápady, poznatky, návrhy, které jsou přeneseny od jednotlivce ke skupině a pak do společně vytvořené „mapy“ problému

brainstorming – zprvu neutříděné nápady a poznatky, které se dávají postupně do souvislosti

skupinové práce – konkrétní zadání, při jehož vypracování je nutno zvládnout nejen problém, ale také týmovou práci

besedy – předem připravené otázky i spontánní reakce na vystoupení pozvaného hosta

řízené diskuse – žáci se učí moderátorským postupům a správné argumentaci

práce s tištěnými mediálními texty – kritické čtení, analýza, zhodnocení

práce s obrazovým zpravodajstvím – třídění informací, vyvozování znaků, postupy zpravodajské redakce, výtvarná stránka zpravodajství

práce s internetovými zdroji informací – vyhledávání, ověřování pravdivosti, atd. – viz výše

mediální dílna – samostatná tvorba jednotlivých produktů publicistiky

projekt – práce v týmu fiktivní redakce

1.17.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy

I. V OBLASTI POZNÁVACÍCH ČINNOSTÍ:

1. Žák rozumí stavbě a uspořádání medializ. sdělení, zejména ve zpravodajství a dále v jiných vybraných částech sděl. prostředků (reklama, články v časopisech pro dospívající) a umí rozpoznat hlavní záměr autora
2. Žák umí kriticky číst a vnímat - zejm. zpravodajství a reklamu, rozlišovat bulvární prvky od informačně a společensky důležitých, hodnotit výběr slov a záběrů ve zpravodajství a reklamě z hlediska etického a estetického, chápat rozdíl mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením a jejich pravidla, hledat základní orientační prvky v textu
3. Žák chápe a umí objasnit základní fungování a vliv médií ve společnosti, jejich vznik a dnešní postavení, faktory a vlivy, které média ovlivňují, vliv médií na každodenní život jednotlivce a společnosti a role médií v kulturním politickém životě společnosti; učí se rozpoznávat stereotypy, předsudky a zjednodušující soudy (zejména o menšinách), uvědomuje si hodnotu vlastního života a odpovědnost za jeho naplnění, chápe možnost svobodného vyjádření názoru a odpovědnost za jeho formulování a prezentaci

II. V OBLASTI PRODUKTIVNÍCH ČINNOSTÍ

1. Žák umí sestavit vhodné sdělení z hlediska aktuálnosti a využitelnosti, z hlediska výběru vhodných prostředků, tedy věcně správné, komunikačně sdělné a zaměřené na určitý sociální či věkový okruh adresátů
2. Žák umí pracovat v realizačním týmu, např. v redakci škol. časopisu, zná a umí využívat pravidla sestavení týmu, spolupráce a komunikace v něm, stanovení si cíle, harmonogramu činností, tvorby a hodnocení výsledku práce v týmu, zná základní pravidla práce na projektu a jeho prezentace a hodnocení

Učivo :

Média – mediální komunikace, noviny a časopisy, aktuální, informační, politický, ekonomický, kulturní obsah a forma sdělení, rubrika, redakce zpravodajství, zpráva, komentář, polemika, úvaha, reportáž, obrazové zpravodajství, reklama a druhy reklamy, internetové zpravodajství, výběr jazykových a obrazových prostředků, jejich vhodnost a nevhodnost, argumentace, manipulace, bulvár

Projekt – praktická činnost fiktivní redakce, zpracování jednoho vydání časopisu a jeho rozhlasová a internetová prezentace

KVARTA

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Seznámení s projektovou prací, zásady kritického čtení	<i>I.2,3</i>	3
Fungování a vliv médií ve společnosti	<i>I.1,2,3</i>	2
Tištěné a obrazové zpravodajství	<i>I.1,2,3</i>	2
Internetové zpravodajství	<i>I.1,2,3</i>	2
Reklama a její druhy, PR	<i>I.1,2,3</i>	3
Dokumentární a obrazová tvorba	<i>I.1,2,3; II.1,2</i>	3
Prezentace projektu a jeho hodnocení	<i>I.2,3</i>	2

1.17.2.5 Evaluace v předmětu**Ověřování očekávaných výstupů**

Hodnocení vychází ze zásad stanovených Školním vzdělávacím programem, výsledná klasifikace se provádí vždy známkou.

Pro hodnocení jednotlivých úkolů vyučující vždy stanoví kritéria, se kterými jsou žáci seznámeni před započatím práce. Úkoly jsou konkrétně zadávány, jejich obtížnost má vzestupnou úroveň.

Hodnocení se týká :

písemných testů, ústního zkoušení
výsledku práce, dodržení stanoveného postupu, nalezení řešení
individuálního pokroku, správné zapojení do týmové práce
výsledku a prezentace projektu

V hodnocení se využívá pozitivních slovních hodnocení. Žák se musí naučit pracovat i s chybou, nejen schopný ale i méně nadaný žák potřebuje zažít pozitivní motivaci a uvědomit si zpětně, co je třeba zvládnout.

Využíváme a rozvíjíme rovněž hodnocení ve skupině podle předem stanovených kritérií a schopnost vzájemného objektivního hodnocení a sebehodnocení.

Ověřování kompetencí

Pro hodnocení nárůstu kompetencí jsou využívány úkoly a zadání kde se podle předem jasně stanovených kritérií bude hodnotit např. schopnost správně komunikovat, pracovat v týmu, dodržovat postup apod.

Zohledněna je i skutečnost, že žáci mají různé předpoklady a počáteční úroveň schopností a že došlo k individuálnímu zlepšení.

Celkově budeme pro hodnocení kompetencí využívat produktů profesionálních firem, jako je SCIO, KALIBRO, apod.

1.18 Výchova demokratického občana

1.18.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.18.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Výchova demokratického občana je samostatný předmět, jehož prostřednictvím má být realizován obsah průřezového tématu Výchova demokratického občana a částečně i tématu Osobnostní a sociální výchova.

Předmět má mezioborový a multikulturní charakter. Dochází v něm k syntéze hodnot spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti. Rozvíjí u žáků kritické myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Předmět má vybavit žáka základní úrovní občanské gramotnosti. To znamená způsobilosti orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědnosti, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení. Průřezové téma využívá ke své realizaci v rámci tematických okruhů zkušeností a prožitků žáků.

Výchova demokratického občana má blízkou vazbu především na vzdělávací oblast Člověk a společnost, zejména na obor Výchova k občanství, v němž jsou tematizovány principy demokracie a demokratického rozhodování a řízení, lidská a občanská práva, ve kterých se klade důraz na participaci občanů na společenském a politickém životě demokratické společnosti.

1.18.1.2 Formy realizace

Výuka probíhá jedno pololetí školního roku při plném počtu žáků.

Hodiny A, jak jim rozumíme v koncepci základní strategie ŠVP, jsou zde realizovány prostřednictvím zážitkových hodin jako součást projektů. Jejich četnost přesahuje povinnou míru „jedné ze čtyř“.

1.18.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

kvarta - 1 hodina v jednom pololetí (tj. 17 za rok)

1.18.1.4 Organizace předmětu

Výuka předmětu probíhá ve standardní učebně nebo v učebně s dataprojektorem a připojením na internet. Práce na projektu může být realizována také ve školní knihovně. Používají se alternativní sešity, výuka probíhá formou kolektivní práce na projektu, vytvářením modelových situací a hraním rolí.

1.18.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět Výchova demokratického občana byl v rámci strategie školy nově ustaven pro splnění obsahu průřezového tématu.

Vzhledem charakteru předmětu je základní metodou práce plná aktivita dětí, která se realizuje v prožitkových hodinách a v samostatné práci na projektu.

Prostřednictvím osobní zkušenosti v konkrétních situacích získávají žáci základní návyky a dovednosti pro sociální adaptabilitu ve složitosti dnešního světa.

Očekávané výstupy jsou zde vnímány především jako soubor těchto dovedností a zkušeností, které nelze získat jinak než právě osobně zážitkovou formou. Předmět je tedy nastaven jako sled dílčích činností v práci na projektu, které prostřednictvím mimořádné aktivity dětí naplňují výše uvedené předsevzetí. Nejde tedy o znalostní aparát, ale o životní zkušenost.

Základní strategie „jedna ze čtyř“ je zde aplikována jako trvale probíhající HRA, při níž žáci získávají vlastní zkušeností potřebný intelektuální vklad.

1.18.2.1 Metody výuky

Základní metodou, která bude využita, je metoda projektového vyučování. K naplnění cílů předmětu bude využito postupů již ověřeného Projektu Občan a navazujícího projektu Já, občan.

Projekt Občan je výchovně vzdělávací program vyvinutý Centrem for Civic Education v Kalifornii a postupně českými učiteli upraven pro naše podmínky.

Žákům je k dispozici manuál Projekt Občan vydaný Center for Civic Education, Calabas.

Projekt Já, občan zajišťuje Sdružení pro výchovu k občanství a demokracii, k dispozici je manuál vydaný tímto sdružením s názvem Já, občan.

V průběhu práce na projektu se žáci:

rozhodnou pro jeden konkrétní problém ve svém okolí, který je trápí a o kterém se domnívají, že není dostatečně řešen

o tomto problému a o jeho řešeních sbírají a třídí informace

vybírají jedno vhodné řešení nebo přicházejí s řešením vlastním

navrhují pro toto řešení realizační plán

celý postup dokumentují a projekt prezentují

hodnotí výsledky své práce a přínos, který pro ně práce v projektu měla

Další metody, které budou využity k naplnění dílčích cílů jsou tyto:

myšlenková mapa – motivační metoda, při níž se zapisují nápady, znalosti a návrhy navazující na ústřední téma, popř. problém

diskuse – formulace názorů vyjadřujících vlastní postoje k diskutovanému problému a jejich kultivované, přesvědčivé vyjádření, metoda řízené diskuse

brainstorming – motivační, rychlé a zprvu neutříděné zapisování okamžitých znalostí, postřehů a nápadů k danému tématu

simulační hry – aktivity, které umožní prožít ve školní učebně konkrétní situaci, např. jednání na úřadě

postupy kritického čtení a myšlení – kritická analýza a interpretace textů a různých typů mediálních sdělení

práce s internetovými zdroji a aplikacemi – ověřování a využívání zdrojů

samostatné vedení korespondence a telefonických rozhovorů – s úřady, odborníky, politiky

1.18.2.2 Klíčové kompetence**Kompetence k učení:**

- při řešení problému se žáci učí rozhodovat, které metody a strategie nejlépe povedou k cíli
- ve skupinách sami organizují a řídí vlastní práci (tedy učení)
- vyhledávají informace potřebné pro popsání a řešení problémů, rozlišují mezi informacemi podstatnými a nepodstatnými
- získanými informacemi operují, uvádějí je do souvislostí, dokážou využít informace ze všech ostatních předmětů, porovnávají je a vyvozují závěry
- dosažení cíle umožňuje pochopit vlastní pokrok i praktické využití získaného vzdělání

Kompetence k řešení problémů:

- smyslem projektu je naučit žáky vnímat problémy a pochopit je, vyhledat informace k jejich řešení a samostatně usilovat o jejich překonání

- stanovení akčního plánu k prosazení vlastního řešení umožňuje žákům praktické ověření vlastních možností
- projekt vede ke kritickému myšlení a k zodpovědnosti za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní:

- žáci komunikují ve skupinách, argumentují, obhajují svá stanoviska
- vedou rozhovory s dospělými zodpovědnými za řešení problémů (vedení školy, obecní úřad, policie, firmy, poslanci, senátoři...), a to jak telefonicky, tak písemně i osobně
- využívají informační a komunikační prostředky
- učí se naslouchat i ověřovat si, jak vyslechnutému porozuměli

Kompetence sociální a personální:

- projekt vede ke schopnosti pracovat ve skupině, k pochopení významu pozitivní atmosféry pro práci skupiny
- vede k tomu, aby žáci ztratili ostych, naučili se překonávat trému a vystupovali i před širokou veřejností
- prací na projektu si žáci upevní svou sebedůvěru, dosáhnou pocitu sebeuspokojení a sebeúcty, prožijí pocit hrdosti nad výsledky své práce

Kompetence občanské:

- projekt vede k pochopení nutnosti občanské angažovanosti, jejího smyslu a významu
- k pochopení principů, na nichž spočívají právní normy
- uvědomění si práv a povinností
- posiluje smysl pro zodpovědnost

Kompetence pracovní:

- žáci se učí dělbě práce ve skupině, zodpovědnosti za svěřené úkoly, chápou závažnost splnění povinností a závazků, každého úkolu pro zdar práce celé třídy
- práce v projektu umožňuje propojit znalosti a zkušenosti ze všech vzdělávacích oblastí

Kompetence digitální

- vedeme žáky k běžnému používání digitálních zařízení, aplikací a služeb; jsou využívány při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; a k tomu, aby samostatně rozhodovali, které technologie pro jakou činnost či řešení problém použít
- nabádáme žáky, aby získávali, vyhledávali, kriticky posuzovali, spravovali a sdíleli data, informace a digitální obsah a aby k tomu volili postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváříme příležitosti, aby žák tvořil a upravoval digitální obsah, kombinoval různé formáty, vyjadřoval se za pomoci digitálních prostředků
- dbáme na to, aby žák využíval digitální technologie k usnadnění práce, zautomatizování rutinní činnosti, zefektivnění či zjednodušení svých pracovních postupů a zkvalitnění výsledků své práce

- vedeme žáky k pochopení významu digitálních technologií pro lidskou společnost, ke kritickému hodnocení jejich přínosu a reflektování rizika jejich využívání, seznamujeme je s novými technologiemi,
- dáme, aby předcházeli situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních a aby při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky

1.18.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení aktivit

Je-li výuka realizována formou práce na dlouhodobém projektu, předpokládá to trvalé aktivní zapojení žáků do mnoha rozmanitých druhů činností. Tak bude strategie školy (jedna hodina ze čtyř je vždy věnována tzv. hrám) naplněna. K tomu budou využity všechny metody, které byly uvedeny výše, včetně práce s digitálními technologiemi.

1.18.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Očekávané výstupy

I. V OBLASTI VĚDOMOSTÍ, DOVEDNOSTÍ A SCHOPNOSTÍ:

1. obhájí a dodržuje lidská práva a základní svobody
2. chápe význam řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
3. participuje na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
4. rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
5. prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
6. uvažuje o problémech v širších souvislostech a kriticky přemýšlí

II. V OBLASTI POSTOJŮ A HODNOT:

1. Uplatňuje otevřený, aktivní, zainteresovaný postoj v životě
2. zachovává úctu k zákonům
3. rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
4. učí se sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
5. přispívá k utváření hodnot, jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
6. rozvíjí schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
7. je ohleduplný a ochotný pomáhat zejména slabším
8. posuzuje a hodnotí společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
9. respektuje kulturní, etnické a jiné odlišnosti
10. rozvíjí asertivní jednání a schopnost kompromisu

III. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:

1. přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
2. rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
3. utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
4. získává základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
5. pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
6. uvědomuje si hodnoty spolupráce a pomoci
7. uvědomuje si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
8. uvědomuje si mravní rozměry různých způsobů lidského chování

Učivo - tematické okruhy**I. OBČANSKÁ SPOLEČNOST A ŠKOLA**

1. škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy – žákovských rad či parlamentu)
2. formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

II. OBČAN, OBČANSKÁ SPOLEČNOST A STÁT

1. občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku)
2. Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana
3. úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost)
4. principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

III. FORMY PARTICIPACE OBČANŮ V POLITICKÉM ŽIVOTĚ

1. obec jako základní jednotka samosprávy státu
2. společenské organizace a hnutí

IV. PRINCIPY DEMOKRACIE JAKO FORMY VLÁDY A ZPŮSOBU ROZHODOVÁNÍ

1. demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka)
2. význam Ústavy jako základního zákona země
3. demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

Rozvržení učiva a očekávaných výstupů v jednotlivých fázích práce na projektu :

Postup práce na projektu	Školní očekávané výstupy	Tematické okruhy
1. Mapování problémů v současném světě, které se žáků nějak dotýkají a trápí je; práce ve čtyřčlenných skupinách	<i>I.1,4,5,6 II.1,4,5,6,7,8; III. 1,2,3,4,5,6,7,8</i>	<i>I.1, 2; II.1, 3</i>
2. Příprava argumentů pro přesvědčení třídy o závažnosti vybraného problému; práce s rozmanitými zdroji informací – tisk, rozhlas, internet, televize, rozhovory, ankety	<i>I.1,3,4,5,6 II.1,3,6,8,10; III. 1,2,3,4,5,6,7,8</i>	<i>I.1, 2; II.1,2, 3; IV.1</i>
3. Snaha o dosažení konsensu o tom, kterým z navržených problémů se třída v průběhu pololetí bude zabývat; nejčastěji probíhá formou demokratického hlasování	<i>I. 3,4,5 II.1,3,4,5,6,7,8,10; III. 1,2,3,4,5,6,7,8</i>	<i>I.1; II.3; IV.3</i>
4. Rozdělení třídy na 4 skupiny - každá má za úkol pracovat věnovat se především jedné fázi projektu (popis problémů a oficiální řešení, alternativní řešení, výběr vlastního řešení, realizační plán pro vlastní řešení)	<i>I. 3,4,5 II.1,3,4,6,10; III. 1,2,3,4,5,6,7,8</i>	<i>II.1</i>
5. Hledání oficiálního řešení orgánem státní správy nebo místní samosprávy (zákon, vyhláška, jejich důsledná realizace...)	<i>I. 1, 2,4,5,6; II.1,2,4,5,6,8; III. 1,2,3,4,5,6,7,8</i>	<i>I.2; II.1,2,3; III.1,2; IV.1,3</i>
6. Hledání alternativních řešení	<i>I. 1,2,4,5,6 II.1,2,4,5,6,8,9</i>	<i>I.2; II.1,2,3; III.2,3;IV.1,3</i>
7. Výběr nejvhodnějšího řešení nebo návrh vlastního řešení; posouzení souladu navrhovaného řešení s LZPS a Ústavou ČR	<i>I. 1,2,3,4,5,6 II.1,2,3,4,5,6,7,8,10</i>	<i>I.2; II.2,3; IV.1,2,3</i>
8. Vytváření realizačního plánu k prosazení řešení, které třída přijala nebo sama navrhla	<i>I. 1,2,3,4,5,6 II.1,2,3,4,5,6,7,8,10; III. 1,2,3,4,5,6,7,8</i>	<i>I.2; II.1,2,3; IV.1,2,3</i>
9. Vytváření čtyřdílné prezentace a portfolia, na nichž jsou s využitím nejdůležitějších materiálů dokumentovány výsledky práce v jednotlivých fázích	<i>I. 4,6 II. 4,6,10; III. 1,2,3,4,5,6,7,8</i>	
10. Představení výsledku práce publiku (na té úrovni, na jaké má být problém řešen) – ve škole, obci...	<i>I. 1,3,4,5,6 II.1,3,4,6,8; III. 1,2,3,4,5,6,7,8</i>	<i>I.1,2; II.1,3;III.1,2; IV.3</i>
11. Úsilí o skutečnou realizaci navrženého řešení - formy participace na životě místní komunity, spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci	<i>I.1,3,4 II.1,3,4 6,10; III. 1,2,3,4,5,6,7,8</i>	<i>I.1,2; II.1,3; IV.3</i>

1.18.2.5 Evaluace v předmětu

Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Ověřování očekávaných výstupů

Vytyčené očekávané výstupy představují soubor dovedností, získaných v průběhu zážitkových hodin a práce na projektu. Aby bylo možno žáky hodnotit a v důsledku klasifikovat, je nezbytné stanovit jasná pravidla, na jejichž základě vyučující žáky hodnotí. Může jít jednak o faktické znalosti, pojmy, znalost práv člověka či základních zákonů, či morálních zásad, které lze ověřit testy. Dále jsou hodnoceny správné postoje a dovednosti, výsledky práce, dodržení stanoveného postupu, nalezení řešení, individuální pokrok, aktivní zapojení do týmové práce.

Využíváme a rozvíjíme rovněž hodnocení ve skupině podle předem stanovených kritérií a schopnost vzájemného objektivního hodnocení a sebehodnocení.

Ověřování kompetencí

Očekávané výstupy tohoto předmětu úzce souvisí s rozvojem kompetencí, především kompetencí komunikačních, sociálních a občanských.

I zde platí, že lze hodnotit pouze to, co vyučující definuje jako kvalitu v předem stanovených kritériích.

Praktické zaměření projektu a rozplánování jednotlivých fází vyžaduje zvládnutí určitých kroků, bez kterých by práce třídy nemohla postupovat vpřed.

Zohledněna je i skutečnost, že žáci mají různé předpoklady a počáteční úroveň schopností a že došlo k individuálnímu zlepšení.

Prezentace projektu na místní, lokální i celostátní prezentaci umožňuje žákům naučit se čelit dotazům odborníků i laiků, porovnávat dosažené výsledky s výsledky jiných pracovních skupin. Zároveň však dochází i k pochopení nedostatků vlastní práce. To se může stát motivačním faktorem pro další aktivitu.

V závěru práce na projektu lze využít evaluačních dotazníků, které poskytuje pracovní manuál.

Využít lze i produktů profesionálních firem, jako je SCIO, KALIBRO apod.

1.19 Robotika

1.19.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

1.19.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Předmět Základy robotiky je samostatný nepovinný vyučovací předmět v rámci vzdělávací oblasti Informatika a informační a komunikační technologie. Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené v RVP ZV (Digitální technologie; Zdroje a vyhledávání informací, komunikace; Zpracování a prezentace informací).

Vzdělávání žáka v předmětu Základy robotiky povede přes zvládnutí moderních softwarových a hardwarových technologií a prostředků k porozumění toku informací, k jejich získávání, organizování, hodnocení a sdílení. Zároveň je cílem naučit žáka porozumět základním etickým a legislativním aspektům, které provázejí používání a přístup k informacím.

1.19.1.2 Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodiny **A**.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn., že jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu hodiny.

Tradiční výuku doplňují tematicky zaměřené výstavy, exkurze a soutěže na odborná pracoviště vysokých škol

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce

1.19.1.3 Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy / IV. ročník plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

1 h (34 ročně) napříč ročníky

1.19.1.4 Organizace předmětu

Předmět Základy robotiky se vyučuje jako nepovinný vyučovací předmět v kvartě. Výuka probíhá v odborné učebně informatiky.

1.19.2 Výchové a vzdělávací strategie

1.19.2.1 Metody výuky

Ve standardních hodinách využíváme těchto forem výuky:

Hromadná a frontální výuka:

Vyučující metodou výkladu, vysvětlování nebo pomocí výukového programu představí nové učivo, které si žáci během výkladu nebo ihned po něm ověřují samostatně na zadané skupinové práci nebo na učitelem předem definovaném problému (min. 15 min vyučovací hodiny). Vyhodnocení takovéto práce je okamžité a dané výstupy z takto vedené hodiny jsou brány jako znalostní a dovednostní vstupy do dalších hodin. Navíc si každý žák ověří, zda vyloženou látku pochopil.

Projektová výuka:

Vyučující seznámí žáky s tématy, časovým rozsahem a možnostmi rozdělení do skupin pro zpracovávání úkolů – projekty. Jednotlivci či skupiny si zvolí zadané téma, s vyučujícím stanoví základní požadavky: cíle projektu, časový plán, definují seznam činností a úkolů, informační zdroje, plán kontroly projektu, stanoví podklady pro hodnocení a proberou také možná rizika.

Diferencovaná, skupinová a kooperativní výuka:

Tuto formu výuky používáme nejčastěji jako navazující na hodiny hromadné výuky, neboť zde žáci ukáží svou souhrnnou orientaci v probraných tématech, schopnost spolupracovat na daném úkolu a předávat informace.

Předpokladem, pro tuto formu výuky je nezbytné znát již kolektiv, znalosti a schopnosti žáků. Vyučující rozdělí žáky do jednotlivých skupin (např. podle schopností, zájmu). Jednotlivým skupinám zadá úkol s jasnými vstupy a výstupy. Každý jedinec ve skupině vypracuje dílčí úkol, skupina na závěr výsledky zkompletuje.

Aplikační výuka:

Příprava učebních úloh pro tuto formu výuky se odvíjí ze stanovených cílů pro dané probírané téma. Jednotlivé úlohy na sebe navazují a jejich obtížnost stoupá. Žáci pracují samostatně, vyučující zde provádí individuální dohled při řešení úlohy.

Problémové vyučování:

Touto formou výuky se žák samostatně dobře k požadovaným znalostem. Vyučující stanoví problém, soubory dotazů a tzv. mantinely, které omezují šíři problému. Žák se pak pomocí metody experimentování a vyhledáváním dobře k patřičným informacím, znalostem a samozřejmě k jejich ověření. Své závěry pak využívá pro další práci (projekty, skupinové úlohy - např. využití různých typů grafů pro zadanou úlohu).

Evaluační hodiny:

V těchto hodinách vyučující ověřuje různými metodami znalosti, dovednosti a kompetence získané předchozími formami výuky. Jedná se např. o individuální písemné či ústní zkoušení, hromadné testy, vyhodnocení výstupů z projektů nebo z dílčích skupinových úloh.

Při výuce předmětu Základy robotiky budou uplatňovány tyto metody výuky:

Metody používané převážně ve standardních hodinách:

Metody reproduktivní - žáci si osvojují hotové vědomosti a umí je reprodukovat. K těmto metodám patří:

- **informačně – receptivní metoda** - realizuje se formou výkladu, vysvětlováním, popisem s použitím učebnice, výukových portálů, prezentací, popř. ukázkou HW segmentů; cílem je pochopení nových poznatků a jejich záměrné zapamatování
- **reproduktivní metoda** – realizuje se opakováním naučených postupů na souboru cvičení a úloh vztahujících se danému tématu; řešení úloh lze provádět ústně nebo písemně; cílem je reprodukování a záměrné i nezáměrné zapamatování

Metody produktivní - při nich žáci získávají převážně samostatně tvořivou činností nové poznatky. K těmto metodám patří:

- **heuristická metoda** - žáci samostatně řeší zadanou úlohu tak, že shromažďují informace, třídí je, hledají řešení; tato metoda bude používána jak ve standardních hodinách, tak i v hodinách HER
- **výzkumná metoda** - vyžaduje od žáků zcela samostatné řešení zadaného problému s využitím již osvojených algoritmů řešení; tato metoda se uplatní především při zpracovávání projektů v rámci Gladiátorských her
- **metoda problémového výkladu** - předpokládá jak osvojování hotových informací, tak i prvky tvořivé činnosti; učitel zadá problémovou úlohu, žáci po rozboru úlohy vytyčí více možných postupů řešení, z nichž jeden uskuteční, učitel sleduje jejich postup a nakonec ho potvrdí nebo vyvrátí, žáci se tak aktivně za pomoci učitele postupně seznamují s jednotlivými kroky řešení problému a osvojují si algoritmus správného postupu

1.19.2.2 Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Cílem předmětu je zajistit způsobilost žáků k vhodnému používání digitální a komunikační technologie a techniky k řešení informačních úkolů, zadání, projektů a simulací v oblasti přírodních a sociálních jevů a procesů, se kterými se jedinec setkává v informační společnosti. Klíčové kompetence v předmětu Základy robotiky mají přispět k celkové informační gramotnosti a rozvoji jedince v informační společnosti.

Kompetence k učení**Učitel:**

- Zadává úkoly dlouhodobého rázu, aby si žák svou práci musel sám organizovat, tj. vyhledávat informace, informační zdroje, provázat jednotlivá fakta a kriticky zhodnotit svou práci (Gladiátorské hry, projekty, tvorba modelů...).
- Připraví menší projekty či úkoly, při kterých bude žák schopen na základě určitých teoretických poznatků z předešlých hodin dohledat související informace.

Kompetence k řešení problémů**Učitel:**

- Zařadí projekt nebo cvičení, ve kterém žáci definují problém, formulují otázky, vyhledají informace a naplánují způsoby řešení. Žáci obhajují svá rozhodnutí, zamýšlejí se nad alternativními postoji (problémové úkoly, algoritmická cvičení,...).

Kompetence komunikativní**Učitel:**

- Rozvíjí tuto kompetenci zejména prostřednictvím hodin A a úkolů, které jsou zaměřeny na to, aby žák vyjadřoval své myšlenky a názory v písemné i ústní formě souvisle a výstižně, vhodně reagoval a spolupracoval s ostatními žáky (Gladiátorské hry, prezentace, diskuze k řešení úkolu, společná práce nad modelem...).

Kompetence sociální a personální**Učitel:**

- Rozvíjí tuto kompetenci zejména při kolektivních úkolech a projektech, kdy je nutné spolupracovat s druhými, respektovat jejich názor a vytvářet pozitivní pracovní atmosféru. Posiluje u žáků důvěru ve vlastní schopnosti; ve spolupráci s ostatními snahu spolupodílet se na formulaci pravidel pro práci ve skupině a jejich dodržování.
- Plánuje spolu se žáky cíle společné práce zejména v hodinách A.

Kompetence občanská**Učitel:**

- Rozvíjí tuto kompetenci nenásilnou formou tak, aby si byl žák vědom svých práv a povinností, zodpovědně se rozhodoval a choval, chápal znalosti a dovednosti z předmětu jako nezbytnou součást informační gramotnosti, měl představu o právních a etických aspektech při zacházení s technologiemi a technikou (citace zdrojů, aktuality, hypotetické kauzy,...).

Kompetence k podnikavosti**Učitel:**

- Organizuje výuku a témata výuky tak, aby byla pro žáky přitažlivá a aktuální a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (práce s profesionálními materiály, rozhovory s odborníky na dané problematiky, přednášky, soutěže...).

Kompetence digitální

Učitel:

- učí běžně používat digitální zařízení, aplikace a služby; využívat je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; učí žáky samostatně rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- vede žáky k získávání, vyhledávání, kritickému posuzování, spravování a sdílení dat, informací a digitálního obsahu, k volbě postupů, způsobů a prostředků, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- rozvíjí vytváření a úpravu digitálního obsahu, kombinování různých formátů, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků
- podporuje využívání digitálních technologií, k usnadnění práce, zautomatizování rutinní činnosti, zefektivnění nebo zjednodušení svých pracovních postupů a zkvalitnění výsledků své práce
- vede žáky k chápání významu digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje je s novými technologiemi, učí je kriticky hodnotit jejich přínosy a reflektovat rizika jejich využívání
- učí předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na žákovo tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí vede žáka k etickému jednání

1.19.2.3 Hodiny A – charakteristika a vymezení

Aktivní v těchto výukových hodinách jsou především žáci, kteří si samostatně rozšiřují své vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty.

Praktická (tvořivá) cvičení jsou stěžejní formou k naplnění všech kompetencí z hlediska možností využití individuální i skupinové práce, uplatnění logických postupů při řešení problému s využitím moderních technologií, techniky a softwaru.

1.19.2.4 Distribuce a rozpracování očekávaných výstupů a učiva

Žák:

I.DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

1. Ovládá, identifikuje a zná základní funkčnost běžného technického a programového vybavení a komponent ICT.

II.ZPRACOVÁNÍ A PREZENTACE INFORMACÍ

1. Dokáže řešit základní zadané úlohy algoritmicky.
2. Využívá funkčnosti a charakteristik základních programovacích technik a jazyků k řešení, optimalizaci, manipulaci, údržbě a prezentaci softwarových úloh.
3. Propojuje a optimalizuje vzájemně daná ICT zařízení, modely a programovací techniky k účelné a úspěšné prezentaci tvůrčích úloh.

III.DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ

1. Sestavuje podle zadaného návodu, náčrtu, plánu daný model.
2. Navrhuje a sestavuje jednoduchý model a další konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, (mobilitu, stabilitu, nosnost, aj.).
3. Provádí bezpečně montáž, demontáž a údržbu zařízení a modelů.

1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Moderní ICT a robotika	I.1	1
Základní pojmy a principy z oblasti ICT a robotiky		
Algoritmizace a základy programování		
Základní pojmy a principy z oblasti algoritmizace	II.1	4
Základní prostředky pro vývoj softwaru (programovací techniky a jazyky)	II.2	3
Stavebnice LEGO Mindstorms EV3		
Programování v grafickém prostředí a stavba základních modelů	II.2, 3; III.1, 2, 3	9

2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
Programování v grafickém prostředí a stavba složitějších modelů	II.2, 3; III.1, 2, 3	7
Programování pomocí programovacích jazyků a stavba složitějších modelů	II.2, 3; III.1, 2, 3	10

1.19.2.5 Evaluace v předmětu

V předmětu Základy robotiky učitel využívá při hodnocení žáka tyto formy:

Písemné práce – kratší testy, které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů a zvládnutí aktuálně probírané látky. Jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu.

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů dokonce musí být doplněno ústním rozbohem a vtažením třídy do hodnotícího procesu.

Hodiny A – práce žáků v těchto hodinách bude hodnocena z hlediska pracovního přístupu, spolupráce a obsahu. Hodnocení provede vyučující, nebo si žáci vzájemně shrnou hodinu či společně s vyučujícím. Pravidla hodnocení vypracuje vyučující nebo je stanoví dohromady se žáky a žákům je oznámí. Výstupem bude slovní hodnocení (kladné i záporné body), nebo konkrétní známka vyplývající ze souhrnu kritérií.

Gladiátorské hry - prvotním hodnotitelem je vedoucí práce (konzultant), který podle předem stanovených hodnotících kritérií (ta jsou předem žákům známa), např. obsahová stránka díla, investigativní přínos práce, estetická a vizuální stránka, hodnotí přístup k práci jednotlivých žáků i celého týmu. Sekundárním hodnotitelem je pak třídní učitel, který se zaměřuje na úroveň prezentace, vystupování a vyjadřování autorů práce, opět dle předem daných pravidel. Dalším hodnotitelem je publikum, které v konečné fázi rozhoduje o vítězném projektu.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat žákovi informace o jeho silných i slabších stránkách (jak z hlediska kompetencí, tak i z hlediska znalostí) a pomáhat mu tyto stránky rozvíjet, popř. zlepšovat a být mu tak zdrojem motivace pro další studium.